THE INFLIGHT MAGAZINE
your complimentary copy 114 / January 2020

ON AIR BULGARIA

Heroes & Assassins
ИСТОРИЯ ЗА ГЕРОИ И УБИЙЦИ

Shale Diplomacy
ШИСТОВА ДИПЛОМАЦИЯ

Inventions
20-ТЕ ОТКРИТИЯ НА ГОДИНАТА

THE WATER KEEPERS

Vassil Trenev, Executive Director of Sofiyska Voda
Васил Тренев, изпълнителен директор на "Софийска вода"

OVER A MILLION READERS PER YEAR!

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

Уважаеми пътници,
Добре дошли на борда на *България Ер*!

Идва времето да се сбогуваме с твърде противоречива година. През 2019 станахме свидетели на кризи, бедствия, революции, но и на забележителни постижения, на впечатляващи открития (най-съществените от които сме подбрали за вас на страница 68).

Успяхме да фотографираме черна дупка. Направихме решаващи стъпки към по-чиста енергия, а също и, твърде вероятно, към средствата да лекуваме рака. Светът никога не е бил толкова голям; и в същото време светът никога не е бил толкова малък. Броят на полетите, на въздушните дестинации, на пътуващите хора непрекъснато расте. Както казваше един американски комик, с всяка следваща година става по-лесно да прелетиш над Океана и по-трудно - да стигнеш до работа.
За нас в България Ер е чест да сме част от това, да подкрепяме естествения копнеж на човека да пътува и да вижда непознати места.

В тази връзка позволете ми да ви препоръчам нашата програма за лоялни клиенти Fly More - обновена и по-привлекателна отвсякога. Станете част от нея и вашето пътуване вече ще бъде много повече от просто пътуване. Какъв подобър момент да започнете от началото на новата година - и на новото десетилетие? Трябва само да изберете посоката. Останалото е от нас.

Янко Георгиев,
Изпълнителен директор

Dear Passengers,
Welcome aboard ***Bulgaria Air***!

It is time to say good-bye to a rather controversial year. In 2019, we have witnessed crises, disasters, revolutions, but also remarkable achievements and amazing inventions - the most significant of which we have selected for you (page 68).

We have photographed a black hole. We have taken decisive steps towards cleaner energy and also, quite possibly, towards curing cancer. The world was never so big; yet, at the same time, it has never been so small. Flights, destinations, and passengers are constantly growing in number. As one American comedian has said, with every passing year it gets easier to fly across the ocean and harder to get to work.
For us, the people from Bulgaria Air, it is an honor to be a part of this, to support the natural human longing for travel and seeing places unknown.
In this vein of thinking, allow me to recommend Fly More to you; it is our program for loyal customers, which has been updated and is more attractive than ever. Become a member and you are going to have much more than just travel. Could there be a better time for this than the beginning of the new year - and the new decade? You just have to choose the destination and leave the rest to us.

Yanko Georgiev
CEO

LONDON CALLING

Лондон има нещо ново за теб всеки ден. Виж удивителните музеи, паркове и пазари с антикварни вещи. Каквото и да избереш, Лондон ще те изненада повече от приятно.

от
€ 78

за еднопосочен билет

от
€ 163

за двупосочен билет

Цената е крайна и включва: всички такси, 1 бр. ръчен багаж до 10 кг + 1 бр. дамска чанта/лаптоп, кетъринг на борда, безплатен check-in. Чекиран багаж може да се заплати преди полет на летище или в офис на издателя на билета. Цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро/20 паунда в посока в зависимост от началната дестинация. Авиокомпанията предлага цени и с включен чекиран багаж. Виж всички предложения и резервирай на www.air.bg

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

9 | BUSINESS ECONOMY

32 | Бъдещето на водния сектор е в дигитализация
Васил Тренев, изпълнителен директор на "Софийска вода", пред Bulgaria ON AIR

36 | Digitalisation is the Future of the Water Sector

10 | Числа и лица
Figures & Faces

12 | Всички банки са равни...
16 | All The Banks Are Equal...

20 | Пенсии по време на чума
24 | Pensions in the Time of Plague

26 | Коментар: Кристалина Георгиева
28 | Comment: Kristalina Georgieva

41 | ANALYSIS POLITICS

48 | Шистова дипломация
За по-малко от десетилетие САЩ се превърнаха от най-големия вносител в сериозен износител на енергия

52 | Shale Diplomacy

42 | Франция обяви война на SUV-моделите
France Declares War on SUVs

44 | История за герои и убийци
46 | A Tale about Heroes and Assassins

58 | 25-те грама до катастрофата
62 | Grams to Crash

65 | SCIENCE TECHNOLOGY

66 | Напред и нагоре
20-те най-забележителни научни открития и изобретения от последната година

66 | Forward and Up

76 | Малко чудо
A Small Wonder

82 | Сън за щастие
84 | Sleep for Happiness

86 | Завръщането на краля
88 | The Return of the King

89 | TRAVEL LIFESTYLE

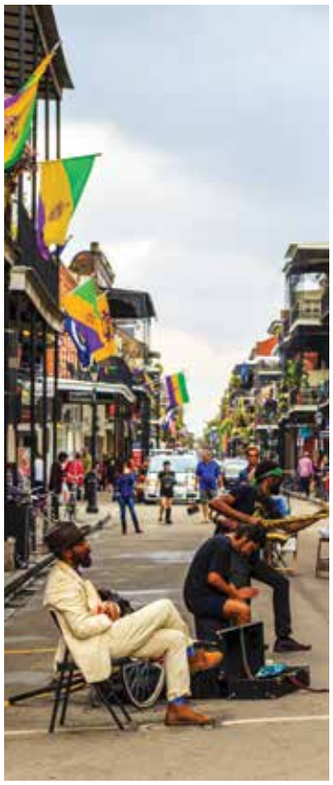

110 | Луна над Бърбън стрийт
"Тлъстият вторник" е идеалното време да се запознаете с родината на джаза и коктейлите

114 | A Moon over Bourbon Street

90 | Афиш
Poster

94 | Зимно слънце
Winter Sun

100 | На дъното на света
102 | On the Bottom of the World

100 | Голямото синьо
102 | The Big Blue

Фотография на корицата: ИВАЙЛО ПЕТРОВ
Cover photography: IVAYLO PETROV

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

THE INFLIGHT MAGAZINE

БОРДНОТО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР ИМА СРЕДНА МЕСЕЧНА АУДИТОРИЯ ОТ НАД 100 000 ДУШИ, ИЛИ **НАД МИЛИОН ЧИТАТЕЛИ** ГОДИШНО

THE INFLIGHT MAGAZINE ENJOYS AN AVERAGE MONTHLY AUDIENCE OF MORE THAN 100,000 PEOPLE, OR **OVER A MILLION READERS** PER YEAR

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Константин Томов
ktomov@bulgariaonair.bg

EDITOR-IN-CHIEF
Konstantin Tomov
ktomov@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР
Кристина Нигохосян
cnigohosian@bulgariaonair.bg

EDITOR
Cristina Nigohosian
cnigohosian@bulgariaonair.bg

ПРЕВОДАЧИ
Методи Йорданов
Радослав Генчев
"Радикс"

TRANSLATORS
Metodi Yordanov
Radoslav Genchev
"Radix"

АВТОРИ
Бойко Василев
Валери Ценков
Димитър Кьосемарлиев
Ивайло Петров
Калин Ангелов
Калин Николов
Кристалина Георгиева
Маргарита Спасова

CONTRIBUTORS
Boyko Vassilev
Valeri Tsenkov
Dimitar Kyossemarliev
Ivaylo Petrov
Kalin Nikolov
Kalin Angelov
Kristalina Georgieva
Margarita Spasova

ДИЗАЙН
BRAND NEW

DESIGN
BRAND NEW

ИЗДАТЕЛ
ИНВЕСТОР МЕДИА ГРУП

PUBLISHER
INVESTOR MEDIA GROUP

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Виктория Миткова

CEO
Victoria Mitkova

ТЪРГОВСКИ ДИРЕКТОР
Леа Бакалова
lbakalova@bulgariaonair.bg

MARKETING DIRECTOR
Lea Bakalova
lbakalova@bulgariaonair.bg

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС
1540 София, бул. Брюксел 1
office@bulgariaonair.bg
тел.: 02 448 40 70
www.bgonair.bg

EDITORIAL ADDRESS
1540 Sofia, 1 Brussels Blvd.
office@bulgariaonair.bg
phone: (+359) 2 448 40 70
www.bgonair.bg

БАНКОВА СМЕТКА

BANK ACCOUNT

IBAN: BG57 CECB 9790 1019 1023 03
BIC: CECBBGSF
Банка „ЦКБ" АД – клон Варна

ISSN 1314-2216

Съгласно чл.7а, ал.1 от Закона за задължителното депозиране на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги (изм. и доп.ДВ бр.94 от 13.11.2018г.) действителен собственик на дружеството издател на списание "България он ер" е "Инвестор.БГ" АД, който публично дружество по Закона за публично предлагане на ценни книжа и е под надзора на Комисията за финансов надзор.

За оферта и пробно шофиране, моля обърнете се към вашия BMW дилър.

М Кар
4003 Пловдив
бул. Карловско шосе
тел.: 032/ 906 996
www.bmw-mcar.bg

М Кар Варна
9023 Варна
бул. Вл. Варненчик 320
тел.: 052/ 739 860
www.bmw-mcarvarna.bg

М Кар Плевен
5800 Плевен
кв. Дружба 1
тел.: 064/ 870 007
www.bmw-mcarpleven.bg

М Кар София
1407 София
бул. Черни връх 53
тел.: 02/ 45 17 800
www.bmw-mcarsofia.bg

КРИСТАЛИНА ГЕОРГИЕВА е управляващ директор на Международния валутен фонд. Родена в София, тя е била също временно изпълняващ длъжността президент на Световната банка, вицепрезидент на Европейската комисия за бюджета и човешките ресурси, европейски комисар за вътрешното сътрудничество. Г-жа Георгиева има над 17 години опит в Световната банка, към която се присъединява през 1993 като икономист по проблемите на околната среда. Съпредседател е на Глобалната комисия за адаптация към промените в климата, както и на Комитета по хуманитарно финансиране към генералния секретар на ООН. Автор и съавтор е на над 100 публикации на икономически и екологични теми. През 2010 бе избрана за "Европеец на годината" от European Voice. Коментарът ѝ за борбата срещу неравенството (страница 26) е публикуван първо от IMF blog.

KRISTALINA GEORGIEVA is the Managing Director of the International Monetary Fund. Born in Sofia, Bulgaria, she has served as Interim President of the World Bank Group, European Commission Vice President for Budget and Human Resources, and Commissioner for International Cooperation. Mrs. Georgieva has over 17 years of experience at the World Bank, where she joined as an environmental economist in 1993. She also serves as co-Chair of the Global Commission on Adaptation to climate change, and as co-chair of the United Nations Secretary-General's High-Level Panel on Humanitarian Financing. She has authored and co-authored over 100 publications on environmental and economic policy topics. In 2010, she was named "European of the Year" by European Voice. Her comment on the fight to lower inequality (page 28) was published first by the IMF blog.

ДИМИТЪР КЬОСЕМАРЛИЕВ е фотограф и фоторепортер в "Инвестор Медия Груп". Занимава се професионално с репортажна фотография от 1994 година. Завършил е "Кино и Телевизия" в Нов Български Университет, и е работил за някои от водещите български ежедневници и седмичници.

DIMITAR KYOSEMARLIEV is the photo reporter of the Investor Media Group. He has been professionally engaged in reportage photography since 1994. He graduated in Cinema and Television at New Bulgarian University, and has worked for some of the leading Bulgarian daily newspapers and weeklies.

CONTRIBUTORS
АВТОРИ

БОЙКО ВАСИЛЕВ е един от най-уважаваните телевизионни журналисти в България, водещ и продуцент на "Панорама" по БНТ. Доктор по социология, възпитаник на Софийския университет, специализирал е в Хайделберг, Германия. Автор е на десетки документални филми, включително "Децата на бащите", за който получи Голямата награда "Робер Шуман" за 2007 година.

BOYKO VASSILEV is one of Bulgaria's most renowned television journalists, and the host and producer of the talk show Panorama (broadcast on the National Bulgarian Television). He holds a Ph.D. in sociology, is a Sofia University alumnus, and has specialized in Heidelberg, Germany. He has authored dozens of documentaries, including The Children of the Fathers, for which he received Bulgaria's 2007 Robert Schuman Journalism Award.

ВАЛЕРИ ЦЕНКОВ е популярен български журналист, бивш главен редактор на BusinessWeek България и директор по мултимедията на Българското национално радио. Негови статии са публикувани от The Sunday Times, L'Europeo, "24 часа" и други. Интересува се от икономика и международни отношения, както и от теми в областта на здравето, социалното развитие, езиците и историята.

VALERI TSENKOV is a renowned bulgarian journalist, former BusinessWeek Bulgaria Editor-In-Chief and Multimedia Director at the Bulgarian National Radio. His work has appeared in publications such as the BusinessWeek, Sunday Times, L'Europeo, Standart News, 24 Hours, Tema, Manager and many others. He specializes in economics and international affairs and his areas of interest focus on health, social landscapes, language and history.

Exist to Create

BEOSOUND STAGE

Introducing a beautifully crafted soundbar that adds rich and authentic Bang & Olufsen sound to your TV experience.
beostores.bg

SOFIA, 53, CHERNI VRAH BLVD.— +359 2 8073757 — SOFIA@BEOSTORES.COM

BANG & OLUFSEN

DAS
Hotels & Resorts

60

PRIMORETZ
YEARS OF HOSPITALITY

Where tradition comes to life ...

SEA GARDEN / BURGAS

+359 56 8 12345

WWW.HOTELPRIMORETZ.BG

info@hotelprimoretz.bg

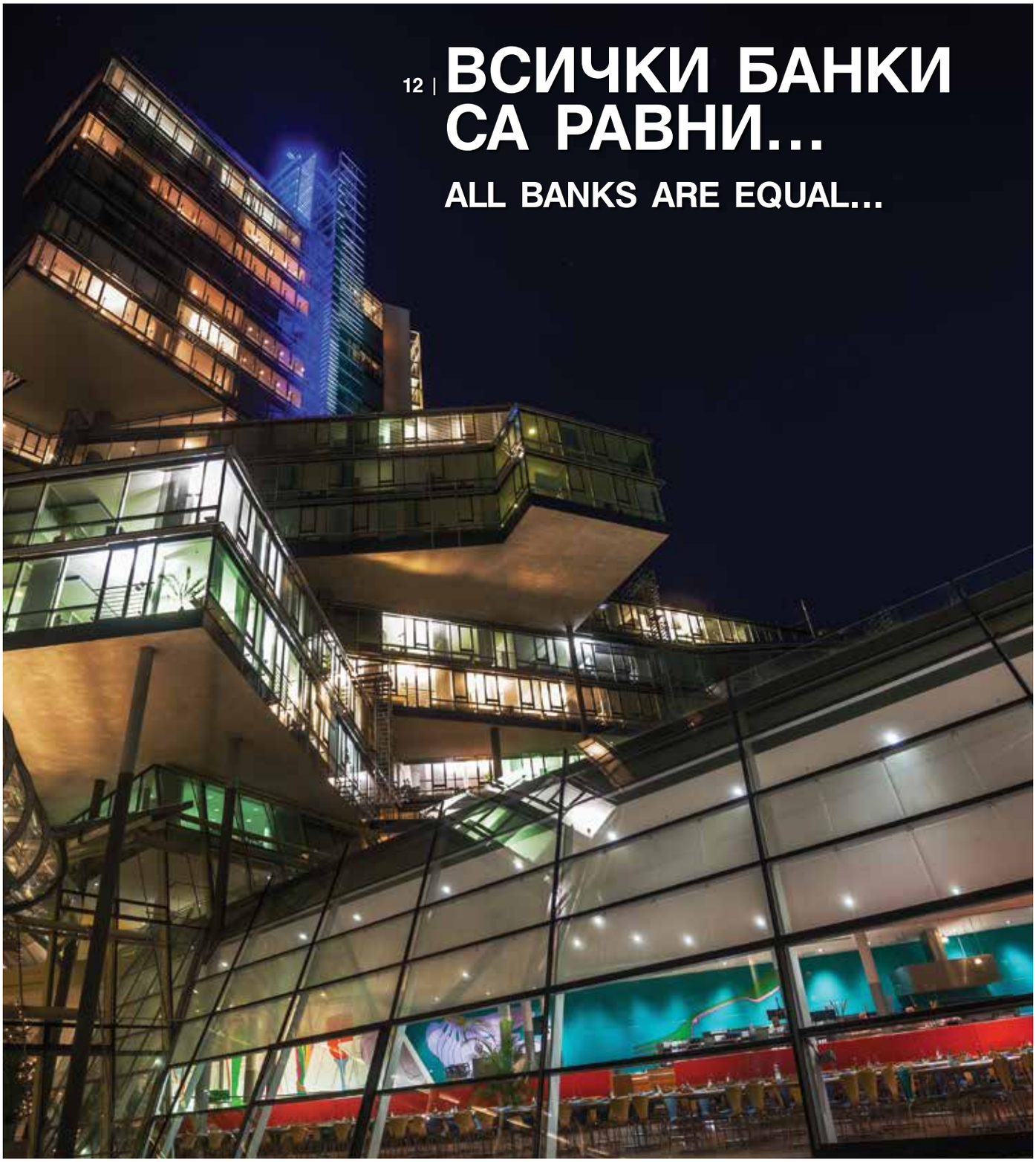

12 | ВСИЧКИ БАНКИ СА РАВНИ...
ALL BANKS ARE EQUAL...

32 | ИНТЕРВЮ: ВАСИЛ ТРЕНЕВ
INTERVIEW: VASIL TRENEV

20 | ПЕНСИИ ПО ВРЕМЕ НА ЧУМА
PENSIONS IN THE TIME OF PLAGUE

ЧИСЛА И ЛИЦА
FIGURES & FACES

3%

растеж на българската икономика през 2020 година очакват експертите на "Уникредит Булбанк", обяви главният икономист на банката Кристофор Павлов пред Bloomberg TV Bulgaria. Забавянето спрямо 2019, когато бе отчетен ръст от 3.7%, се обяснява с два основни фактора - слабото външно търсене и фактът, че в българската икономика вече е постигната пълна заетост и недостигът на работна ръка се превръща в пречка за експанзията на компаниите, подчерта Павлов.

EN

growth of the Bulgarian economy in 2020 is expected by the experts of UniCredit Bulbank, said the chief economist of the bank Kristofor Pavlov to Bloomberg TV Bulgaria. The slowdown compared to 2019, when a 3.7 percent growth was reported, is explained by two main factors - poor external demand and the fact that full employment has already been achieved in the Bulgarian economy and labour shortages are becoming an obstacle to the expansion of companies, Pavlov stressed. ■

46929

нови превозни средства са регистрирани в България през 2019 година по данни на МВР, като бройката включва леки автомобили, камиони, автобуси и автомобили със специално предназначение. При леките коли петте най-продавани марки са Dacia, Renault, Skoda, Toyota и Volkswagen. В премиум сегмента най-голям пазарен дял има BMW.

EN

new vehicles were registered in Bulgaria in 2019 according to the Ministry of the Interior. This number includes cars, trucks, buses and special purpose vehicles. For cars, the five best-selling brands are Dacia, Renault, Skoda, Toyota and Volkswagen. In the premium segment, BMW has the largest market share. ■

1.75

млрд. лева е бил оборотът на онлайн търговията в България през изминалата година, което е равно на близо 1.7% от Брутния вътрешен продукт на страната, обяви Жанет Найденова, председател на Българска Е-комерс Асоциация, пред Bloomberg TV Bulgaria. Българският потребител отделя средно около 946 лева годишно за покупки онлайн. Очакванията са секторът да порасне с още 30% през 2020.

EN

billion worth of online deals were effected in Bulgaria last year, which is equal to nearly 1.7 percent of its Gross Domestic Product, Zhanet Naidenova, Chairperson of the Board of the Bulgarian E-commerce Association, told Bloomberg TV Bulgaria. The average Bulgarian consumer spends roughly BGN 946 a year for online purchases. The sector is expecting a growth by another 30 percent in 2020. ■

23 870 000 000

лева са общите постъпления от данъци и осигурителни вноски за 2019, показват данните на Националната агенция по приходите. Това е с около 2.8 млрд. лева повече от приходите през 2018, и с около 0.63 милиарда над планираното от Министерство на финансите. Приходите от ДДС са 6.8 млрд. лева, от корпоративен данък - 2.8 милиарда, а от данък върху доходите - 3.6 милиарда.

EN

totals the revenue from taxes and social security contributions for 2019, the data of the National Revenue Agency read. This is about BGN 2.8 billion more than the 2018 revenue, and almost BGN 0.63 billion more than the amount estimated by the Ministry of Finance. VAT revenue amounts to BGN 6.8 billion, corporate tax revenue - 2.8 billion, and income tax revenue - 3.6 billion. ■

КАЖИ “ДА” НА БИЗНЕСА СИ.

Visa Debit Commercial

Пакет за юридически лица от ЦКБ:
Visa дебитна карта и мобилно банкиране
при изключително изгодни условия

VISA

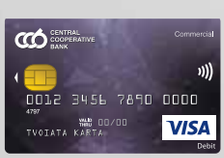

ccb Mobile

GET IT ON Google Play

Download on the App Store

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050
www.ccbank.bg

ВСИЧКИ БАНКИ СА РАВНИ, НО НЯКОИ СА ПО-РАВНИ

Има ли двойни стандарти европейският банков надзор? Случаят с германската NordLB само засилва съмненията

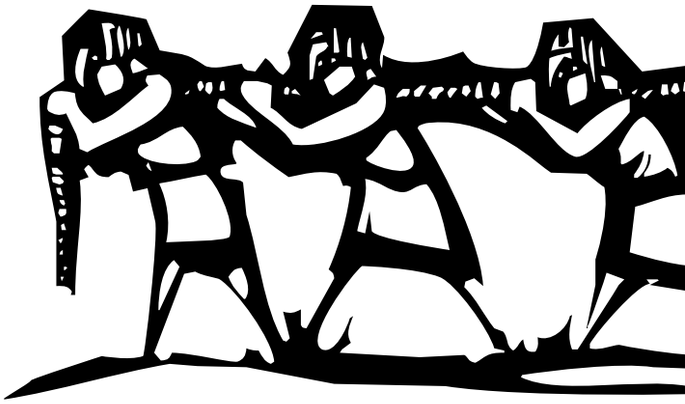

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

"Това са моите принципи и ако не ви харесват... е, имам и други". Шегата на Граучо Маркс е на почти век, но и днес е съвсем актуална - и спокойно би могла да се отнася за Европейската комисия и банковите надзори в някои западноевропейски страни. Няколко скандални спасявания на банки с пари на данъкоплатците в последните месеци накараха мнозина наблюдатели да запитат гласно дали правилата важат в еднаква степен за всички. И дали от предпазните антикризисни мерки, предприети от ЕС през 2012-2013, изобщо има някакъв смисъл, щом в тях зеят толкова внушителни врати към заобиколни маршрути.

СЪБИТИЯТА ОКОЛО НЯКОЛКО италиански и германски банки са особено любопитни от българска гледна точка. От една страна, ЕЦБ и Еврокомисията демонстрираха доста строгост при проверката на българския финансов сектор по пътя на страната към чакалнята на еврозоната. От друга, един от главните аргументи на привърженците на еврото у нас е, че преминаването на банковата система под общоевропейски надзор ще повиши стабилността и сигурността ѝ.

Няколкото мащабни спасявания на банки в ЕС напоследък обаче хвърлят сянка и върху двете. Строгостта на Брюксел и Франкфурт явно не се проявява в една и съща степен към "новите" членки от изток и към "старите" от запад. А европейският надзор далеч не изглежда като онази неумолима преграда пред лошите практики, за каквато го смятат някои.

НАЙ-ПОКАЗАТЕЛЕН БЕ СЛУЧАЯТ с 3.6-те милиарда евро спасителен пакет за германската държавна Nord LB. Пакетът е финансиран преди всичко от данъкоплатците - независимо, че по-рано имаше предложение за банката от частни инвеститори, отхвърлено от собствениците ѝ. Еврокомисията се произнесе, че в случая не става дума за държавна помощ. "Установихме, че държавата инвестира при същите условия, които и частен инвеститор би приел, тоест в унисон с европейските правила за държавната помощ", обяви комисарят по конкуренцията Маргрете Вестагер, като

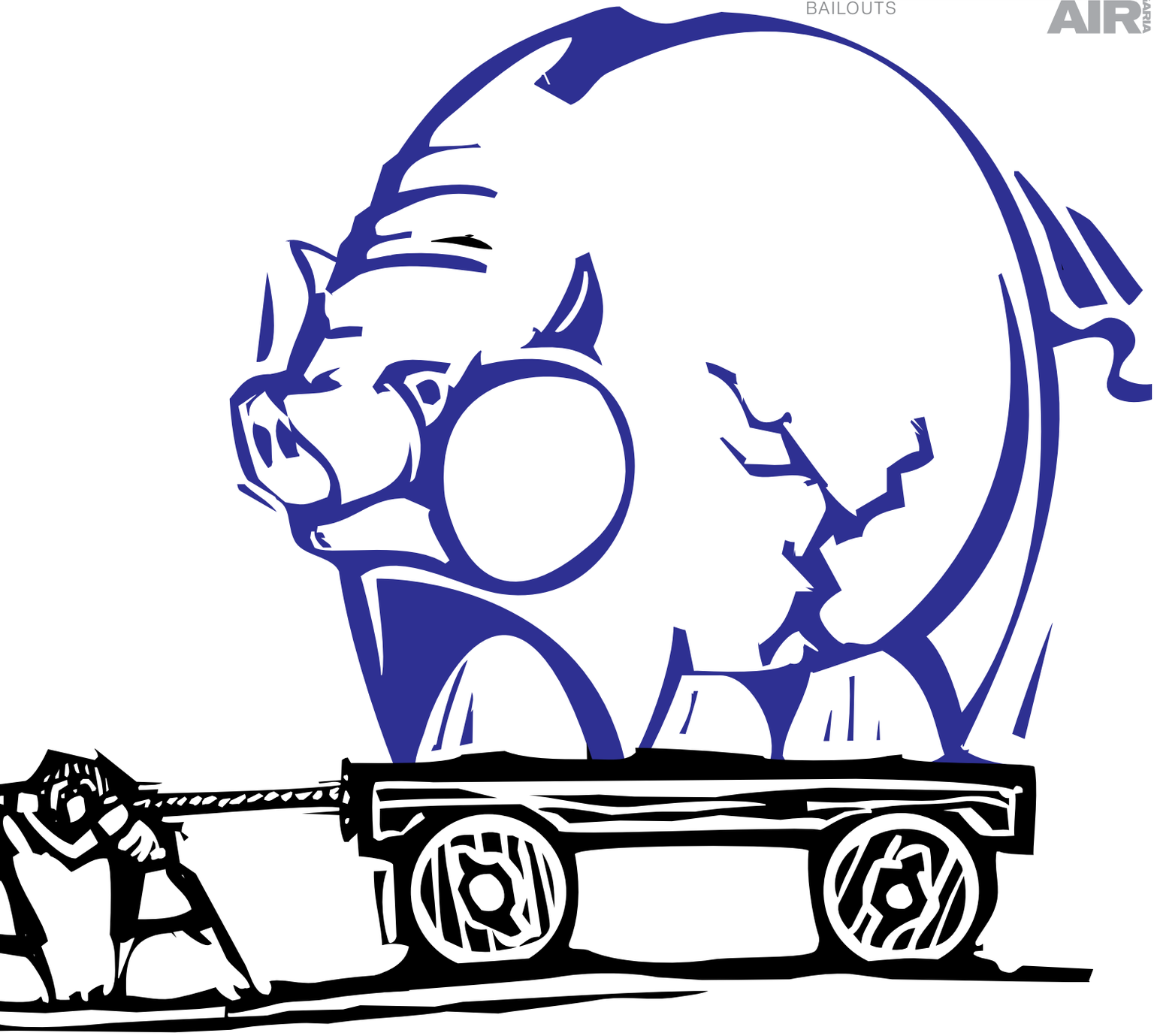

уточни, че решението е взето в "тясно сътрудничество" с Европейската централна банка и надзорните ѝ органи. Ако наистина е имало частен инвеститор, който би приел същите условия, той със сигурност не се показа, язвително отбеляза Bloomberg. "Просто в регулациите има твърде много вратички за националните власти... Някои страни могат да ги използват и да им се размине. Други не могат", отбеляза в коментара си и The Financial Times. "Комисията трябва да обясни защо тази операция съответства на пазарните принципи", настоя Никола Верон, съоснователят на влиятелния брюкселски институт Breugel.

NORDDEUTSCHE LANDESBANK, или накратко NordLB, е една от прословутите германски местни банки, които се контролират от правителствата на отделните провинции. В този случай - от тези на Долна Саксония и на Саксония-Анхалт, държащи 65% от капитала (остатъкът е в ръцете на общински спестовни каси от региона). Подобно на останалите "ландесбанки", и тя се оказа с доста токсични нива на кредити към изпадналата в криза корабна индустрия. Регулаторът установи, че капиталът от първи ред е паднал до 6.5%, при изисквани минимални 10.6%. Капиталовият недостиг надхвърля 3.5 милиарда евро.

По-рано тази година собствениците приеха 2.8 милиарда финансова инжекция, като почти две трети от нея се осигуряват от федералните бюджети. Правителството на Долна Саксония издаде и гаранции за лошите кредити на стойност 800 млн. евро. Любопитното е, че по-рано частните инвестиционни фондове Cerberus и Centerbridge предложиха 600 млн. евро за 49% от капитала, но поискаха и държавни гаранции. Двете провинциални правителства обаче предпочетоха да спасят банката с пари на данъкоплатците.

Пред The Financial Times известният финансист Герхард Шик нарече решението "напълно непонятно", водещо до "изгарянето на милиарди обществени средства", и добави, че вероятно зад него се крие "някакъв политически пазарлък". ▶

Обяснението на комисаря Вестагер по казуса NordLB отприщи доста остри критики срещу Европейската комисия и ЕЦБ

Commissioner Vestager's explanation of the NordLB case has generated a lot of criticism against the European Commission and the ECB

ЗАЩО ТОВА РЕШЕНИЕ ПРЕДИЗВИКА толкова спорове? Първо, защото то на практика зачерква целия напредък на ЕС в областта на банковия надзор в последните години. След финансовата криза страните-членки най-после успяха да се споразумеят, че когато банките закъсат, загубите ще бъдат поемани първо от техните собственици, и чак накрая ще се стига до спасяване с пари на данъкоплатците. Особено яростно настояваха за това именно германците, големите радетели на "затягането на коланите" и главните критици на щедрото държавно финансиране за затруднени банки в Южна Европа.

Още тогава трябваше да ни стане ясно, че провалилите се кредитни институции и техните инвеститори ще манипулират системата, за да избегнат тези регулации, отбеляза Джефри Майрън в бюлетина на Cato Institute. "Банковите провали означават, че някой ще загуби пари; защо политиците да налагат тези загуби на инвеститорите и бизнеса, щом могат да ги прехвърлят към бъдещите поколения данъкоплатци чрез нови заеми?". Според Майрън, който е професор в Харвард, е чиста фантазия да се вярва, че намесата на правителствата може да направи банковия сектор сигурен и безопасен - "затова правителствата трябва да спрат да се опитват. Така само окуражават поемането на по-големи рискове и в крайна сметка водят до още повече нестабилност".

ЕВРОПЕЙСКИТЕ ПРАВИТЕЛСТВА обаче видимо нямат намерение "да спрат да се опитват". Именно склонността им да плащат с държавни пари за грешните решения на банкови мениджъри и инвеститори разтърси толкова сериозно еврото през последната криза. Затова и след дълги спорове през декември 2013 най-сетне бяха приети новите правила, според които облигационерите и кредиторите първи ще допринасят за попълване на капитала, преди да се прибегва към обществени средства. След гласуването на промените тогавашният еврокомисар за вътрешния пазар Мишел Барние гръмко обяви, че "Данъкоплатците вече не са на първата линия, когато се плаща за грешките на банките".

Сега обаче комисията не направи никакъв опит да наложи това правило на NordLB. Както впрочем и на останалите закъсали европейски банки (виж карето). Това само "затвърждава впечатлението за двойни стандарти в еврозоната", коментира The Financial Times. "Германците се оплакват, че нерешените банкови проблеми в Италия задържат напредъка към банковия съюз и интеграцията в еврозоната. Но в действителност в германския банков гардероб има също толкова скелети", смята изданието. Bloomberg цитира испанския евродепутат от групата на либералите Луис Гарикано, според когото "Това бе може би последният пирон в ковчега на регулаторната ни рамка". Но може би най-доброто обобщение бе на The Wall Street Journal: последните събития са само продължение "на стария навик на Европа да инжектира обществени средства във финансовата система като първо средство, често опазвайки живи "зомби банките" и удължавайки болезненото прочистване на сектора". ■

СПАСЕНИТЕ БАНКИ

Banca Popolare di Bari - 900 млн. евро

Лошите кредити при тази банка от Южна Италия стигнаха такива нива, че правителството реши да създаде специална банка за развитие, да инвестира в нея 900 млн. евро и да я остави да преструктурира BPB.

Banca Carige - 3 млрд. евро

Още една италианска банка, базирана в Генуа. След рекорден ръст на лошите кредити, съчетан с конфликти във висшия ѝ мениджмънт, Banca Carige бе поставена под прякото управление на ЕЦБ в началото на миналата година. Италианското правителство осигури капиталови гаранции за около 3 милиарда евро.

Caixa Geral de Depositos - 3.9 млрд. евро

Португалските власти рекапитализираха държавната банка чрез същата вратичка, каквато германските използваха за Nord LB - обявиха, че намесата им е била "на пазарен принцип".

Banca Monte dei Paschi di Siena - 5.4 млрд. евро

За да спаси най-старата съществуваща банка в света, италианското правителство използва една вратичка в правилата, позволяваща държавна помощ, за да се избегне "сериозно сътресение" в икономиката. Големите облигационери не загубиха нищо.

Cyprus Cooperative Bank - 6.1 млрд. евро

През 2018 кипърското правителство рекапитализира държавната банка с 3.5 млрд. евро - над една десета от Брутния вътрешен продукт на страната, и осигури още 2.6 млрд. евро гаранции. Този път причината Еврокомисията да допусне явна държавна помощ бе, че развитието на случая започнало, преди новите правила да влязат в сила. Cyprus Cooperative Bank не бива да се бърка с българската Централна кооперативна банка, която има клон в Кипър.

Norddeutsche LB - 7.9 млрд. евро

Еврокомисията одобри капиталови инжекции за 2.8 милиарда евро и още близо 5 милиарда евро под формата на държавни гаранции.

Veneto Banca и Banca Popolare di Vicenza - 16.8 млрд. евро

След редица неуспешни опити да се намери решение, през юни 2017 ЕЦБ прехвърли банките под опеката на Единния съвет за преструктуриране (SRB). Съветът обаче прецени, че двете кредитни институции не са чак толкова важни, че да се занимава с тях, и върна топката към италианските власти. Те на свой ред отпуснаха почти 17 млрд. евро, за да спасят банките и да позволят поглъщането им от Intesa Sanpaolo. Акционерите и по-малките кредитори претърпяха загуби, каквито са изискванията на ЕС, но после правителството ги обезщети (с одобрението на Еврокомисията).

AN ICONIC LANDMARK OF SOFIA

In the heart of the Bulgarian capital, within a walking distance from its business and commercial districts and the Government Offices, Sofia Hotel Balkan, a Luxury Collection Hotel, is recognized as the city's grand hotel.

It features 185 beautifully appointed, soundproofed guest rooms, luxurious brand new rooms and magnificent suites with stunning views over the city.

Sofia Hotel Balkan offers its guests, both business and leisure, an exceptional experience of Bulgaria's finest culture and service. Its several stunning venues, luxurious ballrooms, conference halls are perfect for your most important meetings and special events.

The fully renovated ostentatious Restaurant "Labels" offers the best ingredients for an exceptional dining experience, a fine mixture between Continental cuisine and the renowned Bulgarian tradition in hospitality and smart service.

The new Lobby Bar "Basilica" with its art deco elements is an elegant and tempting venue where you can relish your morning coffee, midday lunch, after-work drink or have your business meetings.

Sofia Hotel Balkan is part of Marriott International and it belongs to The Luxury Collection brand, a curated ensemble of the world's most iconic hotels. As such it participates in the Marriott Loyalty Program with which every guest or event organizer, if a member, can earn and redeem points, enjoy elevated Elite benefits and consistent Elite status recognition across all Marriott brands.

Feel the authentic spirit of Bulgaria and create beautiful memories in this emblematic hotel.

5 Sveta Nedelya Square, 1000 Sofia, Bulgaria
T +359 2 937 8787 E reservation@sofiabalkan.net,
www.sofiabalkan.com

ALL BANKS ARE EQUAL, BUT SOME MORE THAN OTHERS

Does the European banking supervision use double standards? The case with the German bank NordLB raises doubts

"Those are my principles, and if you don't like them... well, I have others." This joke by Groucho Marx is almost a century old, but still very current today and can be easily applied to the European Commission (EC) and the banking supervision bodies in some Western European countries. A few scandalous bank bailouts with taxpayers' money in recent months prompted quite a few observers to vocally raise the question whether the same rules apply to all. And whether there is any sense behind the protective anti-crisis measures adopted by the EU in 2012-2013, since they have gaping loopholes.

THE EVENTS SURROUNDING A FEW Italian and German banks are especially curious from Bulgaria's standpoint. On the one hand, the European Central Bank (ECB) and the EC demonstrated quite the austerity during the check of the Bulgarian financial sector, carried out as part of this country's journey to the eurozone's waiting room. On the other hand, one of the main arguments of the euro's proponents in Bulgaria is that placing the Bulgarian banking system under European supervision will improve its stability and security. A few recent large-scale bank bailouts in the EU, however, cast doubt on both these claims. Brussels' and Frankfurt's austerity obviously does not manifest itself in the same way towards the "new" members from the East and the "old" ones from the West. All this while the European supervision seems to be far from being the implacable obstacle to bad practices, as some believe it to be.

THE MOST STRIKING EXAMPLE is the case with the EUR 3.6 billion bailout package for the German state-owned bank NordLB. The package is mostly financed by taxpayers, regardless of the fact there was an offer for the bank made by private investors, which the owners rejected. The EC ruled that this case does not involve state aid. "We have found that the state is investing under the same conditions as a private owner would have accepted, in line with EU state aid rules," European Commissioner for Competition Margrethe Vestager said, explaining that the decision was made in close cooperation with the ECB and its supervisory authorities. If there was really a private investor who would have accepted the same terms, they surely did not reveal itself, Bloomberg remarks tartly. "There are simply too many loopholes in the regulations for national authorities to exploit. Some countries can get away with it. Other cannot," reads the Financial Times' commentary. "The Commission has to explain why this is a transaction in line with the market," said Nicolas Véron, co-founder of Bruegel, the Brussels-based think-tank.

NORDDEUTSCHE LANDESBANK, or NordLB for short, is one of the infamous local German banks that are controlled by the different federal states' governments. In this case, by the governments of Lower Saxony and Saxony-Anhalt, which own 65% of the capital (the remainder is in the hands of municipal savings banks from the region). Similar to the other "landesbanks", it also found itself with toxic levels of loans extended to the crisis-stricken ship industry. The regulator established that the Common Equity Tier 1 ratio had dropped to 6.5%, which is much below the 10.6% minimum requirement. The capital shortage exceeds EUR 3.5 billion. Earlier in the past year, its owners accepted a financial injection of 2.8 billion, almost two-thirds of which came from the federal budgets. Lower Saxony's government issued guarantees for bad loans worth EUR 800 million. What's interesting is that prior to that, the Cerberus ▶

By KALIN ANGELOV / Photography SHUTTERSTOCK

BEVERLY PARK

By Prime Developments International

Там, където мислят за теб

Бутиковият комплекс **Beverly Park** в квартал „Драгалевци" е най-новият ексклузивен проект на **Prime Developments International** разположен в непосредствена близост до планината. Луксозният комплекс от затворен тип се състои от две жилищни сгради с общо 30 апартамента - West Apartments и East Apartments, 14 къщи близнаци и 4 еднофамилни къщи. От тях се откриват красиви планински гледки и панорамни гледки към цяла София.

Beverly Park е насочен към динамичните градски хора, които имат нужда да намерят спокойствие далеч от стреса в града. Удовлетворяваме желанието на живущите в комплекса за чист въздух, екологична околна среда в непосредствена близост до Национален Парк „Витоша", добре изградена инфраструктура, бърз и лесен достъп до централната градска част.

Внимателно сме подбрали удобствата в комплекса като: богато озеленен вътрешен парк с алеи, места за отдих и детски площадки, детски парти център, СПА център, фитнес, открит басейн, подземен паркинг със станции за зареждане на електромобили, видеонаблюдение, 24-часова жива охрана. Създаването на спокойна и сигурна среда са наш основен приоритет. Голямо предимство за живущите е фактът, че **Prime Developments International** ще предостави последващо обслужване и поддръжка на комплекса.

Цялостната концепция за проекта е да предоставим на нашите клиенти не просто жилище, а изцяло нов начин на живот в синхрон с природата.

Помислили сме за предпочитанията на всички клиенти, като предлагаме варианти с една, две, три спални и луксозни пентхауси. Площите на апартаментите варират от 71 кв.м. до 446 кв.м. като цените започват от € 110 000 без ДДС.

Къщите в **Beverly Park** са нашият прочит за съвременен градски дом с площ от 248 кв. м до 375 кв. м. с цени от € 446 000 без ДДС. Те разполагат със самостоятелни дворове и забележителни панорамни гледки към планината и София.

Осигуряваме на живущите много добра социална среда. Към комплекса проявяват интерес семейства, които търсят по-добро качество на живот и инвеститори, с цел дългосрочно отдаване под наем на международни компании и дипломатически мисии с добра възвръщаемост на инвестицията.

www.beverlypark.bg sales@beverlypark.bg +359 2 854 8057 +359 879 508 350

BAILED OUT BANKS

Banca Popolare di Bari - EUR 900 million

The bad loans of this bank from South Italy reached such levels that the government decided to create a special bank for development, to invest EUR 900 million in it and let it restructure BPB.

Banca Carige - EUR 3 billion

Yet another Italian bank based in Genoa. After a record growth of bad loans, combined with conflicts among its senior management, Banca Carige was placed under the ECB's direct management at the start of last year. The Italian government provided capital guarantees of around EUR 3 billion.

Caixa Geral de Depositos - EUR 3.9 billion

The Portuguese authorities recapitalized the state-owned bank using the same loophole that the Germans used for NordLB - they stated that their intervention was based "on a market principle".

Banca Monte dei Paschi di Siena - EUR 5.4 billion

In order to save the world's oldest bank in existence, the Italian government used a loophole which allows state aid in order to avoid "serious economic turmoil". The big shareholders did not loose anything.

Cyprus Cooperative Bank - EUR 6.1 billion

In 2018, the Cypriot government recapitalized the state-owned bank with EUR 3.5 billion - over one-tenth of the country's GDP, and provided another EUR 2.6 billion in guarantees. This time, the reason for the EC to allow obvious state aid was that the case had started developing before the new rules came into force. Cyprus Cooperative Bank should not be confused with the Bulgarian Central Cooperative Bank, which has a branch in Cyprus.

Norddeutsche LB - EUR 7.9 billion

The EC approved capital injections worth EUR 2.8 billion and another close to EUR 5 billion in the form of state guarantees.

Veneto Banca and Banca Popolare di Vicenza - EUR 16.8 billion

After a series of unsuccessful attempts at finding a solution, the ECB transferred the banks under the Single Resolution Board's (SRB) trusteeship in June of 2017. The SRB, however, decided that the two credit institutions are not that important for it to deal with them, throwing the ball back to the Italian authorities' court. They in turn allocated almost EUR 17 billion in order to bail out the banks and allow their acquisition by Intesa Sanpaolo. The shareholders and smaller creditors suffered losses according to the EU requirements, only to be compensated later by the government (with the EC's approval).

and Centerbridge private investment funds had offered EUR 600 million for 49% of the capital, but requested state guarantees. The two federal governments, however, chose to bail out the banks with taxpayers' money.

Financial expert Gerhard Schick told The Financial Times that the EU Commission's approval is "incomprehensible" and likely to result "in burning billions of public money", adding that there are fears "that there was some kind of political horse-trading in the background".

WHY DOES THIS DECISION CAUSE so much controversy? First, because in practice it crosses out the whole EU progress in the field of banking supervision made in recent years. After the financial crisis, the Member States finally managed to agree that when banks get in trouble, the losses will be first assumed by their owners, and only in the end will they be bailed out with taxpayers' money. Especially supportive of this were the Germans - the champions of "tightening the belts" and the main critics of the generous state financing for struggling banks in South Europe.
"The crucial point is that it should have been obvious ex ante that failing institutions and their investors would manipulate the system to avoid the impact of the (well-intentioned) regulation that tried to outlaw bailouts," reads a Cato Institute commentary by economist Jeffrey Miron. "Bank failures mean that someone is going to lose money; why would politicians impose those losses on current investors and businesses when they can shift them to future taxpayers by borrowing?" Miron asks. According to the Harvard Professor, believing that government can magically make bank lending safe is a pipe-dream, so government should stop trying. "This only encourages more risk taking and ultimately more instability," he says.

EUROPEAN GOVERNMENTS, however, obviously have no plans to "stop trying". It was precisely their willingness to pay with state money for bank managers' and investors' mistakes that shook so hard the euro during the last crisis. That is why, after long disputes, the new rules were finally adopted in December of 2013, according to which shareholders and creditors would be the first ones to contribute to raising capital before public funds get involved. After the changes were adopted, the then EU Internal Market Commissioner, Michel Barnier, loudly announced that "taxpayers will no longer be in the front line to pay for banks' mistakes".

Currently, however, the Commission makes no attempts to impose this rule on NordLB. This is also valid for the other troubled European banks (see list below). It only serves to reinforce the "appearance of double standards in the eurozone," The Financial Times writes. "German complaints about unresolved Italian banking problems have long held up progress on banking union and broader eurozone integration. In reality, there are as many skeletons in Germany's banking closet," the newspaper notes. Bloomberg quotes Spanish MEP of the Alliance of Liberals and Democrats for Europe Party, Luis Garicano, as saying that "this might have been the last nail in the coffin of our resolution framework". The best summary, however, is probably that of The Wall Street Journal, which writes that the recent events are merely a continuation of "Europe's old habit of injecting public money into the financial system as a first resort, many times keeping zombie banks alive and prolonging the painful cleanup of the sector". ■

ВИЗИТЕО
СТАРТ
с Живка Попатанасова и Христо Николов
всеки делник 07:00 - 09:00
Bloomberg TV Bulgaria
www.bloombergtv.bg

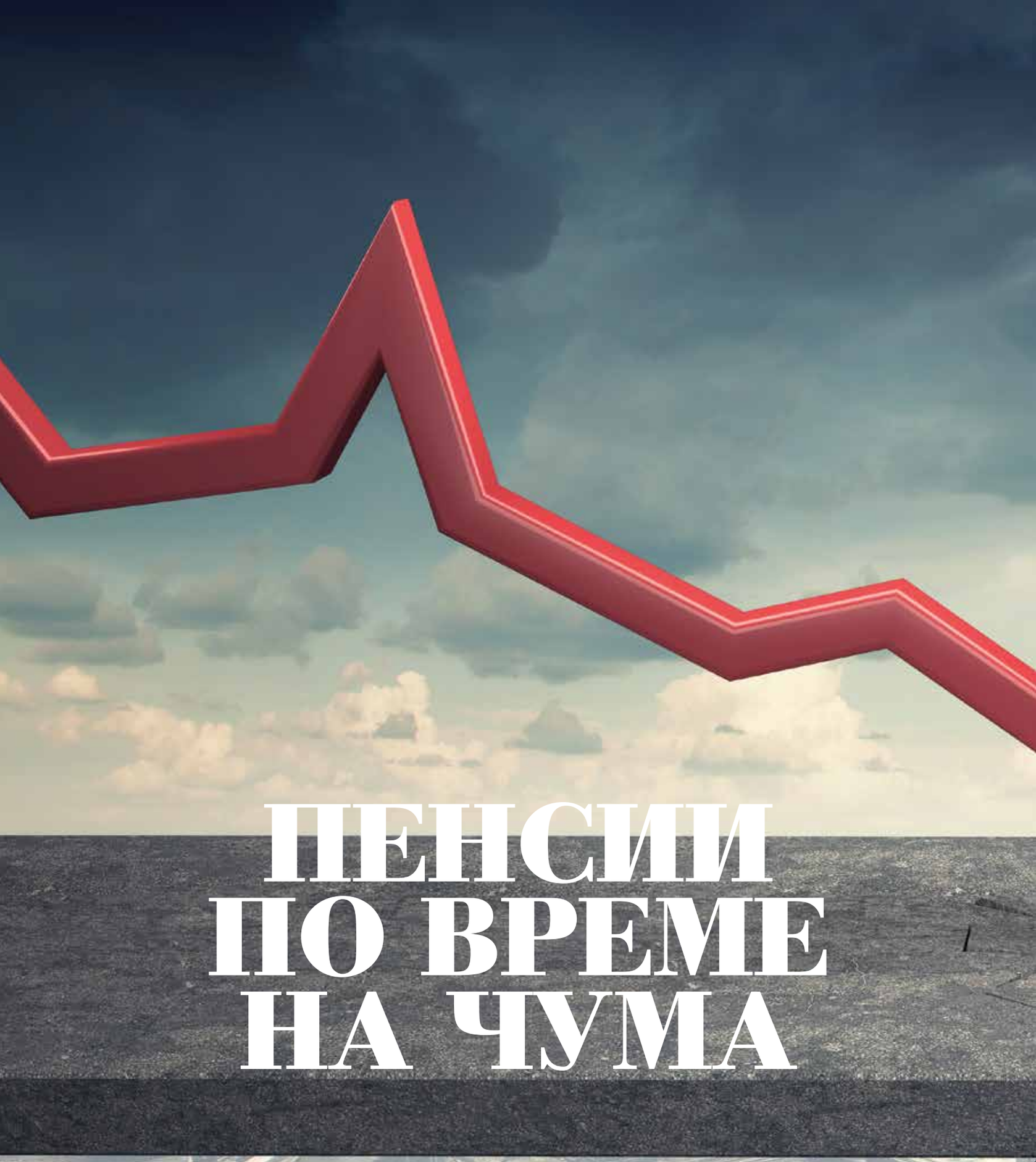

ПЕНСИИ ПО ВРЕМЕ НА ЧУМА

Дори и най-добрата пенсионна система в Европа вече се клати под ударите на ниските лихви. Какво остава за България?

By КОНСТАНТИН ТОМОВ / Photography SHUTTERSTOCK

През ноември Беналмадена, едно от най-популярните курортни градчета в южна Испания, е доста тихо място. В кафенето седят само четирима души. Трима са местни старчета. Четвъртата е дама на преклонна възраст, очевидно чужденка. Тя плаща сметката, излиза и сяда в доста ефектен на вид спортен автомобил. "И аз искам холандска пенсия", процежда с умерена завист едното старче.

"ХОЛАНДСКА ПЕНСИЯ" от години е нарицателно, непостижима мечта за онези от недотам заможните краища на Европа, за които пенсионирането означава компромиси и доброволни лишения. С непрекъснато умножавано богатство в продължение на вече седем десетилетия, холандската пенсионна система има активи от почти 1.5 трилиона долара, и може да си позволи да изплаща на своите клиенти пенсии, които са около 80% от предишните им доходи като работещи хора. За сравнение във Франция този показател е 61% (при по-ниски заплати), а в Германия - едва 38%. В класацията на най-стабилните пенсионни системи, съставяна от Mercer's, Холандия е на първо място.

Но днес, три години след описаната в началото сценка, най-добрата пенсионна система в Европа е изправена пред незапомнена криза, и вероятно ще бъде принудена да намали пенсиите още догодина - като първа стъпка от поредица непопулярни мерки. Причините да се стигне дотам не произлизат от Холандия, и засягат, в една или друга степен, всички страни в Европа, включително и България.

ПЕНСИОННИТЕ СИСТЕМИ НА СТАРИЯ КОНТИНЕНТ от години са изправени пред негативна перспектива. От една страна, населението намалява и застарява. Най-многолюдното поколение - на т. нар. бейби-буумъри, родени след Втората световна война - се оттегля от трудовия пазар, което драстично променя съотношението работещи-пенсионери. От друга страна, европейските пенсионери живеят все по-дълго. Средната продължителност на живота в повечето страни днес е с десетина години по-голяма, отколкото в началото на 80-те (България е сред изключенията - у нас тя се е повишила скромно, от 71.1 години през 1980 до едва 74.8 години през 2017). Само за времето от 2002 до днес очакваната продължителност на живота е скочила с 4 години за мъжете (от 72 до 76 години), и с почти три години за жените (от 81 до близо 84). Това означава по-малко работещи, които да отделят вноски за пенсионната система, и все повече пенсионери, които получават пенсиите си все по-дълго.

ЗАРАДИ ТАЗИ ПЕРСПЕКТИВА някои експерти от години пророкуват катастрофа, ако системата не се реформира спешно. Но сега към предишните тревоги се добавя още един фактор, поне толкова значим и опасен: ниските лихви. За да могат един ден да изплащат добри пенсии на клиентите си, пенсионните фондове трябва да могат да инвестират парите им с прилична доходност. Но за да са застраховани срещу борсови балони и други неудачи, регулаторите настояват по-голямата част от тези инвестиции да са в сигурни инструменти - най-вече държавни облигации.

Проблемът е, че след десетилетие на безпрецедентно ниски лихви и печатане на пари от страна на Европейската централна банка тези облигации не могат да предложат нужната доходност. Всъщност, вместо да носят доходност, парите на пенсионните фондове днес им генерират загуби. Най-добре го каза Уорън Бъфет в едно скорошно обръщение към вложителите си: "Днес получаваш по-малко за парите си от държавната хазна на САЩ, отколкото би получил, ако ги пъхнеш под дюшека... Не съм сигурен, че ще видим друг път подобно нещо през живота си".

В Дания наскоро една търговска банка обяви -0.5% лихва върху ипотечните си кредити - на практика плащайки на клиентите, за да теглят заеми. Едва ли някой е можел да предвиди днешната граничеща с абсурда ситуация. През 2012 експертите на Федералния резерв в САЩ прогнозираха, че лихвите ще се успокоят на нива около 4%. Днес те са едва 2% - и са направо високи в сравнение с еврозоната и Япония.

"ОБЛИГАЦИИТЕ СА ОСНОВАТА, върху която са изградени големи части от глобалната пенсионна система", писа наскоро Робин Уигълзурт в The Financial Times. За пенсионните фондове е много трудно да генерират приходите, нужни за покриване на бъдещите им задължения, в среда, в която доходността от тези облигации е стъпкана на земята, отбелязва той.

Тъкмо това се случва в Холандия. Фондовете вече предупредиха, че още през 2020 ще им се наложи да намаляват някои пенсии. "Нещата не изглеждат добре и за следващите години", предупреди Корийн Вортман-Коул, председател на АВР, един от най-големите пенсионни фондове в страната.

През септември ЕЦБ потвърди, че ще продължи политиката на количествени улеснения и ниски лихви и през следващите години. Клаас Кнот, член на борда на ЕЦБ и президент на холандската национална банка, официално възрази срещу това решение като "неотговарящо на текущите икономически условия", а холандският парламент прати във Франкфурт протестна нота.

> "Средната продължителност на живота в повечето страни днес е с десетина години по-голяма, отколкото в началото на 80-те

Не личи от тях да е имало някакъв ефект: политиката на ЕЦБ се запазва и при новия ѝ президент Кристин Лагард. Economist Intelligence Unit прогнозира, че няма да има промяна поне до края на 2021 година - независимо, че според анализаторите на компанията тази "неконвенционална парична политика" трупа все повече рискове върху финансовата система, и най-вече върху пенсионните фондове.

ИЗПРАВЕНИ ПРЕД НЕОТСТЪПЧИВОСТТА на Франкфурт, повечето правителства са принудени да предприемат други мерки, за да облекчат пенсионните фондове. Някои от тези мерки обаче са твърде непопулярни; други пък заплашват допълнително да разклатят финансовата система.

Единият начин е да се повиши пенсионната възраст. В повечето западноевропейски страни тя отдавна вече е 65 години за мъжете и за жените (докато в Източна Европа все още по правило жените се пенсионират по-рано). Холандия вече обяви, че ще увеличи възрастта до 67 години през 2024, и след това ще я индексира според увеличаването на очакваната продължителност на живота (за всяка година ръст в този показател холандците ще трябва да работят по 8 месеца допълнително за пенсия). Другаде обаче подобни мерки изглеждат непостижими - например във Франция, където могъщите профсъюзи блокират всеки опит да се увеличи пенсионната възраст от сегашните 60 години.

ВТОРАТА ГРУПА МЕРКИ, които вече се обсъждат в Холандия, Дания и Германия, включват разхлабване на регулациите, така че пенсионните фондове да имат повече свобода да инвестират в доходни активи. Холандските осигурителни компании приветстват такъв подход; но по същество той само повишава рисковете за

ДОХОДНОСТ НА БЪЛГАРСКИТЕ УПФ BULGARIAN UNIVERSAL PENSION FUNDS YIELDS		
Съгласие / Saglasie	2.05516	3.01%
ЦКБ Сила / CCB-Sila	1.98267	2.50%
НН / NN	1.76844	0.91 %
Доверие / Doverie	1.75702	0.37%
ДСК-Родина / DSK-Rodina	1.73782	1.07%
Пенсионен осиг. институт / Pension Insurance Institute	1.60578	0.02%
Бъдеще / Badeshte	1.55458	1.41%
Алианц / Allianz	1.55176	0.07%
Топлина / Toplina	1.46682	3.19%

В колонките: пенсионен фонд, стойност за единица (в лева), средна годишна доходност за 2-годишен период
Columns: pension fund, value per unit (in BGN), average annual yield for 2 years

финансовата система. Подобно разтягане на регулаторните ограничения в крайна сметка доведе до кредитната криза в САЩ през 2008. Междувременно Групата на 30-те (G30), обединяваща някои от най-влиятелните икономисти и статистици, пресметна, че дефицитът в глобалната пенсионна система ще набъбне от сегашните 1.1 трилиона долара до над 15.8 трилиона през 2050 година. И то според базовия сценарий, а не според негативния.

ДНЕС РАЗВИТИТЕ СТРАНИ, членуващи в ОИСР, харчат средно по 8% от брутния си продукт за пенсии. България харчи около 9% - по-малко от Полша, Сърбия или Унгария, но повече от Чехия, Словакия и Румъния. Германия харчи 10%, Франция - почти 14%, Италия и Гърция - по над 16%. Но тези разходи тепърва ще растат, особено в засегнатата от безпрецедентна емиграция, обезлюдяване и застаряване Източна Европа. Световната банка изчислява, че още през 2025 България ще бъде принудена да харчи около 12% от БВП за пенсии, а Полша - над 22%.

Българската пенсионна система си има свои собствени проблеми, но поне не е чак толкова пряко зависима от решенията на ЕЦБ. Все пак ефектите от ниските лихви се усещат, особено при онези фондове, които инвестират непропорционално големи части от портфейлите си във външни активи. Впрочем отделни икономисти от години повтарят този упрек - че някои български пенсионни фондове предпочитат да влагат парите си навън, и така отчисленията на българите работят за други икономики. Сега вече има и чисто прагматични основания тази политика да се преосмисли. ■

PENSIONS IN THE TIME OF PLAGUE

Even the best retirement system in Europe is already feeling the shock of low interest rates. Let alone Bulgaria

By KONSTANTIN TOMOV / Photography SHUTTERSTOCK

In November, Benalmadena, one of the most popular resort towns in the south of Spain, is a rather quiet place. Only four people sit in the cafe. Three of them are local old men. The fourth is an elderly woman, obviously a foreigner. She pays the bill, goes out and sits in a lush sports car. "I want a Dutch pension, too," one of the old men says through gritted teeth with contained envy.

"THE DUTCH PENSION" has for years been a byword and an unattainable dream for the people of Europe's less affluent regions, for whom retirement means compromise and voluntary deprivation. With continuous wealth multiplication for over seven decades now, the Dutch pension system has assets of nearly USD 1.5 trillion, and can afford to pay its clients pensions that amount to nearly 80 percent of their previous earnings as working people. In comparison with France where this figure is 61 percent (at lower wages) and Germany with a mere 38 percent. In the ranking of the most stable pension systems, compiled by Mercer's, the Netherlands comes top.

But today, three years after the scene described above, Europe's best pension system is facing an unprecedented crisis, and is likely to be forced to lower pensions next year - the first step in a series of unpopular measures. The reason for this does not originate in the Netherlands and affects, to one degree or another, the whole of Europe, including Bulgaria.

THE OLD CONTINENT PENSION SYSTEMS have been facing a gloomy prospect for years. On the one hand, the population is shrinking and aging. The most populous generation, the so-called baby boomers born after World War II, are leaving the labour market, which is dramatically changing the working people–retirees ratio. On the other hand, European pensioners have been living longer. The average life expectancy in-most countries today is ten years higher than in the early 1980s (Bulgaria is an exception - it has increased modestly, from 71.1 years in 1980 to only 74.8 years in 2017). In 2002 alone, life expectancy has jumped by 4 years for men (from 72 to 76 years), and by almost 3 years for women (from 81 to nearly 84). This means fewer workers contributing to the pension system and more and more retirees enjoying their pensions for longer.

BECAUSE OF THIS PROSPECT, some experts have for years predicted a crush if the system is not reformed urgently. Now another

factor, no less significant and dangerous, is being added to previous worries: low interest rates. In order to be able to pay good pensions to their clients someday, pension funds must invest their money with decent returns. But to insure against stock market balloons and other setbacks, regulators insist that most of those investments be in safe instruments - mostly government bonds.

The problem is that after a decade of unprecedented low interest rates and money printing by the European Central Bank (ECB), these bonds cannot offer the required yield. In fact, instead of yielding, retirement funds today generate losses. Warren Buffett said it best in a recent address to his depositors: „You've got…less for your money from the US Treasury than you got from sticking it under a mattress . . . I'm not sure you'll see that again in your lifetime".

In Denmark, a commercial bank recently announced a -0.5 percent interest rate on its mortgages - practically paying customers to take loans. Hardly anyone could have foreseen today's situation bordering on absurdity. In 2012, US Federal Reserve experts predicted that interest rates would settle at around 4 percent. Today they are only 2 percent and are quite high compared to the Eurozone and Japan.

"BONDS ARE THE BEDROCK upon which large parts of the global pension system is built," wrote Robin Wigglesworth recently in the Financial Times. "It is very difficult for retirement funds to generate the revenue needed to cover their future liabilities in an environment where yields on these bonds are trampled on the ground," he notes.

This is exactly what has been happening in The Netherlands. The funds have already warned that as early as 2020 they will be compelled to reduce some pensions. "Things are not looking good for the coming years too," warned Corien Wortmann-Kool, Chairman of the Board of ABP, one of the country's largest pension funds.

In September, the ECB confirmed that it would continue its policy of quantitative easing and low interest rates in the coming years. Klaas Knott, member of the bank's Governing Council and President of De Nederlandsche Bank, formally opposed the decision as "disproportionate to the present economic conditions," while the Dutch parliament sent a protest note to Frankfurt.

These actions did not seem to have any effect: the ECB persists with its policy under its new President, Christine Lagarde. The Economist Intelligence Unit predicts no change until at least the end of 2021, despite the fact that, according to company analysts, this unconventional monetary policy is ever riskier for the financial system, and especially for pension funds.

Europe's best pension system is facing an unprecedented crisis, and is likely to be forced to lower pensions next year

ПЕНСИОННА ВЪЗРАСТ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ЖИВОТА STATUTORY RETIREMENT AGES AND LIFE EXPECTANCY			
Турция / Turkey	49.0	44.0	75.0
Словения / Slovenia	58.0	55.0	78.3
Беларус / Belarus	60.0	55.0	73.0
Русия / Russia	60.0	55.0	71.0
Франция / France	60	60	81.9
Чехия / Czechia	61.5	56.0	78.8
Унгария / Hungary	62.0	60.0	76.1
Хърватия / Croatia	63.0	58.0	76.1
Сърбия / Serbia	63.0	58.0	75.7
БЪЛГАРИЯ / BULGARIA	64.2	61.2	74.7
Полша / Poland	65.0	60.0	77.8
Румъния / Romania	65.0	60.0	75.4
Австрия / Austria	65	60	81.6
Гърция / Greece	65	60	80.7
Швейцария / Switzerland	65	64	82.6
Белгия / Belgium	65	65	81.1
Канада / Canada	65	65	81.9
Германия / Germany	65	65	80.8
Япония / Japan	65	65	85.3
Холандия / Netherlands	65	65	81.4
Испания / Spain	65	65	81.8
САЩ / United States	65	65	
Дания / Denmark	67	67	79.5
Норвегия / Norway	67	67	81.9

В колоните: страна, пенсионна възраст за мъже, за жени, очаквана продължителност на живота
Columns: Country, Retirement age for men, Retirement age for women, Life Expectancy (average, men and women)
World Bank, CIA 2017 report

FACED WITH THE INSISTENCE OF Frankfurt, many governments have been forced to take other measures to ease pension funds. However, some of these measures are quite unpopular while others may further shake the financial system.

One solution is to raise the retirement age. In most Western European countries, it has long been 65 years for men and women alike (while in Eastern Europe, women still retire earlier). The Netherlands has already announced that it will raise the age to 67 in 2024, and then index it according to the increase in life expectancy (for each year of growth in this indicator, the Dutch will need to work eight extra months to retirement). Elsewhere, however, such measures seem unattainable. In France for example, where the powerful unions block any attempt to increase the retirement age of 60 years.

THE SECOND GROUP OF MEASURES, already under discussion in the Netherlands, Denmark and Germany, envisage loosening regulations so that pension funds have more room to invest in lucrative assets. The Dutch insurance companies hail this approach, but in essence, it only increases the risks to the financial system. Such a tightening of regulatory constraints eventually led to the US credit crunch in 2008. Meanwhile, the Group of 30 (G30), which brings together some of the most influential economists and statisticians, has estimated that the global pension system deficit will swell from the current USD 1.1 trillion to over USD 15.8 trillion in 2050. And this, if the baseline scenario comes true, not the negative one.

TODAY, DEVELOPED OECD MEMBERS spend an average of eight percent of their GDP on pensions. Bulgaria spends about nine percent - less than Poland, Serbia or Hungary, but more than the Czech Republic, Slovakia and Romania. Germany spends ten percent, France - almost 14, Italy and Greece - over 16. But these costs are yet to rise, especially in Eastern Europe, which is plagued by unprecedented emigration, depopulation and aging. The World Bank estimates that as early as 2025, Bulgaria will be forced to spend about 12 percent of its GDP on pensions and Poland - over 22.

The Bulgarian pension system has problems of its own, but at least it is not so directly dependent on the ECB decisions. However, the impacts of the low interest rates are obvious, especially for the funds that invest disproportionately large portions of their portfolios in external assets. A number of economists have been repeating this criticism for years: some Bulgarian pension funds prefer to invest their money abroad, and so the deductions of Bulgarians work for other economies. There are now purely pragmatic grounds for rethinking this policy. ■

КОМЕНТАР

ДА НАМАЛИМ НЕРАВЕНСТВОТО

By КРИСТАЛИНА ГЕОРГИЕВА

През последното десетилетие неравенството се превърна в един от най-сложните и тревожни предизвикателства пред глобалната икономика. Неравенство на възможностите. Неравенство между поколенията. Неравенство между мъже и жени. И, разбира се, неравенство по доходи и богатство. Те всички съществуват в нашите общества и, за нещастие, в много страни продължават да нарастват. Добрите новини са, че имаме инструментите, с които да се справим с тези проблеми - стига да имаме волята. Да се осъществят подобни реформи е политически трудно, но отплатата като растеж и производителност си заслужава усилието.

ПОЛИТИКИ СРЕЩУ НЕРАВЕНСТВОТО. Справянето с него изисква преосмисляне.

Първо, на фискалните ни политики и на прогресивното облагане. Последното е ключът към ефективната данъчна политика. Изследванията ни показват, че на върха в разпределението по доходи данъчните нива могат да бъдат повишени, без да пожертваме икономически растеж.

Използването на дигитални инструменти при събирането на данъците също може да е част от стратегията за повишаване на приходите. Намаляването на корупцията едновременно ще повиши събираемостта и ще увеличи доверието в правителството. Тези стратегии могат и да осигурят нужните инвестиции за създаване на възможности за онези общности и индивиди, които изостават.

Макар много страни да осъзнават нуждата от полово равенство правителствата могат да използват бюджетиране на полов принцип и да структурират разходите и облагането така, че да насърчат още повече постигането на равенство - увеличавайки участието на жените на трудовия пазар и, съответно, стимулирайки растежа и стабилността.

Второ, политиките за социалните разходи стават все по-значими в борбата с неравенството. Приложени правилно, те могат да изиграят основополагаща роля за ограничаване на неравенството в доходите и неговите подривни ефекти върху неравенството на възможностите и сплотеността на обществото.

Образованието, например, подготвя младите хора да се превърнат в продуктивни възрастни, които допринасят към обществото. Здравеопазването спасява животи и също може да подобри качеството на живота. Пенсионните програми могат да позволят на възрастните да запазят достойнството си на стари години.

Възможността да се увеличат социалните разходи е ключова и за постигане на целите на устойчивото развитие. Но това увеличаване варира много според нуждите на различните държави, показва едно ново изследване на МВФ. Ето пример: в ключови сфери като здраве, образование и основна инфраструктура, ние пресмятаме, че нововъзникващите пазари (към които МВФ причислява и България, б. ред.) се нуждаят от допълнителни разходи, които през 2030 да достигнат 4% от БВП. В развиващите се страни с ниски доходи обаче този показател е 15% от БВП.

Трето, реформите в структурата на икономиката могат да улеснят борбата с неравенството, като намалят административните разходи, сведат до минимум регионалните дисбаланси и подготвят работещите за растящия брой работни места в "зелената" икономика.

Активните политики на пазара на труда могат да подобрят уменията и да намалят периодите на безработица. Улесняването на мобилността на работниците между фирми, индустрии и региони намалява разходите за приспособяване и осигурява бързо нова заетост. Политиките в областта на домовете, кредитите и инфраструктурата могат да подкрепят една такава мобилност на работниците.

КАК МВФ ПОДКРЕПЯ ДЪРЖАВИТЕ ДА НАМАЛЯТ НЕРАВЕНСТВОТО. През последното десетилетие усилията на фонда да се справи с неравенството се изразяват в нашата работа в областта на наблюдението, финансирането, изследванията и създаването на капацитет. Това ще продължи и през новата декада.

Ключова в нашия подход е политиката ни за социалните разходи.

Ангажиментът ни към държавите започва от предпоставката, че социалните разходи трябва да бъдат адекватни, но също ефективни и устойчиво финансирани. Това не са просто думи, а пътеводни принципи в нашите съвети за политиките.

Ако социалните разходи са неадекватни за постигане на целите на устойчивото развитие, или за да се защитят значима част от бедните и уязвими домакинства, тогава те трябва да се повишат.

ПРИЛАГАНЕ В ПРАКТИКАТА. Пресните примери за нашия ангажимент към социалните разходи предлагат ценни уроци:

По време на прилагането на подкрепяната от МВФ програма, Египет увеличи повече от два пъти паричните трансфери, достигайки до 2.3 милиона домакинства.

В Гана помогнахме да се създаде възможност в бюджета за увеличаване на образователните разходи - така страната ще постигне целта си за обхващащо цялото население средно образование.

Съветваме Япония върху възможностите за пенсионна реформа, така нужна на застаряващото ѝ общество.

Ние добре осъзнаваме, че никой няма полза от поредния лъскав доклад, прибран в шкафа. По тази причина се стремим ангажиментът ни да е скроен според специфичните нужди и обстоятелства при различните държави.

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ПАРТНЬОРИТЕ. Независимо дали говорим за борбата с неравенството, или ангажимента към социалните разходи, ние знаем, че не можем да го постигнем сами.

Виждаме тези процеси като сътрудничество на международни организации, учени, национални власти, гражданско общество и частен сектор, които работят заедно, за да подобрят политиките за социалните разходи и да положат основите за постигане на целите на устойчивото развитие.

Наскоро се срещнах с трудовите министри от G7, които имат значителен опит по социалните и трудови проблеми, и могат да го споделят чрез нашите съвети. Ние на свой ред можем да насочим повече фокуса на вниманието към тези проблеми в по-широкото обсъждане на икономическите политики, обграждащи стабилността и растежа. Международните организации като Световната банка или Международната организация по труда имат безценни знания за социалните разходи. Гражданското общество, учените и институтите, както и професионалните съюзи могат да предложат своите уникални гледни точки по тези въпроси. Те обогатяват виждания та ни, помогат да устоим на изкушението за прекалено обобщаване и ни улесняват да оценяваме специфичното за всяка страна.

Разбира се, не съществува политика "един размер за всички", когато става дума за социалните разходи. Различните страни имат различни предпочитания, различни предизвикателства и различни цели. Но като работим заедно, става по-вероятно да зададем правилните въпроси. И да намерим верните отговори. ■

Happy
25 ГОДИНИ
3GХИТ

COMMENT

REDUCE INEQUALITY TO CREATE OPPORTUNITY

By KRISTALINA GEORGIEVA

Over the past decade, inequality has become one of the most complex and vexing challenges in the global economy. Inequality of opportunity. Inequality across generations. Inequality between women and men. And, of course, inequality of income and wealth. They are all present in our societies and - unfortunately - in many countries they are growing. The good news is we have tools to address these issues, provided we have the will to do so. Despite the political difficulty of implementing reforms the payoffs for growth and productivity are worth the effort.

POLICIES TO TACKLE INEQUALITY. Tackling inequality requires a rethink.

First, on fiscal policies and progressive taxation.

Progressive taxation is a key component of effective fiscal policy. At the top of the income distribution, our research shows that marginal tax rates can be raised without sacrificing economic growth.

Utilizing digital tools in tax collection can also be part of a comprehensive strategy to boost domestic revenue. Reducing corruption can both improve collection and increase trust in government. Most importantly, these strategies can secure the necessary resources to invest in expanding opportunities for communities and individuals that have been falling behind.

Gender budgeting is another valuable fiscal tool in the fight to reduce inequality. While many countries recognize the need for gender equality and women's empowerment, governments can use gender budgeting to structure spending and taxation in ways to advance gender equality even further - increasing women's participation in the work force and, in turn, boosting growth and stability.

Second, social spending policies are increasingly relevant in tackling inequality. When done right they can play a fundamental role to mitigate income inequality and its detrimental effects on inequality of opportunity and social cohesion.

Education, for example, prepares young people to become productive adults who contribute to society. Health care saves lives and can also improve the quality of life. Pension programs can allow the elderly to preserve their dignity in old age.

The ability to scale up social spending is also essential for achieving the SDGs. A new IMF study shows that the required scaling-up varies widely across countries.

As an example: In key areas such as health, education, and priority infrastructure, we estimate that emerging market economies will require additional spending every year - reaching about 4% of GDP in 2030. This compares to 15% of GDP for the average low-income developing country.

Third, reforms to the structure of the economy could further support efforts to reduce inequality by reducing adjustment costs, minimizing regional disparities, and preparing workers to fill a growing number of green jobs.

Active labor market policies can augment workers' skills and reduce unemployment spells. Think of job search assistance, training programs, and in some instances, wage insurance.

Facilitating worker mobility across firms, industries, and regions minimizes adjustment costs and promotes rapid re-employment. Housing, credit, and infrastructure policies can all support worker mobility.

Geographically-targeted policies and investments can complement existing social transfers.

HOW THE IMF SUPPORTS COUNTRIES TO REDUCE INEQUALITY. Over the past decade, the IMF's efforts to tackle inequality have become embedded in our surveillance, lending, research, and capacity development work, and that will continue in the decade ahead.

A cornerstone of our approach to issues of economic inclusion is our social spending strategy.

Our engagement with countries begins from the premise that social spending needs to be adequate, yet also efficient and sustainably financed. These are not just yardsticks. They are guiding principles underpinning our policy advice.

For instance, if social spending is inadequate to achieve the SDGs or to protect a significant share of poor and vulnerable households, then it needs to be increased.

Similarly, changing demographics will push issues of fiscal sustainability to the forefront of the discussion on social spending, including health and pension spending.

Most importantly, mitigating the adverse effects of adjustment on the poor and vulnerable is now, and will continue to be, an important objective.

IMPLEMENTATION IN PRACTICE. Recent examples of our engagement on social spending with countries offer valuable lessons:

During the implementation of the IMF-supported program, Egypt more than doubled its coverage of cash transfers, reaching 2.3 million households.

In Ghana, we helped create room in the budget to increase spending on public education - so that Ghana can achieve its goal of universal secondary education.

We have advised Japan on developing options for pension reform, so necessary for its aging society.

Importantly, we recognize that nobody benefits from another glossy report sitting on a shelf. For this reason, we are working to implement our social spending strategy by weaving it into the fabric of our work so our engagement is better tailored to country-specific preferences and circumstances.

COLLABORATION WITH PARTNERS. Whether it's tackling inequality, or engaging on social spending, we know that we cannot do it alone.

We envision this as a partnership of international organizations, academics, country authorities, civil society and the private sector working together to enhance social spending policies and lay the groundwork for achieving the SDGs.

For example, I recently met with G7 Labor Ministers, who have significant expertise on social, employment, and labor issues that can inform our policy advice. And we can in turn help by raising the profile of these issues in the broader economic policy discourse surrounding stability and growth.

Also, international organizations like the World Bank and International Labor Organization have an invaluable knowledge on social spending. And civil society, academics, think tanks, and labor unions all offer unique perspectives as well. These perspectives enrich our views, help us to resist any temptation toward groupthink, and enable us to better appreciate country-specific.

Of course, there is no one-size-fits-all when it comes to social spending. Countries have different preferences, face different challenges, and aspire to different things. But by working together, we are more likely to ask the right questions and in turn to find the right answers. ■

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050
www.ccbank.bg

ПУНТА КАНА, ДОМИНИКАНА

10 дни / 8 нощувки
Цени от 3567.74 лв. на основен пакет за човек в двойна стая.

POSOKA.COM

ТАМ, КЪДЕТО СЕ СРЕЩАТ ПАЛМИТЕ.

*** Grand Palladium Punta Cana Resort & Spa 5**
На територията на хотела има общо 8 открити и закрити ресторанта, в които може да опитате ястия от различни краища на света. Очакват ви още множество барове, 4 открити басейна, джакузи, спа център, салон за красота, фризьор, кортове за тенис, бадминтон и петанк, футболно игрище, 2 баскетболни игрища, коли и велосипеди под наем, паркинг, казино, дискотека, школа за гмуркане.

*** Now Larimar Punta Cana 5**
Хотел, който е само на 6 минути пеша от плажа Баваро и предлага казино, кинопрожекции на плажа, както и 7 ресторанта. Тук Ви очакват 5 плувни басейна, а стаите за гости са с интериор в карибски стил. Има съоръжения за водни спортове, включително ветроходство, уиндсърф и каране на каяк.

*** Occidental Caribe 4**
Разположен върху красивата брегова линия на плажа Arena Gorda. На ваше разположение са
салон за красота, спа процедури, мини клуб, казино, фитнес, плувен басейн, мини басейн, няколко ресторанта и барове. За любителите на спорта: 3 тенис корта, плажен волейбол, катерене, близо разположено голф игрище, плуване, футбол върху пясък, банан, аеробика, гмуркане, воден волейбол, воден баскетбол, поло.

Това означава в превод името на Пунта Кана. Но не само палмите се срещат тук, а още много вълнуващи красиви гледки и приключения, за които винаги сте мечтали. Може да плувате с делфини, да изследвате загадъчни пещери, да си направите истинско сафари с джип или пък просто да се наслаждавате на топлите слънчеви лъчи и невероятната гледка на океана пред себе си.

Предлагаме ви възможно най-краткия маршрут, за да се възползвате максимално от времето си за почивка.

ПРОГРАМА*
ДЕН 1
Тръгване от София за Пунта Кана сутринта с полетите на България Ер и Кондор през Франкфурт. Пристигане в Пунта Кана следобед. Трансфер до вашия хотел. Настаняване на ALL INCLUSIVE. Свободно време за разходка или коктейл на плажа.

ДЕН 2 ALL INCLUSIVE.
Възможност за екскурзия срещу допълнително заплащане – Плуване с делфини: половин ден.
Цена от 99 долара на човек.
Ако обичате животните, не пропускайте това. Вижте един невероятен екзотичен парк с най-различни животински видове. Там ви очаква целувка от морски лъв за добре дошъл, шоу с екзотични птици и кулминацията – плуване с делфин на около 200 метра навътре в Атлантическия океан (в заграден природен басейн).

ДЕН 3 ALL INCLUSIVE.
Възможност за екскурзия срещу допълнително заплащане – Баваро Сплаш – 3 в 1: половин ден.
Цена 109 долара на човек.
Насладете се на удоволствието сами да покарате моторна лодка из залива Баваро. Опитайте шнорхелинг във водите на Атлантическия океан сред едни от най-красивите коралови рифове в зоната. За любителите на силни усещания – скуба гмуркане: спускане до дъното на океана с кислородни маски, разходка сред многоцветни карибски рибки, коралови рифове и още много други подводни изненади.

ДЕН 4 ALL INCLUSIVE.
Възможност за екскурзия срещу допълнително заплащане –Карибски пирати: половин ден.
Цена 114 долара на човек.
Насладете се на купонджийско пиратско корабче сред океанските води на залива Баваро, което ще ви отведе до невероятен естествен басейн. Открийте най-вълнуващия морски живот, който бихте могли да си представите, докоснете приятелски настроените акули и се насладете на масаж, направен от риба-скат. Заредете се с енергия докато танцувате под звуците на меренге и бачата с екипа на програмата. Напитки и снакс включени в цената.

ДЕН 5 ALL INCLUSIVE.
Възможност за екскурзия срещу допълнително заплащане – Остров Саона: цял ден.
Цена 90 долара на човек.
Запознайте се с най-красивия карибски остров и национален парк на Доминикана, пътувайки с Катамаран по Карибско море! Усетете топлото доминиканско слънце и се насладете на кристално чистите води на „Синята лагуна“. Островът е бил и снимачна площадка на небезизвестния филм с Брук Шилдс. Помързелувайте на екзотичния див плаж,

а на връщане малко адреналин с бързи лодки и снимка с морска звезда, докато пиете коктейл в центъра на лагуната!

ДЕН 6 ALL INCLUSIVE.
Възможност за екскурзия срещу допълнително заплащане – Пещерата на семейство Флинстоун с Бъги: половин ден. 90 долара бъги за един човек, 120$ за двама, 150$ за трима, 180$ за четирима, 200$ за петима.
Нетрадиционна еко-екскурзия с бъги през планинска местност. „Трасето“ Флинстоун е с дължина 10 километра с невероятни гледки към скалите, образувани в продължение на милиони години. В края му ви очаква голямата пещера (Fanstasy cave), където може да се разхождите сред огромни осветени сталактити и сталагмити, докато откриете самия Бедрок Сити. Тук ще видите вилата и гаража с колата на Фред Флинтстоун, Рок Доналдс, древен банкомат и Боул-О-Рама, базирани на популярната анимация.

ДЕН 7 ALL INCLUSIVE.
Възможност за екскурзия срещу допълнително заплащане – Джип Сафари: цял ден. Цена 90 долара на човек.
Доминикана извън хотелския лукс – сами карате джиповете! А в случай че не ви се шофира, можем да подсигурим шофьор. Посещение на дивите местности около Пунта Кана и влизане в типична местна къща. Разберете как се суши какао и кафе, опитайте и типичните карибски плодове. Влезте в истинска тръстикова плантация. Там ще ви приготвят уникалната напитка, приготвена от нея – Мама Хуана или така наречената „Доминиканска Виагра“! Ще бъдете свидетели и на бой с петли. Продължавате към местно ранчо, където ви чака обяд. Имате възможност за спускане по въжени линии и яздене на коне. След обяда – посещение на дивия плаж Макао със свободно време за къпане далеч от хотелите.

ДЕН 8 ALL INCLUSIVE.
Възможност за екскурзия срещу допълнително заплащане – Полуостров Самана: цял ден. Цена 265 долара на човек.
Приключение на борда на самолет към един от най-екзотичните полуострови на страната. Тази екскурзия в стил „Индиана Джоунс“ започва с „преследване“ на китове по морската шир, които може да видите отблизо. Следва посещение на остров Cayo Levantado (Bacardi Island), след което продължаваме с планиско сафари – преход с коне до внушителния водопад – El Limon или „Водопадът на Щастието“. Обяд и напитки включени в цената.

ДЕН 9 ALL INCLUSIVE.
Свободно време за плаж. Напускане на хотела. Трансфер до летището в Пунта Кана. Следобеден полет с Кондор и България Ер от Пунта Кана до София, през Франфуркт – най-удобният и бърз маршрут обратно към дома ви.

ДЕН 10
Пристигане във Франкфурт. Свободно време на летището. Полет за София. Пристигане в София вечерта.

---

* Програмата за екскурзиите е примерна. Някоя от екскурзиите може да се проведе в ден, различен от посочения.

Цената включва:
- Двупосочен самолетен билет София – Франкфурт – Пунта Кана – Франкфурт – София с полет на България Ер.
- 1 брой ръчен багаж до 8 кг и 1 брой чекиран багаж до 20 кг.
- Трансфери летище – хотел – летище в Доминикана.
- 8 нощувки на база All Inclusive в избрания хотел в Пунта Кана.
- Медицинска застраховка “Помощ при пътуване в чужбина” на ЗАД “Армеец” с покритие 30 000 евро за целия престой.

Необходими документи:
Задграничен паспорт с валидност минимум шест месеца след крайната дата на пътуването.

Полетна информация:
София - Франкфурт / 06:00 – 07:25
Франкфурт – Пунта Кана / 12:00 – 17:20
Пунта Кана - Франкфурт / 18:25 – 08:50 на следващия ден
Франкфурт – София / 13:40 – 17:00

Посочените времена са местни. Туроператорът не носи отговорност за променено от авиопревозвача полетно разписание!

Продължителност на полетите:
София – Франкфурт / 2 часа и 25 мин.
Франкфурт – Пунта Кана / 10 часа и 20 мин.

Пунта Кана – Франкфурт / 9 часа и 25 мин.
Франкфурт – София / 2 часа и 20 мин.

Всички удобни полети могат да бъдат проверени на www. air.bg

БЪДЕЩЕТО НА ВОДНИЯ СЕКТОР Е В ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА

Васил Тренев, изпълнителен директор на "Софийска вода", пред Bulgaria ON AIR

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография ИВАЙЛО ПЕТРОВ

Г-н Тренев, вече сте в третата година на един мащабен инвестиционен план: какво постигнахте до момента и какво още предстои да се свърши?

На първо място е качеството на водата, която доставяме на нашите потребители. В продължение на години осигуряваме вода с отлични характеристики и постигнахме трайно съответствие на качеството ѝ - над 99 процента. Тази година всъщност отчитаме 99.87%, което е повече от изискванията на Наредба 9 за качеството на водата за питейно-битови цели. Това е резултат на много фактори: подобряване на ВиК-инфраструктурата, цялостно модернизиране на процесите, въвеждане на изключително съвременна апаратура в нашия лабораторно-изпитвателен комплекс, в който работят изключителни професионалисти.

Продължаваме ритмично да инвестираме в инфраструктура. Зная, че хората обичат числата, затова ще бъда конкретен - в рамките на този бизнес план до момента са инвестирани 137.7 милиона лева. Рехабилитирали сме 125 км водопреносна мрежа и над 20 км канализация. Немалки са инвестициите и в IT системи и автоматизация, които ни позволяват дистанционен контрол и управление, както и сигурност на обектите ни. Ще го потвърдят хората от Горубляне, Нови Искър, Кръстова вада, Симеоново, където протекоха мащабни инвестиционни проекти. Стремим се да не пренебрегваме интересите на нито един квартал. Задължително трябва да спомена и изграждането на новия метан танк, съоръжение за преработка на утайки в Кубратово - доказателство за инженерния потенциал на нашите специалисти. През 2020 година планираме над 36 млн. лева инвестиции, ще реконструираме 41 км водопроводи и ще изградим около 5 км канализационна мрежа.

Целта в Кубратово е да задоволявате собствените си нужди от енергия?

Да. Вече имаме четири такива метан танка, но с новия до броени години ще направим нашата компания напълно зелена. С количествата енергия, които произвеждаме сега там, самата станция е енергийно независима - по този показател сме на първо място от общо 60 подобни станции в системата на Veolia. Имаме и световни награди за нея.

В Кубратово първият процес по пречистването е отстраняване на едрите отпадъци. След това водата преминава през доста етапи, докато се върне чиста в природата. Чрез един от процесите се улавя органичната маса в метан танковете, където тази маса отделя метан газ. От него произвеждаме електрическа и топлинна енергия. Имаме три ко-генератора. Топлинната енергия се използва за отопление на самите метан танкове, защото процесът вътре изисква постоянна температура между 37 и 40 градуса по ▶

▶ Целзий. А електрическата енергия е достатъчна за нуждите на пречиствателната станция. През 2018 година дори имахме 15% повече от нуждите. Тази излишна енергия се продава.
Имаме предостатъчно такава органична утайка, затова идеята за нов метан танк е да произвеждаме още повече електричество и то да обхване цялата необходима енергия за компанията.

Дълги години се говори за остарялата инфраструктура в България, за нуждата от колосални инвестиции. Как изглеждат нещата днес в София, сравнени с други големи градове в региона? Какви нови технологии могат да променят водоснабдяването?
Смея да твърдя, че в България ние сме най-модерното ВиК дружество, с най-стабилната инфраструктура и с най-добрия контрол. Ще продължим да работим по подмяната на водопроводната мрежа, за да повишим още качеството на услугите.
Отношението към природата е водещо в цялата група Veolia. Ние държим да сме в крак с всички иновации, които допринасят за това. Фокусът ни е основно върху довеждащи водопроводи. Държим да доразвиваме и разширяваме т. нар. системи за контрол и събиране на данни, или SCADA, които ни позволяват да следим състоянието на мрежата в реално време. Имаме динамични и статични модели на водопроводната мрежа, сега изграждаме такива и в канализационната част. Ще внедрим и ERP, система за планиране на ресурсите, с която още по-ефективно ще управляваме процесите.
Така че да, дълги години мрежата в София действително не е била адекватна, но ние вече вървим към едни високи европейски нива и в сравнение с останалите български оператори, дори да звучи малко нескромно, се справяме най-добре. Показват го и резултатите от всичките годишни анализи на регулатора КЕВР.

Какво означава "високи европейски нива"? До какви стойности искате да намалите загубите на вода по мрежата, например?
Поставили сме си амбициозни цели. Резултатите все още обаче не ни удовлетворяват. 2018 година например бе по-добра от изминалата. Но все пак промяната, откакто е в сила концесионният договор на Veolia, е значителна. На фона на загубите при другите ВиК оператори в България мога да кажа, че процесът напредва.

Една от спецификите в развитието на София е, че разрастването на града в последните години ставаше в повечето случаи не на ширина, а чрез повече гъстота във вече съществуващи квартали. Тоест все повече хора и обекти върху една и съща инфраструктура. Това затруднява ли работата ви?
Абсолютно сте прав. Застрояването във вече съществуващите квартали е факт. Но напоследък тече и мащабно строителство в развиващи се квартали в София. Добри примери са "Манастирски ливади - изток", "Кръстова вада" - запад и изток, квартал "Витоша - ВЕЦ Сименово"... По отношение на водоснабдяването нямаме притеснения поради факта, че мрежата на София, когато е проектирана, е преоразмерена за много по-висока консумация от настоящата. Освен това ние провеждаме редовно информационни кампании, с които напомняме на нашите клиенти, че водата е ценен ресурс и трябва да се пести. Тези кампании вече дават резултат.
Колкото до отводняването, основно предизвикателство е липсата на изградени главни клонове на канализацията, които да приемат допълнителните количества от вътрешноквартални улици. Но ние работим еднакво добре както в гъстозастроената централна част, така и в кварталите по периферията.

Отворихте дума за потребителската култура. В миналото българите бяха свикнали, че водата е достъпен и евтин ресурс, и мнозина си миеха колите с питейна вода. Колко значима е промяната в нагласите, за която говорите?
Определено има промяна в София, за разлика от страната като цяло. Хората все повече се вслушват в кампаниите ни за пестене на вода. За последните 4 години с 19% е нараснал броят на клиентите, които осъществяват мерки за спестяване - като 77% от тях посочват, че са предприели конкретни стъпки в тази посока. Това са данни от независимо изследване на "Алфа Рисърч".

В съседния Перник в момента болезнено осъзнават точно колко ограничен ресурс е. В миналото и София преживя моменти

на недостиг и безмилостни режими на водата. Какъв е рискът те да се повторят? Климатичните условия ли са обичайната причина за подобни кризи, или човешкият фактор е водещ?

В София потенциал да се повтори кризата от 1993-1994 няма. За разлика от колегите в страната ние правим непрекъснат, задълбочен мониторинг на двата язовира, които ползваме. Към края на декември в язовир "Искър" има 456 милиона кубически метра, а в "Бели Искър" - 8.8 милиона. Годишната консумация на "Софийска вода" е между 138 и 142 милиона кубически метра. Тоест имаме вода за повече от две години напред.

Климатичният фактор също е важен, специално в случая с Перник смятам, че има съществена роля. Но принципно, когато говорим за вода, по-съществен фактор са загубите й. Управлението на мрежата е много важно и важи за всички ВиК оператори.

Споменахте и качеството на водата в София. Еднакво ли е то за различните квартали, според това колко модерна е инфраструктурата и откъде идва водата? Много софиянци всъщност нямат много ясна представа за последното…

Водата в София идва от два водоизточника - язовир "Искър", който дава около три четвърти, и "Бели Искър", на който се пада останалата четвърт. "Бели Искър" е високо в планината Рила, на около 70 км от София, докато "Искър" е съвсем близо, около 30 км. Пътят на водата е през четири пречиствателни станции – Бистрица, Панчарево, Мала църква и Пасарел, оттам преминава през резервоари, за да стигне до домовете на хората. После през канализацията я отвеждаме до пречиствателната станция за отпадни води край Кубратово и след като се пречисти, се връща обратно в природата чиста. Това е целият цикъл на водата.

Има различни легенди за сладката вода от Витоша. Всъщност София ползва много малки количества от Витоша, основно за Владая и Мърчаево и за някои хижи. Минералният състав на водата от Витоша и на тази от Рила, която основно ползваме, е много сходен.

По правило всички води за питейни нужди трябва да отговарят на Наредба 9 за качеството на водата за питейно-битови цели. Затова те преминават през сериозен контрол и преработка, за да се гарантира безопасността. Водата се тества ежедневно, от 83 различни точки, и се правят анализи по над 10 000 показателя месечно. Данните за качеството на водата се публикуват на нашия сайт и клиентите могат да ги следят.

Качеството на подаваната вода е еднакво във всички квартали. Може да има промяна обаче в зависимост от пътя й през водопроводната мрежа. Все още на места тя не е такава, каквато ни се иска. Особено в блокове, където етажната собственост все още не е подменила старата водопроводна инфраструктура. Но мога да гарантирам на софиянци и на гостите на града, че чешмяната вода е безопасна и с едни от най-добрите качества в европейските столици.

Вкъщи моето семейство пие само от нея.

> "В София потенциал да се повтори кризата от 1993-1994 няма... В язовир "Искър" има 456 милиона кубически метра, а в "Бели Искър" - 8.8 милиона. Годишната консумация е между 138 и 142 милиона кубически метра. Тоест имаме вода за повече от две години напред"

Veolia, вашата компания-майка, преживя тежки удари по време на кризата от 2008-2009, но после съумя да оптимизира разходите и да подобри финансовото си състояние, най-вече като преориентира бизнеса си по-малко към общините и повече към корпоративните клиенти. Как стоят нещата при "Софийска вода" - каква част от приходите идва от частни клиенти и каква - от корпоративни?

Veolia промени стратегическото си виждане. Компанията се превърна във водещ доставчик на екологични услуги - в сферата на вода, енергия и преработка на отпадъци. Като част от групата и ние искаме да видим в бизнес-практиките си устойчиви цели, ангажимент към обществото и към бъдещето на нашата планета. В този смисъл "Софийска вода" също насочва усилията си към подпомагане на индустриални клиенти за преодоляване на екологични предизвикателства. Вече имаме успешни партньорства с компании от хранителната промишленост за пречистване на отпадъчни води. Стремим се да споделяме своята експертиза с нови индустриални клиенти. Ако говорим за статистиката, в София от основната маса от 682 000 клиенти, около 56 000 са бизнес и корпоративни клиенти.

Споменахте новите технологии, които позволяват отчитане в реално време и така нататък. В светлината на прословутата Индустрия 4.0, има ли индикации, че целият сектор може да бъде коренно преобразен от автоматизацията и роботизацията?

Чак коренно преобразен - не, защото заместител на питейната вода и начина на доставка и пречистване няма. Но начините на управление на водата могат да се променят. Даже смятам, че България леко изостава в тази посока - с изключение на нашата компания. В световен мащаб добрите практики са стигнали до нива, при които от един контролен център се управлява целият воден цикъл на един град. Така е на места, където оперира Veolia, например в Лион, в Прага. В чешката столица има център, в който четирима оператори управляват автоматизирано целия цикъл - от водоизточниците до канализацията. В Прага има общо 23 пречиствателни станции: 22 локални и една централна. В локалните хора няма - те се управляват от споменатия център. Ако настъпи авария, веднага системата сигнализира и се задейства аварийна група. В самата централна станция работят, без да броим охраната, 28 човека. Много от клиентите ползват т. нар.smart-metering за наблюдение на потреблението, който ние започваме масово да внедряваме тук. Ако например настъпи разлика спрямо стандартното ползване, клиентът бива информиран.

По-ефективно, отколкото да чакаш съседът отдолу да се оплаче, че го наводняваш…

Дори едно повредено тоалетно казанче може да изконсумира 90 кубически метра вода на месец. Докато едно по-голямо семейство нормално ползва не повече от 30 кубика.

Автоматизация е промяната, която очакваме и работим да се случи в "Софийска вода", а и, надявам се, при останалите колеги в страната. Един от стълбовете на Veolia по отношение на стратегията й за бъдещето е дигитализацията.

Впрочем, за да се задоволят растящите нужди от вода на човечеството, през 2060 се предвижда около 50% от ползваната питейна вода да идва от рециклиране и пречистване на отпадъчни води, както и от обезсоляване на морска вода. Това е бъдещето, не трябва да го пренебрегваме, а да сме готови за него. ■

DIGITALIZATION IS THE FUTURE OF THE WATER SECTOR

Vasil Trenev, Executive Director of Sofiyska Voda, talks to Bulgaria ON AIR

By KONSTANTIN TOMOV / Photography IVAYLO PETROV

Mr Trenev, you are in the third year of a major investment plan: what have you achieved so far and what is yet to be done?

First is the quality of the water we supply to our customers. We have been providing water with excellent characteristics for years and have achieved a lasting quality assurance of over 99 percent. This year, we are actually reporting 99.87 percent, which is above the requirements of the Ministry of Health's Ordinance 9. There are many factors behind this: improvement of the water supply and sewerage infrastructure, Overall modernization of the processes, and introduction of cutting-edge equipment in our laboratory-testing compound, where exceptional professionals work.

We continue to invest rhythmically in infrastructure. I know that people love numbers, so let me be specific: BGN 137.7 million have been invested so far in this business plan. We have rehabilitated 125 km of the water supply network and over 20 km of the sewerage. The investment in IT systems and automation is also substantial, which allows us remote control and monitoring, as well as greater security of our facilities. The residents of Gorublyane, Novi Iskar, Krustova Vada, Simeonovo could confirm this. Large-scale investment projects took place there. We strive not to neglect the interests of any neighbourhood. I must also mention the construction of the new methane tank in Kubratovo that evidences the engineering potential of our experts. In 2020, we plan to invest over BGN 36 million to reconstruct 41 km of water pipelines and build about 5 km of sewerage network.

Do you intend to satisfy your own energy needs through Kubratovo?

We do. We already have four such tanks, but with the new one, in a few years we will make our company completely green. The quantities produced there make the station energy independent - on this indicator, we hold the first place out of 60 such stations in the Veolia system. It has also brought us world prizes.

In Kubratovo, the first treatment process is the removal of large waste. The water then goes through several stages until it finally reaches the Iskar River. Part of these procedures aim to capture organic matter in the methane tanks where that mass releases methane. We generate electricity and heat from there. We have three generators. The heat warms the methane tanks, because the process requires a constant temperature of 37-40 degrees Celsius. The electricity is sufficient for the needs of the plant. Last year, we even generated 15 percent electricity above the demand. This excess energy is for sale.

We have enough organic sludge, so the idea of a new methane tank is to produce even more

electricity and cover the whole company.

For many years, there has been talk of the outdated infrastructure in Bulgaria, of the need for colossal investments. What do things look like today in Sofia compared to other major cities in the region? What new technologies can change the water supply?
I dare say that in Bulgaria we are the most modern water company, with the most stable infrastructure and with the best control. We will continue to work on replacing the water supply network to further improve service quality.
Addressing nature is top priority of the Veolia group. We want to keep up with all the innovations that contribute to this end. We focus mainly on supply pipelines. We strive to develop and expand the so-called supervisory control and data acquisition systems, or SCADA, that allow us to monitor the network performance in real time. We have dynamic and static models of the water supply network, and we are currently building such models in the sewage system. We will also introduce ERP, an enterprise resource planning system, which will help us manage our processes even more effectively.
So, yes, for many years, the Sofia network has not been adequate for years, but we are already reaching for high European levels and compared to other Bulgarian operators, even if it may sound a bit boastful, we are the best. The results of all the annual analyses of the EWRC Regulatory Commission also prove this.

What do you mean by "high European levels"? Say, to what level do you want to reduce water losses through the network?
We have ambitious goals. However, the results do not satisfy us yet. Last year, for instance, was better than this one. Yet, the change since the concession contract to Veolia has been in effect is significant. Given the losses of other operators in Bulgaria, I can say that the process is progressing.

One of the specifics of Sofia's development is that in recent years, the city's growth has been largely due not to its width, but to a greater density in existing neighbourhoods. That is, more and more people and objects over the same infrastructure. Does this make your work difficult?
You are quite right. Overdevelopment of already existing neighbourhoods is a fact. In addition, there has been large-scale construction in areas adjacent to Sofia. There are some clear examples like Manastirski Livadi - East, Krustova Vada - West and East, Vitosha - Simeonovo HPP... Regarding the water supply, we have no concerns because the Sofia network, when designed, was resized for a much higher consumption than the current one. Probably because of our constant awareness ▶

campaigns, our customers are beginning to realise how valuable a resource water is and to save it.
As for the drainage, the main challenge is the lack of main sewer branches to take up the additional quantities of neighbourhood streets. However, we work equally well in the densely populated central part and in the suburbs.

You have spoken about consumer culture. In the past, Bulgarians were accustomed to the fact that water was an affordable and inexpensive resource, and many people washed their cars with drinking water. How significant is the change in attitude you are talking about?
It is definitely significant in Sofia. Unlike the rest of the country. People are increasingly interested in our water-saving campaigns. In the last four years, there has been a 19 percent rise in the number of customers who implement saving measures - reaching now 77%. These are data from an independent Alpha Research poll.

In the neighbouring city of Pernik, residents are currently achingly aware of just how limited this resource is. In the past, Sofia too has experienced shortages and severe water rationings. What is the risk of them returning? Are climate conditions the usual cause of such crises, or is the human factor leading?
There are many factors. As for Sofia, there is no potential to repeat the crisis of 1993-1994. Unlike our counterparts in the country, we do continuous deep monitoring of the two dams we use. By the end of December, there were 456 million cubic meters in the Iskar Dam and 8.8 million in Beli Iskar. The annual consumption of Sofiyska Voda is between 138 and 140 million cubic meters. That is, we have water for more than two years ahead.
The climate factor is also important, especially in the case of Pernik. I think it plays a significant role. But that does not bother us. For me it is strange to speak only about the climate, and not to focus on water losses. Network management is very important.

You also mentioned the water quality in Sofia. Is it the same for different neighbourhoods, according to how modern is the infrastructure and where does the water come from? Many Sofia residents do not really have a very clear idea of the latter...
The water in Sofia comes from two water sources - the Iskar Dam, which accounts for roughly three quarters, and Beli Iskar, which provides for the remaining quarter. Beli Iskar is a high in the Rila Mountain about 70 km from Sofia, while Iskar is quite close - 17-20 km. The water goes through four treatment plants - Bistritsa, Pancharevo, Mala Tsarkva and Passarel, and from there it passes through reservoirs to reach people's homes. Then, through the sewage system, it reaches the Kubratovo Wastewater Treatment Plant and, after being treated, flows back into nature. This is the whole cycle.
I appreciate that you are asking this question because various myths of fresh water from Vitosha continue to exist. In fact, Sofia uses very small amounts from Vitosha, mainly for Vladaya and Marchaevo. The mineral composition of the water from Vitosha and that from Rila, which we mainly use, is very similar.
As a rule, all drinking water must comply with Ordinance 9 of the Health Ministry. Therefore, it is undergoing extensive purification to ensure safety. Water is tested daily from 83 different points and monthly analyses are made on over 10,000 indicators. Water quality data is published on our site and customers can follow it.
Whether the quality is the same in different neighbourhoods depends on the water supply network. It is not yet what we want it in certain areas. Especially in buildings where the outdated plumbing infrastructure has not been replaced. Old metal pipes may add to the taste ... But I can guarantee to Sofia residents and visitors that tap water is safe, and one of the best among European capital cities. At home, my family only drinks from it.

Veolia, your parent company, suffered severe blows during the 2008-2009 crisis, but was then able to optimize costs and improve its financial position, mainly by re-orienting its business from municipalities to corporate clients. How is Sofiyska Voda doing? What share of the revenue comes from private clients and what from corporate?
You are right. Veolia really changed its strategic vision. The company has become a leading provider of environmental services in the areas of water, energy and waste treatment. As part of the group, we also want to see a sustainable goal in our business practices, a commitment to society and to the future of the planet. In this sense, Sofiyska Voda, as a part of Veolia, also focuses its efforts on assisting industrial customers to overcome environmental challenges. We already have successful partnerships with food industry companies for wastewater treatment. We strive to share our expertise with new industrial clients. If we talk about statistics of the main mass of 682,000 customers in Sofia, about 56,000 are industrial clients.

"People are increasingly interested in our water-saving campaigns. In the last four years, there has been a 19 percent rise in the number of customers who implement saving measures - reaching now 77%"

You mentioned the new technologies that allow real-time metering, etc. In light of the notorious Industry 4.0, is there any indication that the entire sector can be radically transformed by automation and robotics?
Not radically transformed — no, because there is no substitute for drinking water. Nevertheless, the ways in which water is delivered and managed can change. I even think that Bulgaria is slightly lagging behind in this direction, with the exception of our company. Globally, good practices have reached levels where a single control centre manages the entire water cycle of a city. This is the case in Lyon and in Prague. In the latter, there is one centre the size of a larger room, in which four operators manage the entire cycle automatically, from water sources to sewage. There are 23 treatment plants in Prague: 22 local and one central. The local ones are not staffed - they are run by the centre I mentioned. If an accident occurs, the system sends an alert immediately and an emergency team is dispatched. Only twenty-eight people work in the central station, not counting the security.
In Prague, about one-third of customers already have so-called smart metering, which we are currently implementing here, and which monitors their consumption. For example, if there is a difference with the customer's standard water usage, Veolia in Prague informs the customer...

More efficient than waiting for the neighbour downstairs to complain about flooding...
Even a damaged toilet cistern can consume 90 cubic centimetres of water per month. While a larger family normally consumes no more than 30 cubic metres.
Automation is the change we want and work for in Sofiyska Voda, and, hopefully, other companies in the country will join us. One of the pillars of Veolia's strategy for the future is digitalisation.
However, in order to meet the growing global water demand, in 2060 it is estimated that about 50 percent of the drinking water used will come from the recycling and treatment of wastewater, as well as from the desalination of seawater. This is the future. We should be prepared for it. ■

С поглед към твоето бъдеще

Пенсионно осигуряване

Животозастраховане

Общо и здравно застраховане

1303 София, бул. Тодор Александров 117

тел.: 02/ 816 45 65, факс: 02/ 816 45 66, www.saglasie.bg

Throughout Europe for you

GLS transports over 430 million parcels per year throughout Europe.
Every day more than 14,000 employees and about 19,000 vehicles are on duty for 220,000 customers.

For you in Bulgaria in cooperation with interlogistica®

44 | ИСТОРИЯ ЗА ГЕРОИ И УБИЙЦИ
A TALE ABOUT HEROES AND ASSASSINS

48 | ШИСТОВА ДИПЛОМАЦИЯ
SHALE DIPLOMACY

58 | 25 ГРАМА ДО КАТАСТРОФАТА
25 GRAMS TO CRASH

ФРАНЦИЯ ОБЯВИ ВОЙНА НА SUV-МОДЕЛИТЕ

Правителството спира обаче и субсидиите за електромобили

Френското правителство увеличи драстично допълнителните такси, налагани на автомобилите с по-високи нива на вредни емисии. Мярката ще засегне преди всичко купувачите на SUV модели, които по правило са по-тежки и с по-висок разход от традиционните коли тип седан и хечбек. От 2020 година допълнителният налог ще е не 12 500 евро, както досега, а 20 000 евро. В същото време обаче държавата ще намали и субсидиите за покупка на електромобили. "Това е двойно наказание за потребителите", заяви Люк Шател, шеф на браншовата организация на автомобилния бизнес PFA, пред Bloomberg. "Такава политика е явно непоследователна... Пазарът на електромобили няма да тръгне нагоре без силни стимули от държавата. Всички губят от такава политика: нашата индустрия, околната среда и покупателната способност на французите".

Повишените френски такси идват като "бонус" към новите общоевропейски изисквания за емисии, за които производителите ще плащат милиардни глоби, ако надхвърлят тавана.

SUV сегментът е най-бързо растящият във Франция, с 30% дял през тази година. Електромобилите са все още нищожна част от пазара, въпреки че досега държавната субсидия бе доста щедра - по 6300 евро за кола. Стимулите обаче струват доста скъпо на хазната: около 550 милиона евро само през 2018 година, според френската сметна палата. Затова догодина те ще паднат до 6000 евро на кола (стига да не е по-скъпа от 45 000 евро), а след 2021 ще отпаднат напълно.

Френският финансов министър Брюно Льо Мер контрира, че мярката ще помогне за опазване на околната среда и ще донесе по 50 милиона евро допълнителни приходи годишно за хазната. Льо Мер критикува остро производителите, че рекламират агресивно SUV моделите си. Според него те трябвало да предупреждават потребителите за негативния ефект от тези коли върху околната среда. ■

FRANCE DECLARES WAR ON SUVS

France's government has sharply raised the additional charges levied on cars with higher harmful emissions levels. The measure will primarily affect buyers of SUVs, which are usually heavier and use more fuel than conventional sedans and hatchbacks. From 2020, the additional tax will not be the current EUR 12,500, but EUR 20,000. At the same time, however, the state will reduce subsidies for the purchase of electric vehicles.

"This is a double penalty for consumers," says Luc Chatel, President of the PFA automotive industry organisation, interviewed by Bloomberg. "Such a policy is clearly inconsistent ... The electric car market will not rally without strong state incentives. Everyone loses from such a policy: our industry, the environment and the purchasing power of the French."

France's higher fees come as a "bonus" to the new European emission requirements, for which manufacturers will pay billions in fines if they exceed the ceiling.

SUVs are the fastest growing segment in France, with a 30 percent share this year. Electric cars are still a negligible part of the market, despite the generous state subsidy of EUR 6,300 per car. Incentives, however, cost the Treasury quite a bit: around EUR 550 million in 2018 alone, according to the French Audit Office. Therefore, next year they will fall to EUR 6,000 a car (as long as its price is below EUR 45,000), and will be dropped completely after 2021.

France's Finance Minister Bruno Le Maire says this measure will help protect the environment and bring in EUR 50 million in additional annual revenue to the Treasury. Le Maire has strongly criticised manufacturers for aggressively promoting their SUVs. In his view, they should warn consumers about the negative impact of these cars on the environment. ■

ЦКБ Сила
пенсионноосигурително
акционерно дружество

С грижа за вас!

ИЗБЕРИ ПОАД „ЦКБ-СИЛА“: **ПЪРВОТО РЕГИСТРИРАНО В БЪЛГАРИЯ ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ПРЕЗ ФЕВРУАРИ 1994 Г.** КЪМ 30.09.2019 г. – С НАД 418 ХИЛЯДИ КЛИЕНТИ И НАД 1.4 МИЛИАРДА ЛЕВА УПРАВЛЯВАНИ НЕТНИ АКТИВИ В ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ (ДАННИ НА КФН: WWW.FSC.BG). **ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ОТ МАРТ 1996 Г.**

*Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати.

1113 София, бул. Цариградско шосе 87
Клиентски център - тел.: 0700 11 322, e-mail: office@ccb-sila.com
www.ccb-sila.com

ИСТОРИЯ ЗА ГЕРОИ И УБИЙЦИ

Мъченичеството или здравият разум: кое ще надделее в Иран след смъртта на генерал Сулеймани

By БОЙКО ВАСИЛЕВ / Photography SHUTTERSTOCK

"Шиитският ислям, както и християнството, е основан на мъченичеството. Някой във Вашингтон не го разбира". Така Никълъс Насим Талеб коментира в Туитър американския удар от дрон, убил иранския генерал Касем Сулеймани. Прочутият автор на теорията за "черния лебед" знае какво говори. Православен ливанец, той познава християните и шиитите не от книгите, а от живота.

ШИИТИТЕ ПРИЗНАВАТ ЗА НАСЛЕДНИК на пророка Мохамед неговия племенник Али, сунитите – Абу Бакр, неговия тъст. Спорът за наследството води до битката при Кербала; Хюсеин, син на Али, губи. Победителите го обезглавяват, заедно със семейство и поддръжници, убиват и шестмесечния му син. Тринайсет века шиитите оплакват мъчениците от Кербала. И зоват за отмъщение.

Дали Доналд Трътп създаде нов мъченик? И какво ще последва? Със сигурност – не Трета световна война. Но Близкият изток няма да се успокои, напротив. Ако си послужим с езика на манекенките или на Мелания Трътп (което, нека сме честни, е едно и също), световният мир ще се позабави.

ИРАН И САЩ ВРАЖДУВАТ отдавна. Барак Обама обаче сключи споразумение. Трътп дойде на власт и го разтури. Върна санкциите. Обяви кампания за "максимален натиск" върху Техеран. И зарадва лидерите, които Иран заради инициалите им нарича "Б-отбор": бившия си съветник по националната сигурност Джон Болтън, израелския премиер Бениамин (Биби) Нетаняху, саудитския престолонаследник Мохамед бин Салман (MBS) и неговият колега от Обединените арабски емирства Мохамед бин Заейд (MBZ).

ТРЪМП НЕ ТЪРПЯ ДЪЛГО БОЛТЪН. Но сегашната американска политика в Близкия изток продължава да работи в синхрон с израелската десница и с консервативните монархии от Персийския залив. Всички те виждат в шиитски Иран враг номер едно.

Касим Сулеймани им създаде голям проблем. Сунитите са 80% от мюсюлманите по света, но са разединени. Египет е с Б-отбора, но против него са Турция, Катар и "Мюсюлманското братство" - най-голямата ислямска политическа организация в света. Шиитите пък единодушно признават за лидер Иран. Сулеймани, командир на бригадите "Ал Кудс", стегна техните редици в боен юмрук.

ТОЙ ПРЕВЪРНА ЛИВАНСКАТА "ХИЗБУЛА" в ефикасна сила, способна да действа извън Ливан. Организира шиитските милиции в Ирак и спря Ислямска държава пред Багдад. Подпомогна хутите в Йемен, които саудитците така и не надвиха. Заедно с Русия (където често пътуваше) спаси сирийския диктатор Башар Асад и неговата почти шиитска секта на алауитите. Разговаряше даже със сунитската "Хамас". Имаше хора и в самата Саудитска Арабия. Тамошните шиити живеят тъкмо около петролните полета. Подтикнати от Сулеймани, те създадоха немалко проблеми на Кралството.

НЕГОВИТЕ МИСИИ ЧЕРТАЯТ влиянието на Иран. Една от първите му големи задачи бе да държи връзка с американците, докато те разбиваха афганистанските

талибани през 2001. Да не забравяме, в Афганистан има персийско малцинство, а таджиките са си направо иранци. Техеран поддържа отношения с християнска Армения и с една от кюрдските фракции в Ирак. Поне три славянски страни – Полша, Хърватия, България – имат исторически митове с ирански произход. Лидерство в Близкия изток, влияние в Централна Азия, културни връзки в Европа: Иран, генерал Сулеймани и неговите мрежи не страдаха от липса на амбиция.

Разбира се, това костваше хиляди животи. Мнозина тежат на съвестта на Сулеймани. Някои слагат в списъка израелските туристи и българския шофьор от атентата в Сарафово. Месеци наред иракчани и ливанци протестираха срещу неговата намеса в политиката, която става все по-зависима от религията. Но дълго Америка не искаше да го убива.

ПОСТЕПЕННО МОМЕНТЪТ ДОЙДЕ. То не бяха атаки срещу танкери в Персийския залив, срещу американски дронове, срещу саудитската петролна компания. После, след Коледа, американците и про-иранските милиции в Ирак си размениха удари; милициите едва не превзеха посолството на САЩ в Багдад. Същевременно, Трътмп се сблъска с импийчмънт и с трудна кампания за преизбиране. Цяло чудо, че генералът на "Кудс" не бе взел предпазни мерки. Явно в Ирак се е чувствал по пантофи.

Какво следва? Иран и шиитите ще зоват за голямо отмъщение. Трътмп ще плаши с още по-голямо. Ще пропаднат опитите на европейски дипломати да съживят договора с Иран. Иракските и ливански протести ще потънат в новата ескалация; религиозните фанатици ще скочат срещу гражданите, позволили си да празнуват убийството на Сулеймани. За своите генералът ще бъде мъченик, за чуждите – просто убиец. Но със смъртта си той може да постигне една своя цел: изтеглянето на американските военни от Ирак.

С КАКВО РАЗПОЛАГА ИРАН в бъдещата конфронтация? Почти готова ядрена бомба. Остарели конвенционални оръжия. Умерени лидери като президента Рохани и външния министър Зариф, които сега ще бъдат засенчени от радикалите. Вторите в света резерви на природен газ и четвъртите на нефт. Икономика, приучена на самозадоволяване. 80 милиона жители, повечето добре образовани, повечето от тях обичат Запада повече от арабите. Над 40% от тях нямат навършени 25 години. И те бяха склонни да протестират срещу властта. Но сега ще се отдадат на стародавните скръб и отмъщение.

КОЕ ЩЕ НАДДЕЛЕЕ? Дълбокият инстинкт на мъченичеството – или също така древното убеждение, че Персия е рационална, а не емоционална сила? Но пък кой е рационален днес? Трътмп, който заплашва да унищожи иранските паметници на културата? Не знам. От една страна, най-логична в момента изглежда продължителна конфронтация с ниска интензивност. От друга, светът става толкова шашав, че ще спечелиш, само ако очакваш неочакваното - черния лебед, както казваше Талеб.

Накрая ще ви цитирам едно персийско стихотворение: „Тази нощ един глас ми нашепна в тъмнината: гласове, които шепнат в тъмнината, не могат да бъдат истина". ■

A TALE ABOUT HEROES AND ASSASSINS

Martyrdom or common sense: what will prevail in Iran after General Soleimani's death?

By BOYKO VASILEV / Photography SHUTTERSTOCK

Shiism, much like Christianity, is based on martyrdom. Someone in Washington doesn't get it." This is how Nassim Nicholas Taleb commented on Twitter the US drone strike that killed Iranian General Qasem Soleimani. The famous author of the Black Swan theory knows what he is talking about. An Orthodox Lebanese, he knows Christians and Shiites not from the books but from life.

SHIITES RECOGNISE THE PROPHET MUHAMMAD'S nephew Ali as his successor. Sunnis - Abu Bakr, his father-in-law. The legacy dispute lead to the Battle of Karbala and Hussein, Ali's son, lost. The winners beheaded him, along with his family and supporters, killing his six-month-old son as well. For thirteen centuries now, Shiites have mourned the martyrs of Karbala, calling for revenge.

Did Donald Trump create a new martyr? And what is to come? Certainly not World War III. But the Middle East will not calm down, quite the contrary. If we use the language of female models or Melania Trump (which, to be honest, is one and the same thing), world peace will wait a bit.

IRAN AND THE UNITED STATES HAD BEEN QUARELING for a long time. Barack Obama, however, struck a deal. Trump came to power and suspended it. He resumed the sanctions. And pleased the leaders, called by Iran the "B Team" because of their initials: former National Security Adviser John Bolton, Israeli Prime Minister Benjamin (Bibi) Netanyahu, Saudi Crown Prince Mohammed bin Salman (MBS) and his counterpart from the United Arab Emirates Mohammed bin Zayed (MBZ).

TRUMP DID NOT PUT UP WITH BOLTON FOR A LONG TIME. But current US policy in the Middle East continues to work in concert with the Israeli right and the conservative Gulf monarchies. They all see Shiite Iran as the number one enemy.

Qasim Soleimani was a big problem for them. Sunnis constitute 80 percent of Muslims in the world, but are divided. Egypt sides with the B team, but against it are Turkey, Qatar and the Muslim brotherhood" - the world's largest Islamic political organization. The Shiites in turn unanimously recognise Iran as their leader. Soleimani, Commander of the Al Quds brigades, tightened their ranks in a combat fist.

HE HAS TURNED LEBANON'S HEZBOLLAH into an effective force capable of operating outside Lebanon. He organized Shiite militias in Iraq and stopped the Islamic State on the outskirts of Baghdad. He helped the Houthis in Yemen, which the Saudis had never defeated. Helped by Russia (where he travelled frequently), he rescued Syrian dictator Bashar al-Assad and his almost Shia sect of the Alawites. He even talked with the Sunni Hamas. He had contacts in Saudi Arabia itself. The Shiites there live right around the oil fields. Driven by Soleimani, they created quite a few problems for the Kingdom.

HIS MISSIONS DELINEATE the lines of Iran's influence. One of his first major tasks was to keep in contact with the Americans while they were crashing the Afghan Taliban in 2001. Let us not forget that Afghanistan has a Persian minority, while Tajiks are Iranians proper. Tehran maintains relations with Christian Armenia and with one of the Kurdish factions in Iraq. At least three Slavic countries - Poland, Croatia and Bulgaria - have historical myths of Persian origin. Leadership in the Middle East, influence in Central Asia, and cultural links with Europe: Iran, General Soleimani and its networks did not suffer from a lack of ambition.
Certainly, it cost thousands of lives. Many weigh on Soleimani's conscience. Some put in the list the Israel tourists and their Bulgarian driver from the bombing in Sarafovo, Bulgaria. For months, Iraqis and Lebanese have been protesting against his meddling in politics that had been increasingly more important than religion. However, America did not want to kill him for a long time.

> Sunnis constitute 80 percent of Muslims in the world, but are divided. Egypt sides with the B team, but against it are Turkey, Qatar and the Muslim brotherhood

GRADUALLY, THE MOMENT CAME. After numerous attacks on oil tankers in the Persian Gulf, on US drones, on the Saudi oil company. Then, after Christmas, the Americans and the pro-Iranian militias in Iraq exchanged strikes; the US Embassy in Baghdad was almost captured by the militias. Meanwhile, Trump faced impeachment and a difficult re-election campaign. It is a wonder that the Quds General had not taken precautions. Apparently, in Iraq, he felt at ease.
What comes next? Iran and Shiites to call for a big revenge. Trump to threaten even more. Attempts by European diplomats to revive the treaty with Iran will fail. Iraqi and Lebanese protests to sink into a new escalation. Religious fanatics to jump against those who have allowed themselves to celebrate Soleimani's murder. For his people, the General will be a martyr, for others – a plain murderer. At least with his death, he can achieve a goal of his own: the withdrawal of US troops from Iraq.

WHAT CAN IRAN HOLD TO in the future confrontation? A nearly ready nuclear bomb. Outdated conventional armaments. Moderate leaders such as President Rahani and Foreign Minister Zarif, who will now be overshadowed by the radicals. The world's second natural gas reserves and the fourth oil reserves. An economy adapted to self-sufficiency. Eighty million people, most of them well educated, most of them loving the West more than the Arabs. Over 40 percent of them under 25. And inclined to protest against the authorities. Well, now they will indulge in the ancient sorrow and revenge.

WHICH WILL PREVAIL? The deep instinct of martyrdom, or the ancient belief that Persia is a rational, and not an emotional power? Anyway, who is rational today? Trump, threatening to destroy Iran's cultural monuments? I do not know. On the one hand, the most logical outcome right now seems to be a prolonged low-intensity confrontation. On the other hand, the world has become so unpredictable that you only win if you expect the unexpected - the black swan, as Taleb used to say.
Finally, I quote a Persian poem: "This night a voice whispered in the darkness: voices whispering in the darkness cannot be true." ■

World Spa Awards FINALIST
World Luxury Spa Awards WINNER 2015
RAMADA BY WYNDHAM SOFIA CITY CENTRE
VICTORIA SPA
SPA & FITNESS
www.victoria-spa.com
Victoria spa is the biggest spa in Sofia, situated in Ramada Princess hotel on 3500 sm.
There are on your disposal:
INDOOR SWIMMING POOL ; CHILDREN POOL; VITAMIN BAR; FITNESS CENTER & SPORTS HALL FOR GROUP CLASSES; FINNISH SAUNA, SALTED SAUNA, STEAM BATH; TURKISH BATH HAMMAM WITH ORIENTAL PEELING / kese /; 8 LUXURY MASSAGE ROOMS WITH JAKUZZIES; COSMETICS; V.I.P SPA APARTMENT; HAIR DRESSERS SALOON WITH MANICURE & PEDICURE; SUN BED; MORE THEN 150 DIFFERENT MASSAGES AND SPA RITUALS; INTERNATIONAL SPA TEAM FROM BALI, THAILAND AND THE PHILIPPINES;
5 STARS SERVICE
tel.: 0895 79 29 38

ШИСТОВА ДИПЛОМАЦИЯ

За по-малко от десетилетие САЩ се превърнаха от най-големия вносител в сериозен износител на горива. Което вече променя из основи глобалната политика

By ВАЛЕРИ ЦЕНКОВ / Photography SHUTTERSTOCK

Америка преживя първия голям петролен шок през 1973, когато арабските износители ѝ наложиха ембарго заради подкрепата за Израел във войната от Йом Кипур. Само за броени дни глобалните цени на петрола скочиха с около 400%, от 2.90 долара за барел до 11.65 долара за барел. В САЩ бензинът поскъпна от 20 цента за галон (около 5 цента за литър) до 1.20 долара за галон. Бензиностанциите масово затваряха. "Ако някоя бензиностанция все пак имаше бензин, шофьорите започваха да се редят отпреди изгрев, за да купят няколко галона; собствениците въвеждаха лимити за количествата, продавани на един клиент", спомня си Албърт Марин в книгата си "Черното злато: Историята на петрола в живота ни". "Шофьорите се изнервяха. Стигаше се до юмручни схватки и, отвреме навреме, дори до престрелки. Президентът Никсън призова Америка да прекрати зависимостта си от чуждия петрол. "Нека си поставим като национална цел... до края на това десетилетие да сме създали потнециала да покриваме собствените си енергийни нужди, без да зависим от външни източници"". ▶

35 ГОДИНИ ПО-КЪСНО, в началото на първия президентски мандат на Барак Обама, изпълнението на тази цел изглеждаше също толкова далечно, колкото и при Никсън. Междувременно администрациите на следващите седем президенти бяха принудени да фокусират цялата външна политика на страната около невралгичните точки, откъдето идваше петролът - от Близкия изток до Венесуела.

На 23 октомври миналата година обаче осмият, Доналд Тръмп, най-после провъзгласи настъпването на "Енергийния ренесанс" на Америка. Шистовата революция, каза той, превърна "Съединените щати в най-великата енергийна суперсила в историята на света".

ШИСТИТЕ СА МНОГО РАЗПРОСТРАНЕН тип метаморфни скали. Но тук става дума за една тяхна разновидност: т. нар. битуминозни шисти, които са наситени с твърда смес от въглеводородни съединения, наречена кероген. От нея може да се добива т. нар. шистов нефт - само че процесът е по-скъп от добива на конвенционален петрол, и носи още повече рискове за околната среда. Залежи на подобни шисти има на много места по света, включително и в България. Общият потенциал за добив на шистов нефт надхвърля 3.3 трилиона барела, което при днешното потребление може да задоволи всички световни нужди за 33 години напред.

Въпреки съпротивата на някои еколози Съединените щати заложиха на тези шисти и резултатът наистина може да бъде наречен "революция". "В историята на петрола сме наблюдавали подобен гигантски растеж

само веднъж, преди четири и половина десетилетия, когато Саудитска Арабия разшири прочутото петролно поле Гауар - най-голямото в света", коментира неотдавна Фатих Бирол, изпълнителният директор на Международната агенция по енергетика. И не е само нефтът - американският добив на природен газ, основно от шисти, скочи от 30 млрд. кубически метра през 2005 до 594 милиарда кубически метра през 2018.

ЗА ПОСЛЕДНИТЕ СЕДЕМ ГОДИНИ САЩ не само ликвидираха зависимостта си от вносния нефт, но и са на път да направят много други страни зависими от собственото им производство. В традиционното годишно BP Statistical Review of World Energy за 2019 се отбелязва, че Съединените щати са номер 1 в общото производство на енергия, номер 1 в добива на петрол и на природен газ, номер 1 в атомната енергетика, номер 1 в геотермалната енергетика и номер 1 в биогоривата.

Международната енергийна агенция прогнозира, че през тази година Америка вече ще е най-големият износител на втечнен природен газ (LNG) в света, а най-голям потребител ще бъде Китай.

В същото време САЩ драстично съкратиха вноса на горива от чужбина и сега разчитат най-вече на Канада (40% от вноса), за да попълват своите резерви и да посрещат увеличеното потребление. Вносът от Персийския залив бе намален до 1.74 млн. барела, или 17% от общия импорт на горива.

ДЕСЕТИЛЕТНОТО ТРЕПЕРЕНЕ над сигурността на петролните полета е вече спомен. В миналото всяко напрежение в Близкия изток водеше до скок в цените на петрола и удряше силно американската икономика. Днес това дори би й помогнало - шистовият добив е скъп и може да е конкурентен само ако и цените на конвенционалните конкуренти от ОПЕК стоят високи. В този смисъл сегашното напрежение около Иран, тласкащо глобалните цени нагоре, е добре дошло за американските производители.

„Шистовата революция“ осигурява на американците сериозен геополитически инструмент в глобален мащаб - не само в Близкия изток или Венесуела, но и особено в Европа, където Русия остава основният доставчик на енергоносители.

Европа е най-важният пазар за природен газ - най-вече заради строгите закони в ЕС за чиста енергия за домакинства-

та и промишлеността. Това обяснява построяването на газопровода Северен поток, с капацитет 55 милиарда кубически метра природен газ годишно, и предстоящия Северен поток 2, който ще бъде с двойно по-голям капацитет - 110 млрд. куб. метра.

ПРОЕКТЪТ "ЮЖЕН ПОТОК", в който България уж трябваше да играе ключова роля, предвиждаше 63 милиарда кубика годишен капацитет, предназначен за Гърция, Сърбия, Италия, Унгария, Австрия и Словения. Но поради наложените от Брюксел ограничения върху дейността на руските енергийни компании и натиска на Вашингтон да бъде увеличен вносът на LNG от САЩ, проектът се провали. Сега президентът Тръмп продължава да оказва натиск върху Германия и останалите участнички в проекта Северен поток 2 с настояване за неговото спиране, и за увеличаване на вноса на втечнен природен газ от Тексас, Северна Дакота и Пенсилвания.
Втечненият природен газ е ключово парче от енергийния пъзел на бъдещето. От една страна, той е разглеждан като инструмент за борба с парниковия ефект. От друга, той може да е също толкова ефективен инструмент срещу руската политика в Европа.

СТРАТЕГИЯТА НА САЩ ОЧЕВИДНО е фокусирана върху няколко точки: строителството на нови терминали за регазификация - тоест превръщане на втечнения природен газ отново в газ; увеличаване на търгуваните количества LNG, контрол върху страните-износителки и натиск върху потенциалните вносителки.
Преди петнайсетина години едва 10 държави внасяха втечнен природен газ. Днес са почти 40. Главните износителки са Катар (24.9%), Австралия (21.7%), Малайзия (7.7%), САЩ (6.7%), Нигерия (6.5%) и Русия (6%). САЩ разполагат с лостове за влияние върху първите си четири конкурента, и със система за налагане на санкции върху последната. По географски и геополитически причини за американците е трудно да се конкурират с Катар и Австралия за азиатските пазари. Затова и интересът им към европейския е толкова голям.

В момента Европейският съюз добива половината от необходимия си природен газ, а останалата половина се внася, най-вече от Русия, Норвегия и Алжир

В МОМЕНТА ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ произвежда половината от необходимия си природен газ, а останалата половина се внася, най-вече от Русия, Норвегия и Алжир.
Традиционно газът достига до потребителите по два основни метода. Първият са тръбопроводите, които позволяват да се намали цената на доставките и обвързват държавите в единна система. Европа е най-добър пример - тук природният газ постъпва през четири тръбопровода от четири различни географски региона: Северна Европа, Русия, Близкия изток и Африка.
Вторият метод, който се налага особено агресивно през последните четири години, е транспортирането по вода. То е много по-скъпо и сложно. За да бъде транспортиран с кораби, природният газ трябва да се втечни, за да се намали обемът му. Това го оскъпява с около 20% спрямо идващото по тръбопроводите. Независимо от това в ЕС усилено се строят цели 22 нови регазификационни терминали, с общ капацитет 227 милиарда куб. метра годишно. Вносът от САЩ си остава сравнително малък - през подобни терминали са били доставени едва 3.4 милиарда кубика през миналата година, срещу 194 милиарда, постъпили по тръби от Русия.

В СЪЩОТО ВРЕМЕ ПРОДЪЛЖАВАЩАТА КОНФРОНТАЦИЯ с Русия и новите санкции срещу Иран (това са двете страни с най-големи запаси природен газ) не оставят на Европа много поле за маневриране. Добавете към това и активния натиск на Вашингтон. Не случайно Министерството на енергетиката на САЩ нарича LPG „газа на мира“ (“freedom gas”). "Увеличаването на капацитета за износ... е ключово за разпространяването на газа на свободата по света, и за осигуряването на достъпен и диверсифициран източник на енергия за нашите съюзници. Повече износ на LNG от САЩ означава повече работни места тук, повече растеж и по-чист въздух и у дома, и по света", обяви наскоро заместник-секретарят по енергетиката Марк Менезес. Джейсън Бордоф, бивш енергиен съветник на президента Обама, е напълно съгласен: "Очаква се САЩ да произвеждат повече петрол в следващите десетилетия, което ни поставя в по-силна позиция в разговорите с отделните страни по света".

РАЗБИРА СЕ, ПРОДЪЛЖАВАНЕТО на "шистовата революция" далеч не е гарантирано, както предупреди Клифърд Краус в един скорошен анализ за The New York Times. Конкуренцията от страни като Русия и Катар става все по-ожесточена, възможно е пренасищане на пазарите и спад в цените, което е във вреда най-вече на американските производители с тяхната по-висока себестойност, подчертава Краус. Стига, естествено, в играта да не се намеси добрата стара политика. ■

12-ТЕ НАЙ-ГОЛЕМИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА ПЕТРОЛ
WORLD'S TOP 12 OIL PRODUCERS

1999		2019	
1. Сауд. Арабия / Saudi Arabia	7.564	1. САЩ / USA	15.043
2. Бивш СССР / Former USSR	7.434	2. Сауд. Арабия / Saudi Arabia	12.000
3. САЩ / USA	5.925	3. Русия / Russia	10.800
4. Иран / Iran	3.439	4. Ирак / Iraq	4.451
5. Китай / China	3.211	5. Иран / Iran	3.990
6. Норвегия / Norway	2.921	6. Китай / China	3.980
7. Мексико / Mexico	2.906	7. Канада / Canada	3.662
8. Венесуела / Venezuela	2.800	8. ОАЕ / UAE	3.106
9. Ирак / Iraq	2.719	9. Кувейт / Kuwait	2.923
10. Великобритания / UK	2.569	10. Бразилия / Brazil	2.515
11. ОАЕ / UAE	2.048	11. Венесуела / Venezuela	2.276
12. Нигерия / Nigeria	1.939	12. Мексико / Mexico	2.186

В млн. барели дневно / Million barrels per day

SHALE DIPLOMACY

In less than a decade, the United States has turned from the largest importer into a major energy exporter. Which is fundamentally changing global politics

By VALERI TSENKOV / Photography SHUTTERSTOCK

America experienced its first oil shock in 1973 when Arab countries embargoed it over its siding with Israel in the Yom Kippur war. Within days of the cutoff, oil prices rose from USD 2.90 to USD 11.65 a barrel; gasoline prices soared from 20 cents a gallon (roughly five cents a litre) to USD 1.20, an all-time high. Across America, fuel shortages forced factories to close early and airlines to cancel flights. Filling stations posted signs: 'Sorry, No Gas Today.' "If a station did have gasoline, motorists lined up before sunrise to buy a few gallons; owners limited the amount sold to each customer," Albert Marrin remembers in his book Black Gold: The Story of Oil in Our Lives. Motorists grew impatient. Fistfights broke out, and occasionally, gunfire. President Nixon called for America to end its dependence on foreign oil. 'Let us set as our national goal. . . that by the end of this decade we will have developed the potential to meet our own energy needs without depending on any foreign energy source,' he said. We have still not met this goal."

THIRTY-FIVE YEARS LATER, at the beginning of Barack Obama's first term in office, the achievement of this goal seemed as far-fetched as during the Nixon administration. In the meantime, the administrations of the next seven presidents were forced to focus the country's entire foreign policy around the neuralgic points from which oil came - from the Middle East to Venezuela.

On 23 October last year, however, the eighth president, Donald Trump, finally heralded the advent of America's 'Energy Renaissance'. The Shale Revolution, he said, has made "the United States the greatest energy superpower in the history of the world."

SHALE IS A VERY COMMON type of sedimentary rock. But we are talking about a certain type: the so-called bituminous shale, which is saturated with a solid mixture of hydrocarbon compounds called kerogen. It can produce the so-called shale oil, except that ▶

НОВИНИТЕONAIR
с Десислава Атанасова | Константин Динчев
централна емисия 18:30
късна емисия 21:30
ON AIR BULGARIA
www.bgonair.bg

the process is more expensive than conventional oil extraction, and it carries even more environmental risks. Deposits of shale are to be found in many places around the world and Bulgaria is no exception. The total shale oil production potential exceeds 3.3 trillion barrels, which, at today's consumption rate, can meet all global demand for 33 years.
"What we see is a result of the shale revolution. We have seen such a big growth in the history of oil only once, four and a half decades ago when Saudi Arabia expanded their very famous Ghawar oil field - the biggest oil field in the world," Fatih Birol, Executive Director of the International Energy Agency, has recently commented. Well, not just oil - US natural gas extraction, mainly shale, jumped from 30 billion in 2005 to 594 billion cubic metres in 2018.

OVER THE LAST SEVEN YEARS, the US has not only eliminated its dependence on imported oil, but is also on the way to making many other countries dependent on its own production. In the traditional annual BP Statistical Review of World Energy for 2019, it is noted that the United States is Number One in total energy production, Number One in oil and natural gas extraction, Number One in nuclear power generation, Number One in geothermal energy and Number One in biofuels.
The International Energy Agency predicts that this year America will become the world's largest exporter of liquefied natural gas (LNG) and China will be the largest consumer.
The US has meantime drastically reduced its imports of fuels and now relies primarily on Canada (40 percent of imports) to replenish its reserves and meet rising demand. The Gulf imports shrank to 1.74 million barrels, or 17 percent of total fuel imports.

THE DECADE-LONG CONCERN over oil fields safety is now history. In the past, any tensions in the Middle East led to a surge in oil prices and severely hit the US economy. Today, it would even help it - shale production is costly and can only be competitive if prices of conventional OPEC competitors are high. In this sense, the current tensions around Iran pushing global prices up are welcome for US oil extractors.
The Shale Revolution gives Americans a serious geopolitical tool globally, not only in the Middle East or Venezuela, but also in Europe, where Russia remains the main energy supplier.
Europe is the most important market for natural gas - just because of the stringent EU clean energy regulations for households and industry. This explains the construction of the Nord Stream gas pipeline with a capacity of 55 billion cubic metres of natural gas annually, and the upcoming Nord Stream 2, which will be with double capacity - 110 billion cubic metres.

The United States are Number One in total energy production, Number One in oil and natural gas extraction, Number One in nuclear power generation, Number One in geothermal energy and Number One in biofuels

THE SOUTH STREAM PROJECT, in which Bulgaria was supposed to play a key role, envisaged 63 billion cubic metres of annual capacity intended for Greece, Serbia, Italy, Hungary, Austria and Slovenia. However, because of restrictions imposed by Brussels on the operations of Russian energy companies and the US pressure to increase imports of LNG from the US, the project failed. President Trump continues to coerce Germany and the other Nord Stream 2 beneficiaries demanding its suspension and an increase in imports of liquefied natural gas from Texas, North Dakota and Pennsylvania.
Liquefied natural gas is a key piece of the future energy puzzle. On the one hand, it is seen as a tool to combat the greenhouse effect. On the other hand, it can be just as effective to counter Russia's policy in Europe.

THE US STRATEGY IS OBVIOUSLY focused on several points: the construction of new regasification terminals, that is, converting liquefied natural gas back into gas; an increase in LNG traded quantities, control over exporting countries and pressure on projected importers.
Fifteen years ago, only ten countries imported liquefied natural gas. Today, they are almost 40. The main exporters are Qatar (24.9 percent), Australia (21.7 percent), Malaysia (7.7 percent), the United States (6.7 percent), Nigeria (6.5 percent) and Russia (6 percent). The US has leverages to pressure its top four competitors and a system for imposing sanctions on the rest. For geographical and geopolitical reasons, it is difficult for Americans to compete with Qatar and Australia for Asian markets. That is why its interest in the European market is so keen.

THE EUROPEAN UNION CURRENTLY produces half the natural gas it needs and the remaining half is imported mainly from Russia, Norway and Algeria.
Traditionally, the gas reaches the consumers through two basic methods. The first one is pipelines that help lower the cost of supply and bind countries into a single system. Europe is the best example - here, natural gas flows through four pipelines from four different geographical regions: Northern Europe, Russia, the Middle East and Africa.
The second method, which has been aggressively imposed over the last four years, is shipping by sea. It is much more expensive and complicated. In order to be transported by tankers, natural gas must be liquefied to reduce its volume. This increases its cost by about 20 percent compared to piping. Nevertheless, as many as 22 new re-gasification terminals are being built in the EU, with a total annual capacity of 227 billion cubic metres. Imports from the United States remain relatively limited - only 3.4 billion cubic metres were shipped through such terminals last year, compared to 194 billion piped from Russia.

AT THE SAME TIME, THE CONTINUING CONFRONTATION with Russia and the new sanctions against Iran (the two countries with the largest natural gas reserves) do not leave Europe much room to manoeuvre. Add to that the intense pressures from Washington. Not accidentally, the US Department of Energy calls LNG the freedom gas. "Increasing export capacity from the Freeport LNG project is critical to spreading freedom gas throughout the world by giving America's allies a diverse and affordable source of clean energy. Further, more exports of U.S. LNG to the world means more U.S. jobs and more domestic economic growth and cleaner air here at home and around the globe," said U.S. Under Secretary of Energy Mark W. Menezes. Jason Bordoff, former White House energy advisor to President Obama, fully agrees:
"The United States is expected to produce more oil over the next several decades — which puts us in a stronger position to have conversations with countries around the world."

CERTAINLY, THE CONTINUATION of the Shale Revolution is far from guaranteed, as Clifford Kraus warned in a recent analysis for The New York Times. Competition from countries such as Russia and Qatar is becoming increasingly fiercer, with markets oversaturated and prices falling, to the detriment of US higher-cost producers, Kraus said. As long as, of course, good old politics do not interfere with the game. ■

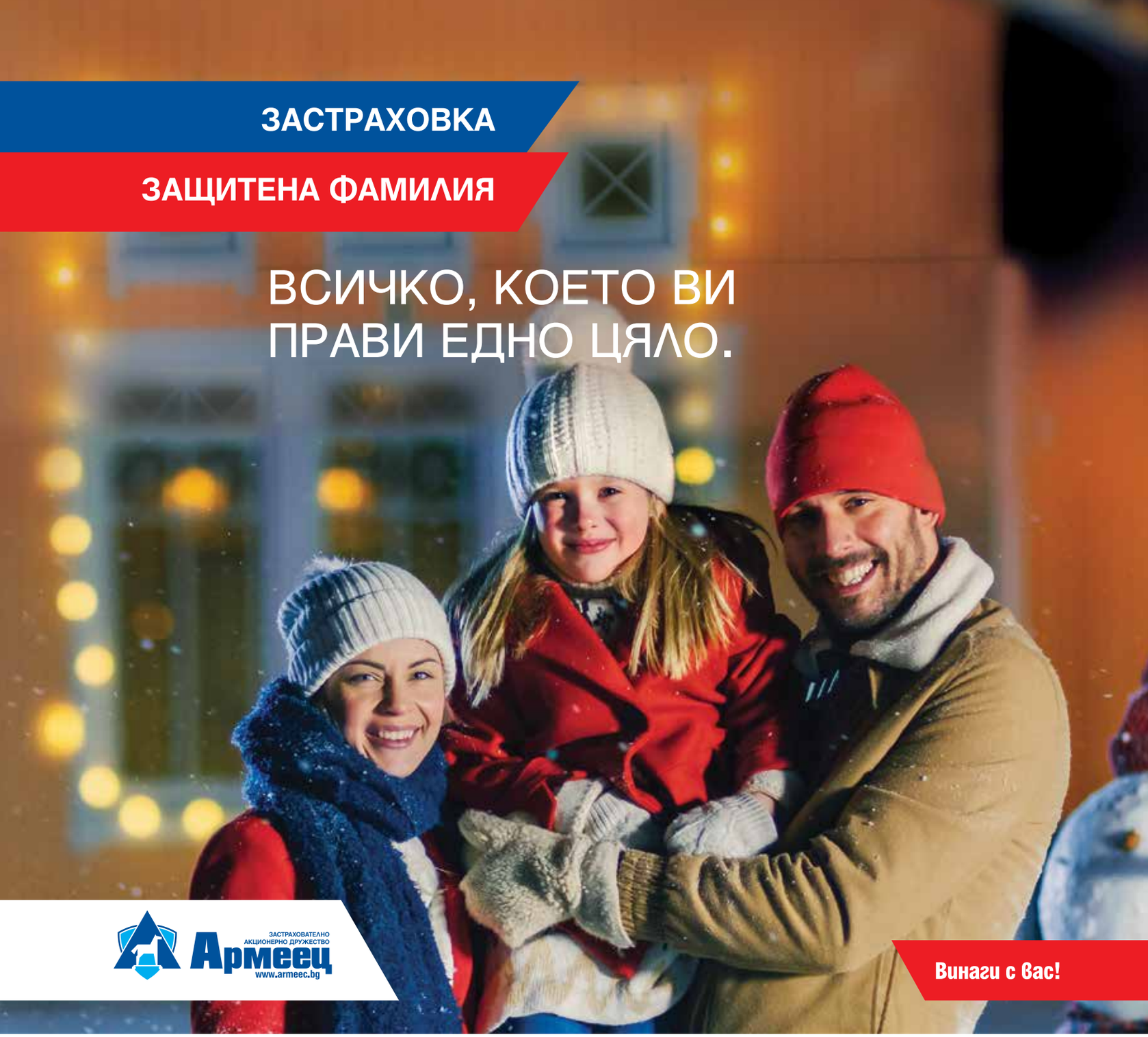

ЗАСТРАХОВАЙТЕ СВОЯ ДОМ НА ПРОМОЦИОНАЛНА ПРАЗНИЧНА ЦЕНА!

ПОГРИЖЕТЕ СЕ ЗА СПОКОЙСТВИЕТО И СИГУРНОСТТА НА ВАШИЯ ДОМ И ИМУЩЕСТВО СЪС ЗАСТРАХОВКА „ЗАЩИТЕНА ФАМИЛИЯ"!

КАКВИ СА ПРЕДИМСТВАТА, ПРЕДЛАГАНИ ОТ ЗАД „АРМЕЕЦ":

- Защита на дома срещу минимална премия от 10 лв.;
- 20% отстъпка от застрахователната премия;
- Застрахователно покритие, изцяло съобразено с Вашето жилище и имуществото Ви;
- Бърза процедура и експертна консултация при сключване на застраховката;
- Възможност за избор на застрахователните рискове;
- Покритие срещу кражба чрез взлом и кражба с техническо средство до 14 000 лева без опис на имуществото;
- Навременно изплащане на щетите в случай на застрахователно събитие;
- Осигурен денонощен Асистанс център с телефони: 0 700 1 3939 и 0887 922 444.

КЪДЕ МОЖЕТЕ ДА СКЛЮЧИТЕ ЗАСТРАХОВКА „ЗАЩИТЕНА ФАМИЛИЯ"?

- В офисите на ЗАД „Армеец";
- При застрахователните брокери и агенти, които са партньори на компанията.

За допълнителна информация посетете www.armeec.bg

ПРОМОЦИЯТА Е ВАЛИДНА ДО 29.02.2020 г.

Специални предложения за Свети Валентин
St. Valentine Special Offers

Цени от

276.00 лв.

ASTOR GARDEN HOTEL
Sts. Constantine and Helena Resort

+359 52 817 817

www.astorgardenhotel.com

к.к. Св. Св. Константин и Елена

Цени от

166 EUR

Graffit Gallery Hotel

+359 52 989 900

www.graffithotel.com

Варна

Цени от

180.00 лв.

HOTEL
PRIMORSKI

+359 52 810 300

www.hotelprimorski.com

к.к. Св. Св. Константин и Елена

ПУНТА КАНА И КАНКУН СА ПО-БЛИЗО, ОТКОЛКОТО МИСЛИШ. БЛАГОДАРЕНИЕ НА BULGARIA AIR И CONDOR.

Пътуваш дотам само за 17 часа, с едно единствено прекачване във Франкфурт.

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ ЕМОЦИИ

www.air.bg

25-ТЕ ГРАМА ДО КАТАСТРОФАТА

Най-разтърсващата промяна в автоиндустрията влезе в сила от Нова година. 15 ключови въпроса около новия европейски стандарт за емисиите

By КОНСТАНТИН ТОМОВ / Photography КОЛЕЛА, АРХИВ

Обратното броене до Апокалипсиса вече започна: за европейските автомобилни производители остават едва 350 дни, преди безмилостните нови глоби за парникови емисии да влязат в сила. Промененте лимити за въглеродния диоксид на практика вече са в сила, и на базата на резултатите от тази година ще се определи кой колко ще плаща през 2021. "Новите регулации за CO2 са най-големият риск за автомобилната индустрия, откакто се помним", предупреди аналитичната компания ISI Evercore. Много потребители и автомобилни дилъри обаче още не са съвсем наясно какво се случва. Automedia.bg се опита да обобщи най-същественото по темата в 15 въпроса.

КАКВО СЕ ПРОМЕНЯ? Досега таванът за средните емисии в гамата на един производител бе 130 грама CO2 на километър. Този таван бе въведен през 2015 и производителите го покриха предсрочно - през миналата година средните емисии на новите коли в ЕС са били 120.4 г/км.
От тази година обаче лимитът пада до 95 г/км, което значи, че по някакъв начин производителите трябва да смъкнат емисиите с 21% за една година.

КОЛКО ГОЛЕМИ СА ГЛОБИТЕ? До миналата година санкциите бяха по 5 евро на всеки регистриран автомобил за първия грам над нормата, по 15 евро за втория, по 25 евро за третия и така нататък. Сега вече глобите са по 95 евро за всеки грам над лимита за всеки регистриран автомобил. Ако санкцията се изчисляваше индивидуално за всеки модел, то за текущото BMW M5 Competition, със средни емисии 241 грама CO2 на км, надбавката щеше да е 13 870 евро.
Впрочем при изчисляването на средния показател за гамата Еврокомисията не взема предвид някои по-нишови, върхови

модели. Но дори и без тях производителите ще плащат много, ако не са успели да променят показателите си от 2018. Преди година JATO Dynamics изчисли, че при тогавашните нива Volkswagen ще плаща около 9 милиарда евро глоби годишно, PSA Peugeot-Citroen - около 4.4 милиарда, Daimler - 3.5 милиарда, BMW - 3.1 милиарда, Renault - 2.7 милиарда, и т. н..

ВСИЧКИ ЛИ СА ЕДНАКВО ЗАСЕГНАТИ?
Не. Глобите са най-страшни за водещите производители в масовия сегмент, като VW. При луксозните коли средните нива на CO2 са като цяло по-високи, но ЕК им дава малко толеранс при изчисляването, а и във високия пазарен сегмент глобата по-безболезнено може да се прехвърли към купувача.
Най-малките и евтини коли като цяло имат най-ниски емисии. Toyota, която продава предимно по-компактни модели в Европа, и то в по-малки бройки (700 000 срещу 2.5 милиона за PSA), е най-слабо застрашена от водещите производители. За това помага и високата степен на хибридизация в гамата.
За сметка на това компании като VW и Renault, които дълги години разчитаха на дизела за смъкване на емисиите, сега спешно трябва да измислят друго решение.

ПЪРВОТО РЕШЕНИЕ: ЕЛЕКТРОМОБИЛИ.
Най-лесният начин да се постигне драстично намаление на CO2, е да се пласират повечме автомобили с нулеви емисии - тоест електромобили или в краен случай плъг-ин хибриди. Има само един проблем: потребителите като цяло не са твърде ентусиазирани от тях. Заради батериите тези коли са все още доста по-скъпи от конвенционалните, а и инфраструктурата за тях дори и в най-напредналите в тази област страни е недостатъчна. По данни ▶

на европейската статистика за първите десет месеца на 2019 електромобилите са били едва 1.7% от всички нови регистрации, а плъг-ин хибридите - 1%. За да се постигне желаното намаление на CO2 емисии, делът им през 2020 трябва да е поне пет пъти по-голям.

МОЖЕ ЛИ ТЪРСЕНЕТО НА ЕЛЕКТРОМОБИЛИ ДА СКОЧИ? И да, и не. Проблемът с цената едва ли ще се реши скоро, а и европейските власти, толкова склонни да налагат глоби, не са се разтичали да строят зарядни станции.
От друга страна обаче, ниският дял на електрическите коли през 2019 се дължеше донякъде и на самите производители, които не натискаха твърде в тази област. Публична тайна е, че електромобилите им носят по-ниска печалба: затова в последната "свободна" година те се помъчиха да продадат колкото се може повече конвенционални модели.
Сега обаче новите правила ги принуждават да налагат електрическите модели, дори и това да е за сметка на печалбата им. Още преди година шефът на Kia Europe Емилио Ерера каза пред Automedia.bg, че компаниите ще започнат дори да регистрират електричките за своя сметка (примерно чрез схеми за споделяне и наем на автомобили), само и само да постигнат заветния дял на електрификация.

ВТОРОТО РЕШЕНИЕ: ДИЗЕЛИ. Далеч по-икономични от бензиновите мотори, те дълги години бяха основното оръжие на Европейската комисия за намаляване на емисиите. Дизелгейт и проблемите със смога в големите градове хвърлиха сянка върху този подход и дизелът претърпя огромни спадове в последните години. Но през 2019 продажбите се стабилизираха. Особено за по-големите и мощни автомобили това е единствен шанс да покрият новите стандарти - поне на първо време, а по-нататък вече дизелът може да отстъпи пред ново поколение хибриди или дори горивни клетки. Компании като Audi безмилостно ограничиха предлагането на бензинови агрегати за големите си модели, наблягайки на дизела. Това решение обаче е недостъпно за по-малките коли, защото допълнителните технологии, нужни да направят дизеловия мотор относително чист, твърде много увеличават цената.

ТРЕТОТО РЕШЕНИЕ: СЪЮЗИ И СЛИВАНИЯ. Европейската комисия позволява на производителите да образуват т. нар. "пулове" помежду си, за да покрият нормите. По тази схема групата FCA Fiat - Chrysler се кооперира с Tesla, за което, разбира се, си плаща на американците в рамките на няколкостотин милиона долара годишно. Пак излиза по-изгодно от милиардни глоби.

ЕЛЕКТРОМОБИЛИТЕ С НУЛЕВИ ЕМИСИИ ЛИ СА? Според евродепутатите и чиновниците от ЕК - да. Новите регламенти не отчитат нито въглеродния отпечатък при производството на електромобили и батерии, ито пък произхода на електричеството, с което те се зареждат. Това е горе-долу толкова адекватно и прозорливо, колкото и категоричната им вяра в дизела отпреди 10-15 години.

ЩЕ СЕ ОТРАЗИ ЛИ НОВИЯТ СТАНДАРТ НА ПАЗАРА? Разбира се - и то в много различни отношения. Първият и най-видим ефект е в поскъпването на новите автомобили. За да покриват все по-стегнатите норми, производителите разработват нови технологии, разноските за които, естествено, се прехвърлят върху клиентите. При масови модели, сменили поколенията през последните 12 месеца, разликата спрямо предишните генерации е понякога 2-3 хиляди евро.

Вторият ефект е, че много по-интригуващи модели ще изчезнат, или вече изчезнаха. Peugeot едва ли ще направи ново GSi. Осем- и дванайсетцилиндровите мотори почти ще изчезнат от гамите на премиум производителите. Като цяло каталозите на фирмите ще станат по-кратки и по-еднообразни.

ЩЕ ИЗЧЕЗНАТ ЛИ СУПЕРКОЛИТЕ? Не. Вярно, че кола като Ferrari F8 Tributo има средни емисии CO2 от 430 г/км, и то по стария тестов цикъл. Но в свръхвисокия пазарен сегмент няколко хилядарки повече към цената едва ли са от такова значение. А и европейските директиви са доста по-толерантни към производители с малки пазарни обеми - тези между 1000 и 10 000 автомобила годишно могат сами да предложат таван за емисиите си, който се одобрява от ЕК, а тези под 1000 са на практика освободени от задължението да покриват стандартите (добри новини и за българския производител на спортни коли Sin Cars, макар че Росен Даскалов отдавна вече работи и по електрически и хибридни модели).

ПРИТЕСНЕНИ ЛИ СА ГОЛЕМИТЕ КОМПАНИИ? Със сигурност, макар гласно да изразяват оптимизъм, че ще се справят с лимитите. "За нас това е етичен, а не просто финансов въпрос", заяви шефът на PSA Карлос Тавареш. Плановете на компанията за справяне с тази задача обаче включват 7% дял на електрички и хибриди през 2020. Освен това Peugeot безмилостно ще ограничи предлагането на моделите си с по-високи емисии. Шефът на Mazda за Европа пък чистосърдечно призна, че преходът към електрифицирано задвижване ще отнеме време.

КОЙ ЩЕ Е КЛЮЧОВИЯТ АВТОМОБИЛ ПРЕЗ ТАЗИ ГОДИНА? Специализираното издание Automotive News зададе този въпрос на водещи експерти и те са почти единодушни, че решаващо ще е как ще тръгне ID.3, първият специално създаден електромобил на Volkswagen. "Това ще е опитното зайче. Ако не постигне масовите продажби, за които е планиран, това ще е знак, че пазарът просто още не е готов за електромобили", казва Джонатан Поскит от консултантската компания LMC пред AN Europe. В същото време в Германия се появиха информации за множество проблеми със софтуера на ID.3. Volkswagen ще трябва да ги реши наистина бързо, за да не компрометира пазарния дебют на колата.

ТОВА ЛИ Е ПОСЛЕДНОТО ПРЕПЯТСТВИЕ? Съвсем не. След новите лимити от тази година се задават още две вълни: една през 2025, когато средните нива на CO2 трябва да паднат до 80 грама на километър, и през 2030, когато вече не бива да надвишават 60 грама.
И това не е всичко. Споменатите регулации са от времето на предишната Еврокомисия на Юнкер. Новата, с председател Урсула фон дер Лайен, вече обяви, че ще предложи допълнително затягане, така че Европа да върви към транспорт с напълно нулеви (според чиновниците) емисии. Какво точно ще е това затягане, ще се разбере през лятото на 2021 година.

АДЕКВАТНА ЛИ Е ПОЛИТИКАТА НА БРЮКСЕЛ? По това може да се спори безкрайно. Нуждата да се намалят парниковите емисии е ясна, а и стремежът на Европа да е световен лидер в този процес заслужава похвала. В същото време никой друг не е готов на такива драконовски мерки, освен може би Китай. Но за Китай намаляването на автомобилите с вътрешно горене означава намаляваща зависимост от европейските (най-вече) и американски производители, и по-добри шансове за местните компании, които са сред пионерите на електрическото задвижване. За Европа е точно обратното: все по-строгите мерки застрашават индустрия, която е гръбнакът на двете най-големи икономики в общността, германската и френската. Шефът на PSA

Главният изпълнителен директор на PSA Peugeot-Citroen Карлос Тавареш с вече бившия френски премиер Манюел Валс. Парадоксално, но именно Франция е сред основните инициатори на промените, които според Тавареш съсипват индустрията

Carlos Tavares, the CEO of PSA Peugeot-Citroen, talking to the former Prime Minister of France Manuel Valls. Paradoxically, France is one of the main initiators of the changes that, according to Tavares, are ruining the industry

Тавареш в прав текст обвини Брюксел, че действа като "троянски кон" за китайците и ще им позволи да превземат отвътре големите европейски компании. Daimler, в който китайски компании са на път да овладеят до 20% от капитала, е достатъчно тревожен пример.

АВТОМОБИЛИТЕ ЛИ СА ГЛАВНИЯТ ИЗТОЧНИК НА ЕМИСИИ? Категорично не. По данни на самата Европейска комисия автомобилите, включително лекотоварните, дават около 12% от всички парникови емисии на континента. Селскостопанската индустрия, все още щедро субсидирана от Брюксел, дава почти тройно повече парникови газове. Но да се говори за мерки в селското стопанство е почти неприлично в доминираните от французи европейски институции. Съществен принос за парниковият ефект имат и туризмът, и авиацията, и тежката промишленост. Политика, която не обхваща проблемите от всички страни, едва ли може да доведе до друго, освен до изкривявания на пазара и спекулативни "решения". ■

STARTRADE
your gateway to Bulgaria!

StarTrade is a key partner for companies, willing to import or export through Bulgaria at low tax.

We offer cross-border trade solutions that meets customer's needs thanks to our:

- in-depth knowledge about the local market
- international experience
- online commercial platform
- personalized support in your language

ENJOY A FAVORABLE TAX REGIME

RELOCATE PARTIALLY YOUR BUSINESS TO BULGARIA

SUPPLIER RESEARCH
COMPANY REGISTRATION
TAX & AUDITING

www.startrade-bulgaria.com (+359 2) 805.71.76 (BG, EN, FR) (+359 2) 805.71.78 (DE, IT, NL)

TWENTY-FIVE GRAMS TO CRASH

The most shattering change in the auto industry came into force with the New Year. Fifteen key questions about the new European emission standard

By KONSTANTIN TOMOV / Photography WHEELS, ARCHIVES

The countdown to the Apocalypse has already started: only 350 days are left for European carmakers before the ruthless new greenhouse gas fines take effect. The revised carbon dioxide limits are already in effect, and based on the results of this year, it will be determined how much we will pay in 2021. "New CO2 regulations are the greatest risk to the automotive industry, ever," the ISI Evercore advisory firm warned. However, many consumers and car dealers are not yet fully aware of what is going on. Automedia.bg has tried to summarise the key issues of this topic in 15 questions.

WHAT IS BEING CHANGED? So far, the average emission ceilings for a manufacturer's range have been 130 grams of CO2 per kilometre. This ceiling was introduced in 2015 and manufacturers covered it ahead of schedule - last year the average emissions of new cars in the EU were 120.4 g/km.
This year, however, the limit falls to 95 g/km, which means that in some way manufacturers have to reduce emissions by 21 percent in a year.

HOW BIG ARE THE FINES? Until last year, the penalties were EUR 5 per registered car for the first gram above the norm, EUR 15 for the second, EUR 25 for the third and so on. Now, fines are EUR 95 per gram over the limit for every registered car. Had the penalty been calculated individually for each model, then for the current BMW M5 Competition, with an average emission of 241 grams of CO2 per km, the additional pay would have been EUR 13,870.
Incidentally, when calculating the average for the range, the European Commission does not take into account some high-end peak models. But even without them, manufacturers will pay a lot if they have not been able to change their 2018 levels. A year ago, JATO Dynamics estimated that at the then levels Volkswagen would pay around EUR 9 billion in fines a year, PSA Peugeot-Citroen about 4.4 billion, Daimler - 3.5 billion, BMW - 3.1 billion, Renault - 2.7 billion, etc.

IS EVERYONE AFFECTED? No. Fines are the worst for leading mass-market manufacturers, such as VW. In luxury cars, average CO2 levels are generally higher, but the EC gives them some breathing space in the calculation, and in the high market segment the fine can be less painfully passed on to the buyer.
The smallest and cheapest cars generally have the lowest emissions. Toyota, which sells mostly compact models in Europe in smaller numbers (700,000 versus 2.5 million for PSA), is the least threatened from the leading manufacturers. This is also helped by the high degree of hybridisation in the range.
However, companies like VW and Renault, which have relied on diesel for years to reduce emissions, now have to urgently come up with another solution.

THE FIRST SOLUTION: ELECTRIC VEHICLES. The easiest way to achieve a drastic reduction in CO2 is to market more zero-emission vehicles, that is, electric vehicles or, as a last resort, plug-in hybrids. There is just one problem: consumers are generally not very enthusiastic about them. Because of batteries, these cars are still much more expensive than conventional ones, and the infrastructure for them in even the most advanced countries is insufficient. According to European statistics, for the first ten months of 2019, electric vehicles accounted for only 1.7 percent of all new registrations and plug-in hybrids constituted 1 percent. In order to achieve the desired CO2 reduction, their share in 2020 should be at least five times higher.

CAN THE DEMAND FOR ELECTRIC VEHICLES GO UP? Yes and no. The problem of

cost is unlikely to be resolved any time soon, and the European authorities, so eager to impose fines, have not rushed to build charging stations.
On the other hand, the low share of electric cars in 2019 was due in part to the manufacturers, which did not press too hard in this area. It is a public secret that their electric vehicles are bringing them less profit: so in the last "free" year, they have struggled to sell as many conventional models as possible.

However, the new rules are forcing them to impose electric models, even at the expense of their profit. Just a year ago, Kia Europe chief Emilio Herrera told Automedia.bg that companies would even start registering electric cars at their own expense (for example, through car-sharing and rental schemes), only to achieve the coveted share of electrification.

THE SECOND SOLUTION: DIESELS. Far more fuel efficient than gasoline engines, they have for many years been the European Commission's main weapon for reducing emissions. Dieselgate and smog problems in big cities have cast a shadow over this approach, and diesel has undergone a tremendous decline in recent years. But in 2019 sales stabilised. For larger and more powerful cars in particular, this is the only chance to meet the new standards - at least in the near future, and later on, the diesel can give way to a new generation of hybrids or even fuel cells. Companies such as Audi have drastically limited the supply of gasoline units to their large models, focusing on diesel. However, this solution is not applicable to smaller cars because the additional technologies needed to make the diesel engine relatively clean raise the cost too much.

THE THIRD SOLUTION: UNIONS AND MERGERS. The European Commission allows manufacturers to form so-called "pools" with each other to meet the standards. Under this scheme, the FCA Fiat - Chrysler Group cooperates with Tesla, and of course pays the Americans over several hundred million dollars a year. Still, it comes out better than billions in fines.

ARE ELECTRIC CARS WITHOUT EMISSIONS? Yes, according to MEPs and EC officials. The new regulations do not take into account either the carbon footprint of electric vehicles and batteries, or the origin of the electricity they are charged with. This is about as adequate and insightful as their firm belief in diesel 10-15 years ago.

WILL THE NEW STANDARD HAVE A MARKET IMPACT? Definitely, and in many different ways. The first and most visible effect is the appreciation of new cars. To meet increasingly stringent standards, manufacturers are developing new technologies, the cost of which is naturally passed on to the customers. In mass models that have changed the generations over the last 12 months, the difference from previous generations is sometimes 2-3 thousand euros.
The second effect is that many more intriguing models will disappear, or have already disappeared. Peugeot is unlikely to make a new GSi. The eight- and twelve-cylinder engines will almost disappear from the range of premium manufacturers. In general, company catalogues will become shorter and uniform.

WILL THE SUPERCARS BE GONE? No. It is true that a car like the Ferrari F8 Tributo has average CO2 emission of 430 g/km over the old test cycle. But in the ultra-high market segment, a few thousand more in price is hardly relevant. And European directives are much more tolerant of manufacturers with small market volumes. Those between 1,000 and 10,000 cars a year can offer their own emission ceiling, which is approved by the EC, and those below 1,000 are virtually exempt from the ▶

obligation to meet the standards (good news for the Bulgarian sports car manufacturer Sin Cars as well , though Rosen Daskalov has long been working on both electric and hybrid models).

ARE THE BIG COMPANIES UNDER PRESSURE? Surely, though they voice optimism that they will cope with the limits. "For us, this is an ethical, not just a financial issue," said PSA chief Carlos Tavares. However, the company's plans to tackle this task include a seven percent share of electric and hybrid cars in 2020. Furthermore, Peugeot will mercilessly limit its offering of higher-emission models. Mazda's boss for Europe has wholeheartedly acknowledged that the transition to electrified propulsion will take time.

WHAT WILL BE THE KEY VEHICLE THIS YEAR? The specialised Automotive News magazine put this question to leading experts and they were almost unanimous that it will be crucial how ID.3, the first specifically designed electric vehicle of Volkswagen, will do. "This will be the guinea pig. If it fails to reach the massive sales it is planned for, it will be a sign that the market is just not ready for electric vehicles yet," Jonathan Poskitt of LMC Automotive told AN Europe. At the same time, information about numerous ID.3 software issues have emerged in Germany. Volkswagen will have to solve them quickly so as not to ruin the car's debut.

IS THIS THE LAST OBSTACLE? Not at all.

"Volkswagen ID.3 will be the guinea pig. If it fails to reach the massive sales it is planned for, it will be a sign that the market is just not ready for electric vehicles yet"

Following the new limits this year, two more waves are coming: one in 2025, when average CO2 levels should fall to 80 grams per kilometre, and in 2030, when they should no longer exceed 60 grams.
And that is not the end of it. The aforementioned regulations are from the time of the previous Juncker European Commission. The new one of Ursula von der Leyen has already announced that it will propose a further tightening so that Europe can move towards fully zero (according to officials) emissions. What exactly this tightening will mean will be understood in the summer of 2021.

IS THE BRUSSELS POLICY APPROPRIATE? This could be subject to endless argument. The need to lower greenhouse gas emissions is clear, and Europe's aspiration to be a world leader in this process is commendable. At the same time, no one else is ready for such draconian measures, except perhaps China. But for China, reducing internal combustion vehicles means reducing dependence on European (mostly) and US manufacturers, and better chances for local companies that are among the pioneers of electric propulsion. The opposite is true for Europe: increasingly stringent measures threaten an industry that is the backbone of the two largest economies in the Union, Germany and France. The head of PSA Tavares directly accused Brussels of acting as a "Trojan horse" for the Chinese and allowing them to take over large European companies from the inside. Daimler, in which Chinese companies are about to take over up to 20 percent of the capital, is a worrying example.

ARE CARS THE MAIN SOURCE OF EMISSIONS? Absolutely not. According to the European Commission, cars, including light commercial vehicles, account for about 12 percent of all continental greenhouse gas emissions. Agriculture, still generously subsidised by Brussels, produces almost three times more greenhouse gases. But talking about agricultural measures is almost indecent in French-dominated European institutions. Tourism, aviation and the heavy industry have a significant contribution to the greenhouse effect. A policy that does not cover the problems from all sides can hardly lead to anything but market distortions and speculative "solutions". ■

Люспи по крилото на синя императорска пеперуда, 10-кратно увеличение, Даниел Хан
Papilio ulysses (Blue emperor butterfly) scales, 10x, Daniel Han

76 | МАЛКО ЧУДО
A SMALL WONDER

66 | НАПРЕД И НАГОРЕ
FORWARD AND UP

82 | СЪН ЗА ЩАСТИЕ
SLEEP FOR HAPPINESS

НАПРЕД И НАГОРЕ

FORWARD AND UP

20-те най-забележителни научни открития и изобретения от последната година

Ако вярвате на повечето медии, напредъкът на човечеството се ограничава до новите приложения за смартфони и уреди за приготвяне на никому ненужните "смутита". В действителност обаче науката никога не се е развивала с толкова солидно темпо и на толкова широк фронт: от решаването на битовата драма с хъркането до създаването на реактори за ядрен синтез и на планове за междузвездни пътешествия. Ето 20 от най-забележителните научни постижения и изобретения от последната година, подбрани от THE INFLIGHT MAGAZINE.

The 20 most remarkable scientific discoveries and inventions of the past year

If one is to believe most media, human progress would be limited to new smartphone apps and devices for making boring smoothies.

In reality, however, science has never developed at such a quick pace and on such a wide range - from addressing the domestic drama of snoring to building nuclear fusion reactors and making plans for interstellar travel. Here are 20 of the most remarkable scientific discoveries and inventions of the past year, compiled by THE INFLIGHT MAGAZINE. ▶

КВАНТОВИЯТ КОМПЮТЪР
QUANTUM PROCESSOR

През октомври инженерите на Google обявиха, че са създали работещ квантов компютър, който за три минути може да направи изчисление, което би отнело над 10 000 години на съвременните конвенционални суперкомпютри. Проектът им, разработен в партньорство с NASA, се нарича Sycamore. В перспектива този пробив може да отключи безкрайни нови възможности в областта на изкуствения интелект. Скептиците обаче предупреждават, че от тези първи опити до създаването на надеждно функциониращи квантови изчислителни машини ще мине още много време.

Google's engineers announced in October that they have created a working quantum processor, which can do a calculation in three minutes that would otherwise take over 10,000 years to be completed by modern supercomputers. Their project, developed in partnership with NASA, is called Sycamore. This breakthrough could open endless new possibilities in the field of artificial intelligence. Naysayers, however, warn that the journey from these first attempts to the creation of reliably functioning quantum processors will be a long one.

Carbon Engineering

General Fusion

CATALOG

ЛОВЕЦ НА CO2
CO2 CATCHER

Дори човечеството да успее драстично да намали парниковите си емисии (което не изглежда много вероятно), натрупаните в атмосферата количества вече са твърде големи. За да се избегнат драстични изменения в климата, около 1 трилион тона въглероден диоксид трябва някак да се премахнат от атмосферата, по изчисления на ООН. При сегашното ниво на технологията това би било непостижимо скъпо. Климатологът от Харвард Дейвид Кийт обаче предлага метод за директно улавяне на CO2 от въздуха, който би струвал по-малко от 100 долара за тон. Разпределена в рамките на десетилетия, тази цена е вече по-поносима. Кийт има отговор и на другия ключов въпрос: какво да се прави с уловения въглероден диоксид. Неговият стартър Carbon Engineering произвежда от парниковия газ синтетични горива. Друга част може да се използва за

Even if humanity manages to sharply reduce its greenhouse emissions (which seems very unlikely), the quantities accumulated in the air are already huge. According to UN's calculations, around a trillion tons of carbon dioxide will have to be somehow removed from the atmosphere in order for drastic climate change to be avoided. This task will be prohibitively expensive given the existing technology. Harvard climate scientist Prof. David Keith, however, is proposing a method for directly capturing CO2 from the air, which would cost less than USD 100 per ton. Spread out over decades, this cost becomes manageable. Prof. Keith has an answer for the other key question - what to do with the captured CO2. His startup company Carbon Engineering produces synthetic fuels from the captured gas. Another part of it could be used for

Snore Circle

ДНК ПАМЕТ
DNA STORAGE

Първото издание на "Енциклопедия Британика" съдържа по-малко от 4 мегабайта информация. Днес всички статии в Wikipedia са около 27 гигабайта. Но всяка година информацията в интернет нараства с умопомрачителните 1.1 зетабайта, или 1.1 трилиона гигабайта. Съхраняването на толкова данни е скъпо и енергоемко, да не говорим, че традиционните харддискове или флаш памети нямат особено дълъг живот. Затова базираната в Бостън компания CATALOG експериментира с метод да се записва информация върху изкуствено синтезирани молекули ДНК. 2019 година донесе първия голям пробив: компанията успя да запише 16-те GB съдържание на англоезичната Wikipedia върху ДНК за 12 часа - хиляда пъти по-бързо от досегашните опити.

Encyclopedia Britannica's first edition contains a little less than 4 megabytes of data. Currently all of Wikipedia's articles are around 27 gigabytes. In addition to that, the quantity of data on the internet increases each year by the mind-boggling 1.1 zettabytes, or 1.1 trillion gigabytes. Storing such copious amounts of data is an expensive and energy-intensive task. Needless to mention that the longevity of conventional hard disks and USB memory sticks is not that great. That is why the Boston-based company CATALOG is experimenting with a method of storing data on artificially synthesized DNA molecules. The first major breakthrough came in 2019, when the company managed to pack the 16GB of the English-language Wikipedia into a DNA strand in 12 hours - a thousand times faster than before.

СБОГОМ НА ХЪРКАНЕТО
GOODBYE SNORING

Някои биха цитирали климатичните промени, популизма или протекционизма като главните проблеми на нашето съвремие. Но това са само хората, които не са жертви - активни или пасивни - на хъркането. Много семейства са били разрушени от това бедствие, дължащо се на ограничения приток на въздух към гърлото по време на сън. У самите хъркащи то води до най-различни други здравословни проблеми. Създателите на тази джаджа обещават спасение. Snore Circle използва няколко различни сензора, за да засече кога хъркате, и изпраща микросигнали до мозъка, за да спрете. Да, толкова е просто.

Some would point out climate change, populism or protectionism as the main problems of today, but this only includes people who are not active or passive victims of snoring.
Many families were broken by this disaster, caused by the restricted air flow to the throat during sleep. Snoring itself causes a range of other health problems for the ones doing it as well.
The inventors of this gadget promise salvation. Snore Circle uses a few sensors to detect when you're snoring after which it emits micro signals to the brain, so that you stop. Yes, it's that simple.

КРАЙ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННИТЕ РАЖДАНИЯ?
AN END TO PREMATURE BIRTHS?

Всяка година над 15 милиона бебета се раждат преждевременно; това е основната причина за детската смъртност. Един биоинженер от Станфордския университет, на име Стивън Куейк, обаче откри доста надежден метод за предсказване на преждевременните раждания.
Нашите ДНК и РНК по начало се намират в клетките ни. Но при смъртта на някои клетки част от тези молекули попадат в кръвта. При бременните жени в кръвната проба има генетичен материал и от майката, и от плода, и от плацентата. Чрез тези РНК молекули Куейк може да проследи състоянието на седемте гена, които той е свързал с преждевременното раждане. При повишен риск могат да се вземат мерки. При това тестът е съвсем достъпен - струва под 10 долара.

Over 15 million babies are born prematurely each year, which is the leading cause of infant mortality. Prof. Stephen Quake, a bioengineer from Stanford University, has discovered a pretty reliable method for predicting premature births.
Our DNA and RNA molecules are found in our cells. When some of the cells die, however, these molecules find their way into our blood. Pregnant women's blood contains genetic material from the mother, the baby and the placenta. Using these RNA molecules, Prof. Quake can track down the seven genes he believes are connected to premature births, which allows for measures to be taken if a risk is detected. In addition to that, his test is quite affordable - it costs less than USD 10. ▶

ОЧИЛАТА, КОИТО ЧЕТАТ ВМЕСТО ВАС
GLASSES THAT READ FOR YOU

Комбинацията от най-обикновена камера и четящ софтуер може безкрайно да улесни живота на незрящите хора. Израелската компания OrCam, създадена от основателя на MobilEye Амнон Шашуа, предлага очилата MyEye 2, които могат да четат на глас надписи по улиците, менюта, вестници и книги. В Израел дори ги ползваха при последните парламентарни избори, за да улеснят слепите избиратели. Тази година ще дойде усъвършенствана версия, на която можете да кажете какво точно да ви чете - примерно само чайовете от менюто в кафенето. След 196 години служба, Брайловата азбука най-после може да излезе в заслужена пенсия.

The combination between a regular camera and reading software can be of immense help to the visually impaired. The Israeli company OrCam, created by MobilEye's founder Amnon Shashua, is offering the MyEye 2 glasses, which can read out loud street signs, restaurant menus, newspapers or books. They were even used during the last general elections in Israel in order to make it easier for blind voters to exercise their right to vote. The perfected version is expected to come out this year, which will allow users to instruct their glasses what they wish to be read to them, such as only the different kinds of tea listed on the menu at your local coffee shop. After 196 years of service, the Braille alphabet can finally go into a well-deserved retirement.

LightSail2

СВЕТЛИННИ ПЛАТНОХОДИ
LIGHT SAILS

Научната фантастика отдавна експлоатира идеята за космически кораби с платна, но от миналото лято те са вече реалност. Тогава The Planetary Society - неправителствена научна организация, основана навремето от самия Карл Сейгън - изстреля своя сателит LightSail 2. Вместо на двигатели, той разчита на соларно "платно". Когато фотоните от слънчевата светлина ударят сребристото платно, те го ускоряват точно както на Земята вятърът ускорява платноходките. На 31 юли LightSail 2 успешно използва платното си, за да промени височината на орбитата си с около 2 км - нищожно в космически мащаб, но достатъчно доказателство, че технологията работи. Това може чувствително да понижи цената за експлоатация на сателити.

Science fiction has long been playing with the idea of sailing spaceships, but they've been a reality since last summer, when The Planetary Society - a scientific NGO founded by Carl Sagan himself - launched its satellite LightSail 2. Instead of engines, it relies on a solar "sail". When solar photons strike the argent sails, they exert pressure on it and accelerate it just as wind does to sailboats on earth. On July 31, 2019, after its sails were deployed, LightSail 2 successfully raised its orbit by around 2 km - an insignificant distance for space but enough to prove that the technology works. This could reduce the cost of using satellites considerably.

ВАКСИНА СРЕЩУ РАК
VACCINE AGAINST CANCER

Химиотерапията си остава основният метод за борба с рака - само че отровните химикали убиват

не само раковите, а и здравите клетки. Компании като германската BioNTech и американската Genentech обаче вече правят клинични изпитания на нов тип ваксини, които "обучават" имунната система да се справя с раковите клетки, без да засяга останалите. За целта ваксината трябва да съдържа копия от уникалните мутации, характерни за раковите клетки. От тумора на пациента се взема биопсия, проследява се ДНК и след това се произвежда ваксината. Ако изпитанията са успешни, това ще ни даде средство срещу доста от смъртоносните ракови заболявания.

Chemotherapy remains the main method used to battle cancer. The problem is that the toxic chemicals kill healthy cells along cancer cells. Companies like the German BoNTech and the US-based Genentech, however, are conducting clinical trials for a new type of vaccines, which "train" the immune system to deal with cancer cells without targeting the remaining ones. For this purpose, the vaccine must contain copies of unique mutations that are typical for the cancer cells. A biopsy is taken from the patient's tumor, the DNA is tracked and then the vaccine is made. If the trials are successful, this will provide a way to fight some of the deadliest cancers.

ФЕРМА НА 50 ЕТАЖА
50 STORIES TALL FARM

Основните упреци на борците срещу глобалното затопляне са насочени срещу автомобилите и авиацията. Но всъщност най-големият консуматор на ресурси и източник на парникови емисии е селското стопанство. Американската компания AeroFarms предлага несравнимо по-икономичен начин за отглеждане на земеделски култури на закрито. За разлика от познатия хидропонен метод, при който корените на растенията са потопени във воден разтвор, те използват аеропоника - корените са увити в тъкан от рециклирана пластмаса и получават хранителни вещества чрез впръскване на пулверизирана влага. Това пести 95% от водата, нужна за нормално полево земеделие. А понеже средата е затворена и контролирана, не са нужни никакви пестициди и инсектициди. Компанията с лекота набра 100 млн. долара допълнително финансиране неотдавна.

Brain Robotics

Global warming activists direct their main criticisms against automobiles and aviation. The biggest consumer of resources and source of greenhouse gas emissions, however, is agriculture. The US company AeroFarms offers an incomparably more efficient way to grow agricultural crops indoors. Unlike the well-known hydroponics, where the roots of plants are immersed in a water solvent, they use aeroponics, where the roots are covered with tissue made of recycled plastic waste and the nutrients are delivered via high-pressure mist. This saves 95% of the water needed for the conventional growing of plants in the field. And since the environment is closed and controlled, there is no need to use pesticides or insecticides. Recently the company easily managed to raise USD 100 million of additional financing.

САМОЗАТЪМНЯВАЩИ СЕ СТЪКЛА
SELF-TINTING GLASS

Тази новаторска технология на германската Continental се състои от специален филм с течни кристали и частици боя, който се монтира в стъклата на автомобила. Под влиянието на ток със слаб волтаж кристалите и частичките се преподреждат и затъмняват прозореца.
Плюсовете са много - повече интимност, без да се компрометира видимостта, и по-ниски емисии и разход, защото една паркирана кола със затъмнени стъкла се загрява много по-малко, и съответно няма да изисква толкова работа от климатика. Можете да затъмните всяко стъкло поотделно, или дори части от стъклото - което значи сбогом на сенниците.

The German company Continental's innovative technology consists of a special film of liquid crystals and paint particles, which is installed on car glass. A weak electrical current rearranges the crystals and particles, dimming the window.
The benefits are numerous - more privacy without compromising visibility and lower emissions, because a tinted car is cooled more easily and requires less use of the AC. One can dim individual windows or even sections of one window, which means we can say goodbye to the sun blinds.

ВОДА ОТ ВЪЗДУХА
WATER FROM THE AIR

Все повече места по света страдат от липса на питейна вода - от Судан до Перник. За тях израелската компания Watergen е създала много иновативен процес за кондензиране на влага от въздуха. Най-достъпният ѝ продукт се нарича GENNY, изглежда като автомата за вода в офиса ви и произвежда до 27 литра съвършено чиста питейна вода на ден. Може да се захранва от електрическата мрежа или от вграден соларен панел. Създателите му уверяват, че технологията им дава пет пъти повече вода за вложен киловат енергия от всяка друга.

More places across the world are suffering from water shortages - from Sudan to the western Bulgarian city of Pernik. The Israeli company Watergen has created for them a very innovative process of condensing moisture from the air. Its most affordable product is named GENNY, it looks like an office water dispenser and can produce up to 27 liters of pure drinking water per day. It can be powered by conventional electricity or by a solar panel. Its creators assure that their technology yields five times more water per KWh compared to any other means available.

СНИМКАТА НА ЧЕРНА ДУПКА
THE BLACK HOLE IMAGE

През април разположеният на цели пет континента телескоп Event Horizon най-сетне успя да постигне една от най-лелеяните цели на астрономията: да заснеме действителна черна дупка. Тя се намира в сърцевината на галактиката M87, на около 54 милиона светлинни ▶

години от Земята. Всъщност снимката не е на самата дупка, разбира се, а на яркия пръстен около нея, показващ, че и самата светлина се изкривява от могъщото ѝ гравитационно привличане. Според учените масата на тази свръхмасивна черна дупка е около 6.5 милиарда пъти над тази на Слънцето (за сравнение масата на черната дупка в центъра на Млечния път е едва около 4 милиона слънчеви маси). Снимката не е кой знае какво, но тя най-после потвърди на практика множество теории на астрофизиците.

The Event Horizon, a telescope installed on five continents, finally managed to achieve one of astronomy's most sought-after goals last April - to capture an image of a real black hole. It is located at the heart of the M87 Galaxy, some 54 million light years away from Earth. Actually, the image is not of the black hole itself, but rather of the bright ring surrounding it, which shows that light itself is distorted by its powerful gravitational pull. According to scientists, the mass of this supermassive black hole is around 6.5 billion times larger than that of the Sun (just for comparison, the black hole located at the center of the Milky Way has a mass equivalent to "just" around 4 million suns). The image is not anything spectacular, but finally confirmed in practice numerous astrophysical theories.

AeroFarms

ПОЛЗА ОТ САЖДИТЕ
FINDING A USE FOR SOOT

Сажди̇те във въздуха стават все по-голям проблем за претъпканите с хора и автомобили градове - и жителите на София най-после ясно го осъзнаха тази зима. Един американски стартъп на преподаватели от Масачусетския технологичен институт има интересно решение за тези сажди: как да ги улавя от въздуха и след това да ги превръща в мастило - за писалки, печатници и за тонери на принтери. Компанията Graviky Labs вече пусна на пазара маркери с мастило от фини прахови частици, и скоро ще започне да предлага и тонер за принтери.

Soot in the air is becoming a growing problem for the cities packed with people and cars - something Sofia's residents finally came to realize this winter. A US startup company founded by MIT professors has an interesting solution for air pollution - to capture it from the air and convert it to ink used in pens, printers and printing houses. The Graviky Labs company has already released on the market markers with ink made of particulate matter and will soon start selling toner cartridges.

НАЙ-ПОСЛЕ ЕФЕКТИВНО РЕЦИКЛИРАНЕ
FINALLY, AN EFFICIENT RECYCLING

Дори и на местата, където разделното събиране на отпадъци функционира ефективно, много малка част от пластмасата се рециклира - всъщност по-малко от една десета. Останалата е твърде замърсена от оцветители, ароматизатори и от контакта с друг боклук (представете си бутилка от шампоан или кофичка от кисело мляко).
Гигантът Procter & Gamble обаче е разработил нов метод за отделяне на тези замърсители. Технологията се изпълнява от компанията PureCycle и превръща използваните опаковки в чист полипропилен - всъщност толкова чист, че може да се използва направо в хранителната индустрия. Масовото пазарно приложение ще започне догодина, но интересът е толкова голям, че целият капацитет на PureCycle е разпродаден за 20 години напред.

A very small portion of plastic is recycled, even in those places where there is efficient waste sorting. Less than one-tenth, to be precise. The remaining plastic is too polluted by various components, such as coloring agents or other waste (picture a shampoo bottles or yoghurt cups).
The giant, Procter & Gamble, however, has developed a new method for separating these pollutants. This technology, used by the PureCycle company, is recycling used packaging into pure polypropylene - so pure that it can be used in the food industry straight away. The large-scale market application will start next year, but interest is so high that PureCycle's whole capacity is sold out for the next 20 years.

РЕАКТОР ЗА ЯДРЕН СИНТЕЗ
NUCLEAR FUSION REACTOR

Съществуващите атомни реактори работят на принципа на ядрения разпад - при тях атомното ядро на тежки елементи като уран

Continental

се разпада на две ядра на по-леки елементи. Проблемите са два: безопасността на реакторите, и оставяните при процеса опасни радиоактивни отпадъци, с период на полуразпад хиляди години.
От над половин век учените се опитват да създадат работещ реактор на принципа на ядрения синтез, при който две леки ядра се сливат в едно по-тежко. Такъв реактор ще е по-ефективен, по-безопасен и няма да оставя дълготраен радиоактивен отпадък. До момента обаче енергията, необходима да поддържа процеса, е по-висока или същата като получаваната от реактора. Още от 60-те години насам създаването на работещ реактор е неизменно на 30 години в бъдещето. През 2019 обаче две компании, Commonwealth Fusion Systems и General Fusion, осъществиха сериозен напредък и твърдят, че технологията ще е готова не след 30, а най-много след 10 години. Бил Гейтс е основен инвеститор в първата.

The existing nuclear reactors work on the nuclear fission principle - the nucleus of a heavy element, like uranium, is split into two lighter nuclei. There are two problems, however - the safety of nuclear reactors and the accumulation of dangerous nuclear waste, which has a half-life in the thousands of years.

For over half a century, scientists have been trying to create a working reactor based on nuclear fusion, where two light nuclei are combined to form a single heavier nucleus. Such a reactor will be more efficient, safer and will not leave any long-lasting radioactive waste. Currently, the amount energy required to maintain the process is higher or equal to the one produced by the reactor. Ever since the 1960s, the creation of a working reactor has been at least 30 years ahead into the future. In 2019, however, two companies - Commonwealth Fusion Systems and General Fusion, made significant progress and claim that the technology will be ready not in 30, but in 10 years at the most. Bill Gates is a key investor in the first company.

ПЕРАЛНЯ В ДЖОБА
POCKET WASHER

Уреди за пране, използващи ултразвук за отстраняване на мърсотията, са правени и преди. Но технологията на Dolfi ги превъзхожда със самите си размери - горе-долу колкото калъп сапун. Трябва ви само кофа с вода и малко перилен препарат, в която пускате това съвсем компактно устройство. Икономията на вода в сравнение с традиционна перална машина е внушителна.

Washing devices that use ultrasound to remove dirt from clothes are nothing new. Dolfi's technology, however, outdoes the competition with sheer size - about the same as a bar of soap. One only needs a bucket of water and some detergent in which to place this compact device. The water savings are impressive compared to the traditional washers.

УМНА ИЗКУСТВЕНА РЪКА
SMART PROSTHETIC HAND

Въпреки големия напредък в тази област, протезите си остават жалки заместители на естествените крайници. Новата интелигентна изкуствена ръка на BrainRobotics обещава да промени това. Тя разполага с осем електромиографски (тоест насочени към мускулите) сензора и с изкуствен интелект, който сам се учи какво целят различните жестове на стопанина му. Още при първите тестове един от изпитателите успя да изсвири с нея дует на пиано. Когато бъде готова за пазара, ръката ще струва над 10 000 долара.

Despite the huge progress made in this field, prosthetics are still pitiful substitutes for natural limbs. The new intelligent artificial hand by BrainRobotics is on the way to change this. It uses eight electromyography (directed at the muscles) sensors, combined with artificial intelligence that learns what the users' various moves aim to accomplish. Even during the first trials, one tester managed to play a piano duet using the device. When ready to be released on the market, the hand will cost over USD 10,000.

МАТРАК, КОЙТО ВИ ЗАТОПЛЯ ИЛИ ОХЛАЖДА
MATTRESS THAT WARMS OR COOLS

Те могат д са пълни с проста слама, гъши пух или високотехнологична "запомняща" пяна, но като концепция дюшеците не са се променили особено през последните триста години. Поне досега. Eight Sleep е американска компания, създадена от четирима италианци,▶

▶ която чрез своя Pod предлага на пазара най-напредничавия матрак в историята. Той има вградена "климатична" система и може да променя температурата си през нощта съобразно предварителните инструкции, или пък като анализира фазите на съня ви. Сензорите му мерят сърдечния ви ритъм, дишането и още няколко показателя, и могат да нагодят твърдостта според нуждите - в две отделни зони, така че един от основните спорове в семейния живот отпада.

They may be filled with simple straw, goose down or high-tech memory foam, but the basic concept of mattresses has not changed much in the past 300 years. That was until now. Eight Sleep is an American company, founded by four Italians, which offers through its Pod the most progressive mattress in history. It has a built-in climate control system which allows it to change its temperature throughout the night according to instructions or by analyzing the users' sleep cycles. Its sensors monitor the heart rate, breathing, among a few other things. The mattress' firmness can also be adjusted according to the user's needs in two different zones, thus eliminating one of family life's main bones of contention.

Google's Quantum Computer

TytoHome

Dolfi

ЕЛЕКТРОНЕН ЛЕКАР У ДОМА
AN E-PHYSICIAN AT HOME

Неприятно е човек да се разболее, а още по-неприятно е да му се наложи болен да ходи по доктори. При много софийски лични лекари стандартно се чака по два-три часа, да не говорим за шанса да ви стане зле в почивен ден или когато вашият лекар не е на смяна. Една американска компания предлага решение на проблема със своя TytoHome - домашен диагностичен уред, който с различните си приставки може да ви прегледа дробовете, ушите, гърлото и кожата, да ви премери кръвното и да изпрати данните онлайн. Безплатното приложение на компанията пък ще ви свърже гарантирано с лекар по което и да е време на денонощието за видеоконсултация.

Getting sick is no fun, but it is even less fun when one has to go see the doctor sick. The waiting time in front of doctors' offices in Sofia can easily exceed two hours. Needless to mention, there is a chance one might get sick on a holiday or while your doctor is not working. An American company offers a solution to this problem with its TytoHome medical exam kit, which uses various instruments that can examine your lungs, ears, throat and skin, measure your blood pressure and send this information online. The company's free app will connect you with a physician 27/7 for a video consultation.

ПЛАН Б ЗА ЧОВЕЧЕСТВОТО
PLAN B FOR HUMANITY

Ако доста хаотичните ни усилия да спасим планетата си от гибел не успеят, какво остава на човечеството, освен да си потърси нов дом някъде в Космоса? Европейската космическа агенция изстреля през тази година новия си орбитален телескоп CHEOPS, чиято задача е да проучи по-детайлно вече познатите ни планети извън Слънчевата система, и да прецени дали на някоя от тях има условия за живот. И може би най-после да ни отговори на древния въпрос: сами ли сме във Вселената?

What is left for humanity to do, but to seek a new home somewhere in outer space, in case our chaotic efforts to save our planet fail? The European Space Agency launched this past year its new CHEOPS space telescope, whose task is to study in detail the already known planets outside the solar system and find out whether any of them can offer conditions suitable for life. And maybe finally answer the age-old question - are we alone in the universe? ■

Fraport
Bulgaria

Wishing you Happy Holidays!

Thank you for being a passionate traveler & adventurer!

To Travel is To Live.

Fly through our two Gateways & discover

the beautiful Black Sea coast.

www.fraport-bulgaria.com

МАЛКО ЧУДО
A SMALL WONDER

Nikon Small World се провежда вече 45 години и без съмнение е един от най-зрелищните фотографски конкурски в света. Фокусиран върху микроскопската фотография, през тази година той присъди голямата награда на удивителен кадър на ембрион от костенурка, постигнат чрез флуоресценция и стерео микроскоп (на дясната страница). Финалният кадър всъщност е сглобен от стотици по-малки кадри.

Nikon's Small World competition has been running for 45 years and it is one of the most compelling and spectacular photo contests in the world. Focusing on the microscopic photography, the contest this year awarded its top prize to an incredible shot of a turtle embryo (on the right page). It was created using a combination of fluorescence and stereo microscopy. The final image was stitched together from hundreds of tiny individual shots.

All images courtesy by Nikon Small World 2019

Куприт (минерал на основата на меден оксид), 20-кратно увеличение, д-р Емилио Карбахал Маркес
Cuprite (mineral composed of copper oxide), 20x magnifiaction, dr. Emilio Carabajal Marquez

Снежинка под 4-кратно увеличение, Кейлъб Фостър
Snowflake - 4x magnification, Caleb Foster

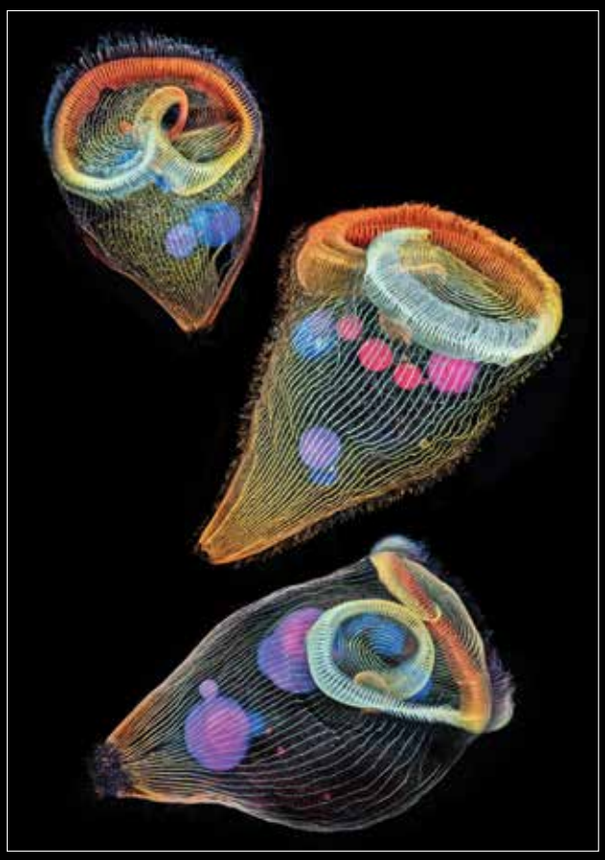

Три стентора - микроорганизми от семейство Реснички, 40-кратно увеличение, д-р Игор Сиванович, втора награда
Depth-color coded projections of three stentors, 40x magnification, dr. Igor Siwanowicz, 2nd Place winner

Флуоресцентен ембрион на костенкурка, 5-кратно увеличение, от Тереза Згода, първа награда
Fluorescent turtle embryo, 5x magnification, by Teresa Zgoda, 1st Place winner

Малък белокосмест паяк, 20-кратно увеличение, Хавиер Руперес
Small white hair spider, 20x magnification, Javier Ruperez

Колония диатоми от вида Licmophora flabellata, 20-кратно увеличение, Ян ван Айкен
Licmophora flabellata (Colonial diatoms), 20x, Jan van Ijken

Витамин С и захар, 5x, Андрей Семьоненко
Vitamin C and sugars 5x, Andrey Semenenko

Яйчници на женска муха дрозофила, 10-кратно увеличение, д-р Юдзън Чен и д-р Джослин Макдоналд
A pair of ovaries from an adult Drosophila female, 10x, dr. Yujun Chen and dr. Jocelyn McDonald

Замръзнала капка вода, 8-кратно увеличение, Гарсон Кристиан
Frozen water droplet, 8x, Garzon Christian

Разрез на пъпка от лале, 1-кратно увеличение, Андрей Савицки
Tulip bud cross section, 1x, Andrei Savitsky

Фосил на амонит, 10-кратно увеличение, д-р Балинт Маркус
Fossil ammonites, 10x, Dr. Balint Markus

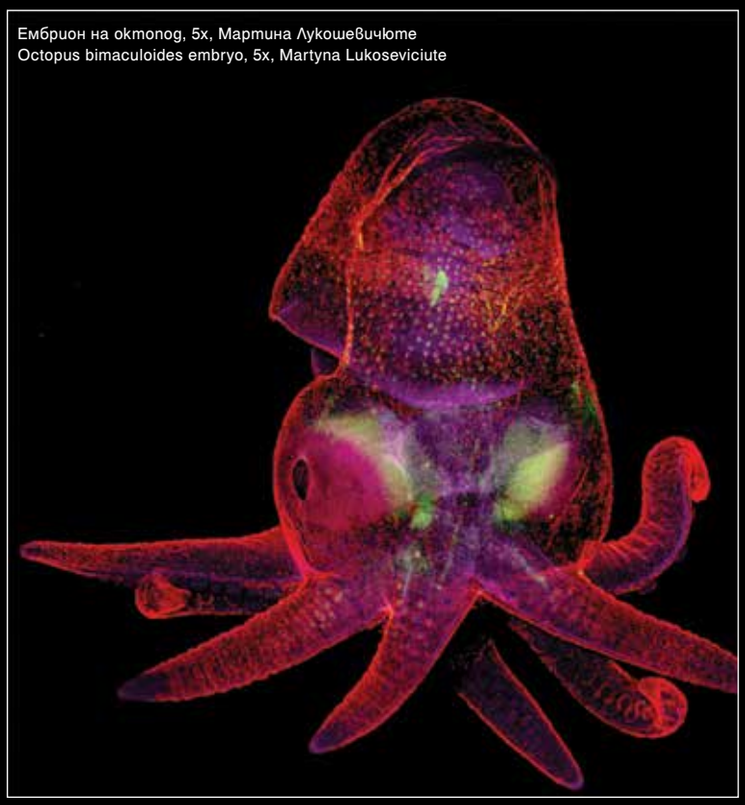

Ембрион на октопод, 5x, Мартина Лукошевичюте
Octopus bimaculoides embryo, 5x, Martyna Lukoseviciute

Бременна Daphnia magna (вид планктон), 4x, Марек Миш
Pregnant Daphnia magna (small planktonic crustacean), 4x, Marek Mis

Семе от неизвестен градински храст, 5-кратно увеличение, Гюрай Дере
Seed of an unknown garden bush, 5x, Guray Dere

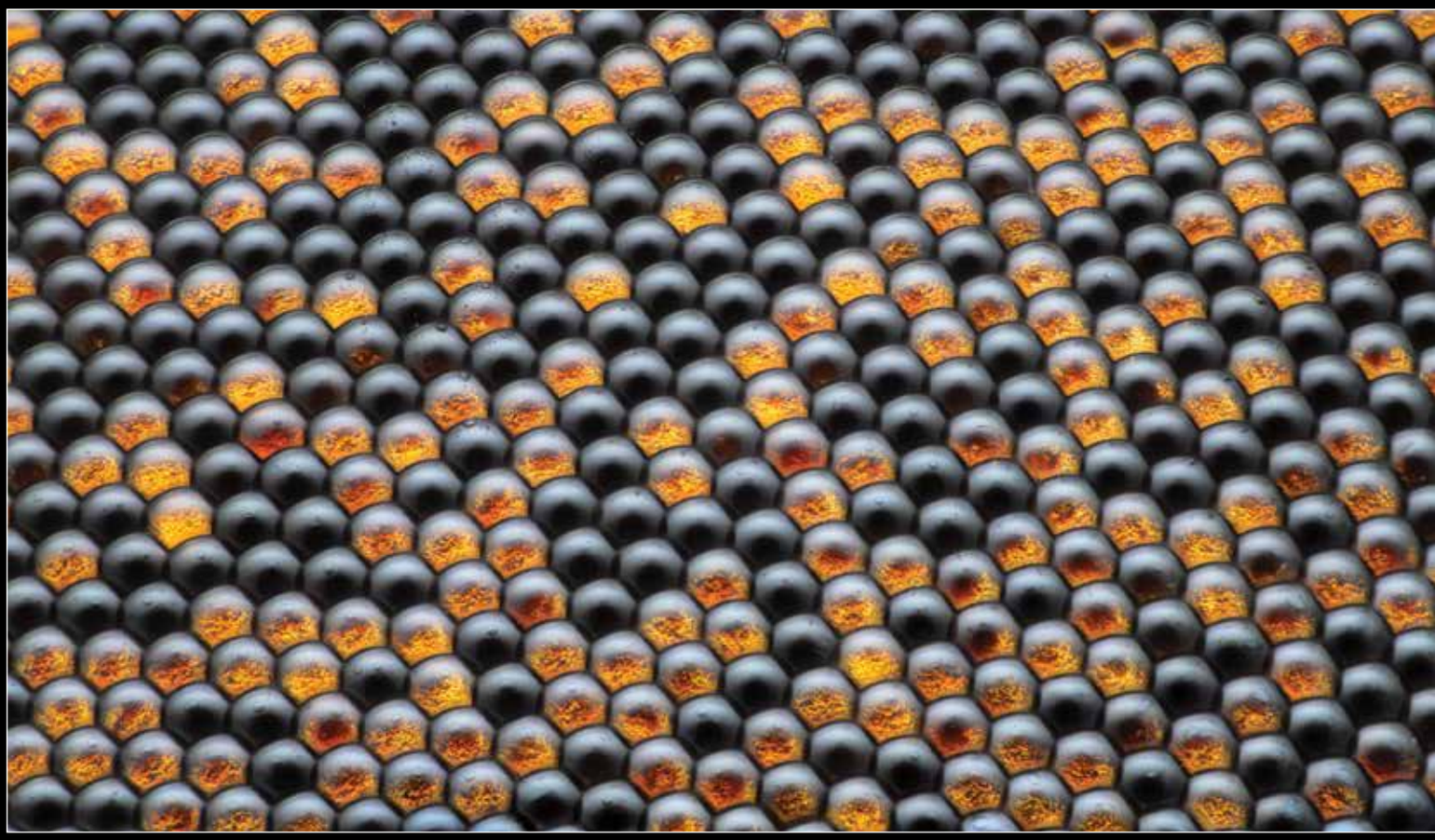

Сегмент от окото на домашна муха, 50x, д-р Разван Константин
Housefly compound-eye pattern, 50x, dr. Razvan Cornel Constantin

СЪН ЗА ЩАСТИЕ

Освен за почивка и възстановяване, сънят служи и за отстраняване на токсините от мозъка

By КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Photography SHUTTERSTOCK

Все едно работи съдомиялна машина", казва д-р Майкен Недергаард, професор по неврохирургия към университета Рочестър. През 2013 тя тъкмо е завършила опити с лабораторни мишки, за да докаже, че по време на сън в мозъка действат механизми, изхвърлящи токсините. Изследванията ѝ показват, че по време на сън гръбначно-мозъчната течност, известна още като ликвор, увеличава значително дебита си и „отмива" остатъчни продукти на мозъчната дейност, натрупали се между клетките по време на будните часове на организма. Недергард подозира, че подобно откритие може да даде ключ за справяне със състояния като Алцхаймер.

ПРЕЗ 2019 ЛОРА ЛЮИС от лабораторията към Бостънския университет решава да доразвие тази теория и подлага себе си и колегите си на експеримент. В продължение на няколко седмици екипът работи всеки ден до 3 часа сутринта, след което спи едва няколко часа. Резултатите от изтощителната им мисия са публикувани в списание Science и дават голяма надежда за справяне с невродегенеративни състояния като Алцхаймер. Защото доказват това, което д-р Недергаард подозира шест години по-рано – мозъкът се самопочиства по време на сън.

МОЗЪКЪТ НИ МИНАВА ПРЕЗ НЯКОЛКО ФАЗИ по време на сън – от леката дрямка през дълбокия сън, когато изпадаме почти в безсъзнателно състояние, до фазата на т. нар. бързовълнов сън, когато сънуваме (наричана още REM, от Rapid Eye Movement, бързо движение на очите). Люис концентрирала вниманието си върху NREM съня – времето, когато спим дълбоко. Затова хората, подложени на изследването, трябвало да заспят в апарат за ядрено-магнитен резонанс, с прикрепени за главата електроди за електроенцефалограма. Електродите показват в коя фаза на съня се намира спящият, а ЯМР отчита нивата на кислород в мозъка и скоростта на ликвора. Така Люис успява да установи, че по време на NREM съня голямо количество гръбначно-мозъчна течност навлиза и излиза свободно в мозъка на всеки 20 секунди. За това способстват „спящите" неврони, които нямат нужда от кислород за работа, а това означава намален приток на кръв към главата и повече пространство за потока ликвор.

"**ФАНТАСТИЧНО!", ВЪЗКЛИКНА** Недергаард, след като се запозна с изследването на колежката си. „Едва ли и в най-смелите си мечти някой си е представял, че електрическата дейност в мозъка всъщност представлява придвижваща се течност". Резултатите на Люис доказват и нейната теория, че по време на сън мозъкът върши „домакинската работа". Според Недергаард просто не е възможно едновременно той да е зает с обичайните си задачи – да ръководи движенията, говора, регистрирането на случващото се около нас, и в същото време да се почиства. И двете дейности изискват прекалено много енергия. Затова са разпределени в двете части на денонощието.

ВРЪЗКАТА МЕЖДУ ПРОБЛЕМИТЕ СЪС СЪНЯ и развитието на заболявания като деменция и Алцхаймер е очевидна. Недергаард смята, че причината за тях е във възпрепятстването на нощното почистване – лишеният от сън мозък не може да изхвърли токсините. Сред тези токсини е протеинът бета амилоид, който се използва за диагностика и мониторинг на Алцхаймер – повишеното му производство може да е знак за риск от болестта. Протеинът се образува в будно състояние и се изхвърля от организма по време на сън. Скорошни тестове с медикаменти, чиято мишена е бета амилоидът, се оказват неуспешни. Затова пък резултатите на Люис дават надежда на лекарите, че вместо да се мъчат да спрат натрупването на протеина, могат да се фокусират върху увеличаването на притока на гръбначно-мозъчна течност. Защото бета амилоидът не е единственият злодей при заболяванията от спектъра на деменцията. Трупането на други протеини като тау в мозъка вредят на връзките между невроните в мозъка и също са знак за повишен риск от Алцхаймер. Ако се концентрираме върху почистващия мозъка процес по време на сън, ще бъдем много по-полезни, е мнението на Недергаард. „Остаряването не се изразява в една молекула – целият организъм започва да работи по-лошо," напомня тя.

Работата през изследователите тепърва предстои, но те са обнадеждени. Не на последно място и от факта, че експериментът на Люис е съвсем прост и напълно неинвазивен. Което значи, че лесно ще могат да бъдат тествани и по-възрастни пациенти, които са в риск от развитие на невродегенеративни състояния. ■

SLEEP FOR HAPPINESS

In addition to rest and recovery, sleeping also serves to remove toxins from the brain

By CRISTINA NIGOHOSIAN / Photography SHUTTERSTOCK

"There's a dishwasherworking," said Dr Maiken Nedergaard, professor of neurosurgery at Rochester University. In 2013, she had just completed experiments with laboratory mice to prove that there are mechanisms in the brain during sleep, discharging toxins. Her studies have demonstrated that during sleep cerebrospinal fluid, also known as CSF, significantly increases its flow rate and "flushes out" brain activity residual products accumulated between cells during the waking hours. Dr Nedergaard suspects that this discovery may provide a key to dealing with conditions such as Alzheimer's.

IN 2019, LAURA LEWIS from Boston University decided to further develop this theory and put herself and her colleagues to an experiment. For several weeks the team worked every day until 3 am , then slept for just a few hours. The findings of their exhausting mission have been published in the Science Journal and offer great hope for dealing with a neurodegen-erative condition such as AD. Because they prove what Dr Nedergaard assumed four years earlier - the brain self-cleanses during sleep.

OUR BRAIN GOES THROUGH SEVERAL PHASES during sleep - from a slumber to a deep sleep, when we fall almost unconscious, to the phase of the so- called rapid eye movement or REM sleep when dreaming. Lewis focused her attention on NREM sleep - a time when we sleep deeply. Therefore, the people studied had to fall asleep in a nuclear magnetic reso-nance device with electroencephalogram electrodes attached to their heads . The electrodes indicate which sleep phase the sleeping person is in, while the NMR records the brain oxy-gen levels and the rate of the CSF. Thus, Lewis was able to find that during NREM sleep, a large amount of spinal fluid enters and exits the brain every 20 seconds. This is facilitated by "sleeping" neurons that do not need oxygen to function, which means reduced blood flow to the head and more space for the CSF flow.

"FANTASTIC!" EXCLAIMED Nedergaard, having examined the study of her college. "Hardly in their wildest dreams has anyone imagined that the electrical activity in the brain actually constitutes a flowing fluid." Lewis's findings also prove Dr Nedergaard's theory that during sleep, the brain does "housework." According to Dr Nedergaard, it is simply not possible for it to be busy doing its usual tasks - guiding the movements, the speech, the recording of what is happening around us, and cleaning itself up at the same time. Both activities require too much energy. Therefore, they are distributed in the two parts of the day.

THE LINK BETWEEN SLEEP PROBLEMS and diseases such as dementia and AD is obvi-ous. Dr Nedergaard believes that the reason for this is difficult nighttime cleaning - the sleep-deprived brain cannot discard toxins. Among these toxins is the beta amyloidal protein, used to diagnose and monitor Alzheimer's - its increased generation may be a sign of disease risk. The protein is secreted when one is awake and excreted during sleep.

The recent drug tests targeting the beta amyloidal protein have been unsuccessful. Howev-er, Lewis' results give the physician the hope that instead of trying to stop protein accumula-tion, they can focus on the increased flow of cerebrospinal fluid. Because the beta amyloidal protein is not the only villain in dementia and similar disorders. The accumulation of other proteins such as tau proteins in the brain damages the connections between neurons and is also a sign of a heightened risk of Alzheimer's. If we focus on the brain-cleansing process during sleep, we will be much more useful, Nedergaard holds. "Aging is not expressed in a single molecule - the whole body begins to perform worse," she recalls.

Hard work is yet to come for researchers, but they have hope. Not least because Dr Lewis's experiment is quite simple and completely non-invasive. Which means older patients who are at risk of developing neurodegenerative conditions could be easily tested. ■

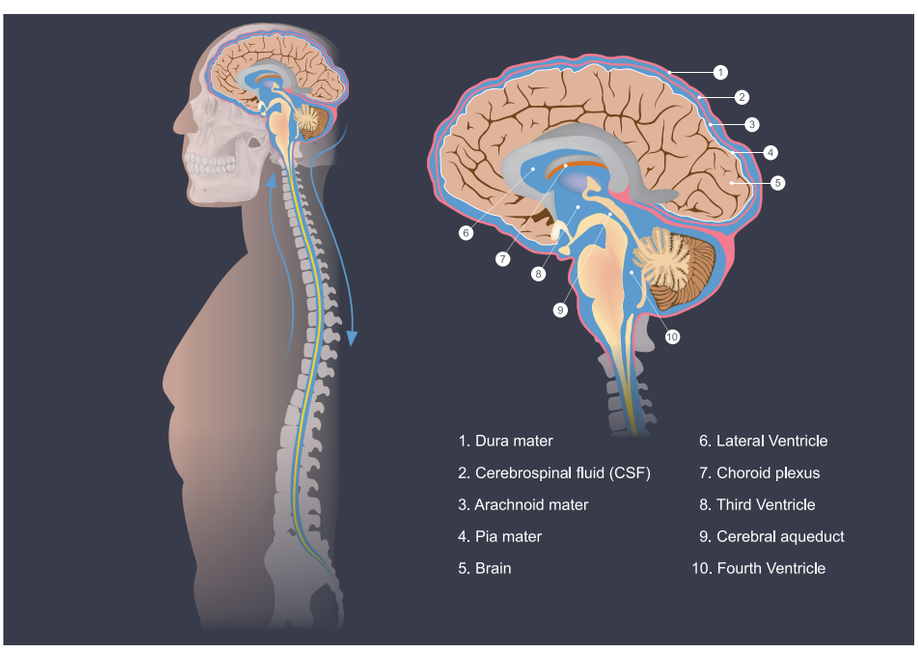

DENTAL CLINIC
EO Dent

"Хора обединени в екип, могат да постигнат всичко онова, за което сам човек не може и да мечтае!"

Създаваме красота, вдъхновени от вас!
ЕО Дент е най-голямата верига дентални клиники в България, която е акредитирана униеристетска база за специализации на лекари по дентална медицина.
В ЕО Дент предлагаме комплексна диагностика и лечение на най-съвременно равнище.
Лечение с лазер, имплантология, естетика, (фасети, циркониеви конструкции, избелване със ZOOM2!), 3D диагностика, лечение под наркоза, HELBO терапия, детска дентална медицина, ортодонтия, ултразвукова диагностика, CAD-CAM – технологии, работа под микроскопи и много други.
Висококвалифициран екип, модерно оборудване и смели интериорни решения дават вашето спокойствие и сигурност при лечението.
В ЕО Дент можете да заспите (лечение под седация) и да се събудите с преобразена усмивка. Предлагаме изцяло нова концепция „CODEBEAUTY" за естетична дерматология и трансплантация на коса, за здрава, красива и сияйна усмивка.
ЕО Дент разкри първата българо-немска имплантологично-хирургична клиника, в която нашите специалисти решават сложни хирургични и имплантологични случаи в съвременно оборудвани операционни. Модерната апаратура, съвременните технологии и дигитализацията дават сигурни и предвидлими резултати в имплантологията и цялостната рехабилитация на дъвкателния апарат.
ЕО Дент изгради и първата по рода си в България специализирана детска дентална клиника с детски кът, компютърни игри, детски зъболекарски столове, изработени специално за ЕО Дент, тийнейджърски кабинети и още много други изненади, предразполагащи малките пациенти. Има и сектор за лечение на деца със специфични потребности – операционни блокове с апаратура от най-ново поколение, сензорна зала, в която чрез звуци, аромати и светлини се постига психологична подготовка и овладяване на страха, стая за извеждане от упойка и всички необходими условия за този тип пациенти. Грижата за тях се изразява не само в лечение, а в истинско приятелство, дълбока връзка на доверие и сигурност.

Дентални клиники ЕО Дент са отличени с престижни национални, европейски и световни отличия сред които: „The best clinic" на Европейска бизнес асамблея и Международна диамантена награда за отличие в качеството. „The BIZZ", статуетка „PEAK OF SUCCESS", Международна диамантена награда за качество, „The best clinic", Европейско отличие за Корпоративна социална отговорност, „Златен печат" за европейски мениджмънт в здравеопазването, „Златна книга" за завоюван висок престиж и принос към българското здравеопазване и др.

www.eo-dent.com info@eo-dent.com implantology.eo-dent.com EODent

тел./tel. +359 888 46 46 66, +359 888 14 10 10, +359 888 500 522 @eo.dent

ЗАВРЪЩАНЕТО НА КРАЛЯ

Най-продаваната кола в Европа изглежда позната отвън и абсолютно неузнаваема отвътре

By КОНСТАНТИН ТОМОВ / Photography КОЛЕЛА

Какво е нужно, за да сметнем един автомобил за успешен? Пет милиона продажби са вече добър резултат. Десет милиона са отличен. До 15 милиона стигат само някои наистина легендарни коли. Volkswagen Golf обаче не е от тях. Той е нещо много повече.

GOLF НЕ Е НАЙ-УСПЕШНИЯТ МОДЕЛ в историята. Но с 35 милиона продажби от 70-те години до днес е много близо до това постижение. На практика Volkswagen продава кола и половина с това име всяка минута. И затова вероятно не бихте очаквали германците да искат да променят нещо в печелившата рецепта. Ако е така, новият Golf 8 ще ви изненада доста.

Но не от пръв поглед.
Новото поколение, което идва цели осем години след предишното, е минало през стотици часове във въздушния тунел. Предният капак е изцяло преработен, страничните панели са по-обтекаеми, коефициентът на въздушно съпротивление е смъкнат с удивителните три десети (до 0.27), което се отразява приятно върху разхода и шума. Но всичко това трудно се забелязва с просто око. За обикновения наблюдател тази кола е доста близка до предишната, и лесно може да се проследят корените ѝ чак до митичния Golf 1, нарисуван от самия Джорджето Джуджаро.

ТАКА ЧЕ ОСМАТА ГЕНЕРАЦИЯ едва ли ще ви изненада особено на външен вид. Това си е класическият Golf - кутия на колела, както казват "почитателите" му. Голямата революция тук е отвътре.
Тя не се отнася до пространството: "осмицата" има същите размери и предлага същата практичност като "седмицата". Дължината и междуосието се запазват, багажникът си е все така 380 литра.

Volkswagen Golf 1.5 TSI

150
к. с. максимална мощност
hp max power

250
Нм максимален въртящ момент
Nm max torque

5.2
секунди 0-100 км/ч
seconds 0-100 km/h

224
км/ч максимална скорост
Top speed: 224 km/h

Но във всяко друго отношение Golf 8 е като извънземен пришълец спрямо предшественика си.
По таблото няма да откриете и един класически бутон. Всичко се управлява от сензорни повърхности - не само климатикът и мултимедията, но дори вътрешното осветление и подвижният покрив.
Честно казано, ние не сме страстни почитатели на идеята всичко да минава през тъчскрийна. Но за поколението след нас, което се опитва да зуумва с пръсти хартиените снимки, тя вероятно изглежда съвсем естествена.

ОСВЕН ТОВА ВЪВ VOLKSWAGEN са обмислили въпроса внимателно като истински германци. Основните функции могат да се настройват опипом, без да гледате в екрана. Имате дублиращи бутони на самия волан. И накрая имате гласовия асистент на базата на Alexa, на който можете просто да кажете какво искате.
Настроен е малко като за бавноразвиващи се - няма да ви разбере, ако му кажете например да повиши температурата в лявата зона. Но пък отлично разбира прости фрази като "топло ми е", "гладен съм" или "не чувам музиката".
Това е първият Golf с head-up дисплей. Електронният асистент може да следва пътя вместо вас, а също да отбие вдясно и да спре при аварийна ситуация. Осмицата е и първият Volkswagenс новата система Car2X, която поддържа връзка с автомобилите в радиус от 800 метра и може да задействва спирачка и аварийки, ако този пред вас започне да спира рязко.

ИМА И ОЩЕ ЕДНА РЕВОЛЮЦИЯ при новия Golf, също невидима за очите, но много осезаема. Тя е под капака. Осмото поколение ще има цели пет хибридни версии. Два са така наречените меки хибриди, с 48-волтова система и стартер-генератор. Догодина ще дойдат и три plug-in хибрида, с 13-киловатчасова батерия и опция да се движат само на ток в града.

Извън това има два двулитрови турбодизела и два трицилиндрови бензинови агрегата, работещи по цикъла на Милър. Ние обърнахме най-голямо внимание на мотора, който очакваме да доминира на пазара - 1.5 турбобензин със 150 коня максимална мощност. На първо време той се предлага само с ръчни скорости, докато 7-степенният DSG автоматик е запазен за мекия хибрид и дизелите.

ПО-ВИСОКИТЕ ВЕРСИИ имат адаптивно окачване и сложно електронно управление на волана. На класическите фенове това ще им се стори странно: колата е неочаквано мека, освен ако не включите очакването в режим спорт. А воланът, за който инженерите настояват, че е много по-директен отпреди, всъщност сякаш дава по-малко обратна връзка. Но пък е далеч по-бърз, със само два оборота между двете крайни позиции.
Окачването е Макферсон отпред и многозвенно отзад при по-високите версии, при базовите отзад е торсионна греда.

> Golf не е най-успешният модел в историята. Но с 35 милиона продажби от 70-те години до днес е много близо до това постижение. На практика Volkswagen продава кола и половина с това име всяка минута.

ВСЕ ОЩЕ НЕ МОЖЕМ ДА КАЖЕМ нищо по-най-деликатния въпрос - за цените. Ако се съди по Германия, бензинов Golf 8 със 130 коня ще започва от близо 40 000 лева. Но пък нивата на оборудване са изцяло променени и даже базовото включва 8-инчова мултимедия, климатроник, bluetooth, LED светлини и базовия пакет за свързаност WeConnect, който включва автодиагностика на колата. По-горните добавят система за пречистване на въздуха (привлекателна опция за софиянци), 480-ватова аудиосистема от Harman Kardon, масажни седалки, 30 цвята на интериорното осветление... Изобщо Golf предлага всичко, което доскоро очаквахме само в сегмента на луксозните лимузини. Как се връзва това с названието "народна кола", оставяме да прецените вие. За себе си сме убедени, че продажбите няма да останат дълго на кота 35 милиона. ■

THE RETURN OF THE KING

Europe's best-selling car is familiar on the outside and completely unrecognizable on the inside

What makes a car successful? Five million cars sold are considered a good result. Ten million is excellent. Only a few truly legendary vehicles reach the 15 million mark. The Volkswagen Golf, however, is not among them. It's something much more than that.

GOLF ISN'T THE MOST SUCCESSFUL MODEL in history. But with its 35 million sales since the 1970s, it gets quite close. Practically, Volkswagen is selling one-and-a-half cars every minute under that name. That is why one probably would not expect the Germans to change anything in this winning recipe. If this so, then the new Golf 8 will come as a big surprise to you.

Not at first glance, though.

The new generation, which comes some eight years after its predecessor, has spent hundreds of hours in the wind tunnel. The front hood is completely overhauled, the side profile is streamlined, the drag coefficient is astonishing at 0.27, which reduces fuel consumption and noise levels. All of this, however, is difficult to notice at first glance. For the average observer, this car is pretty similar to its predecessor and its roots can easily be tracked back to the legendary Golf 1, designed by the one and only Giorgetto Giugiaro.

THEREFORE, THE EIGHTH GENERATION will hardly surprise anyone with its external features. It's a classical Golf - a box on wheels, as its "fans" describe it. The big transformation here can be found inside.

It's not about the space, as the Golf 8 basically has the dimensions of and offers the same practicality as the Golf 7. The wheelbase is unchanged, while the trunk is the same 380 liters.

The Golf 8 is like an extraterrestrial alien compared to its predecessor in all other regards. You won't find a single classical button on the dashboard. Everything is controlled with touch screens - ranging from the AC and multimedia to the internal lights and the sunroof.

Frankly, we are not huge fans of the idea to have everything controlled by touch screens. All of this, however, probably feels very natural to the next generation, who are trying to zoom into printed photographs with their fingers.

IN ADDITION TO THIS, VOLKSWAGEN's staff, like true Germans, have paid careful attention to the details. The main functions can be adjusted by touch alone without the need to look at the screen. There are also duplicate buttons on the steering wheel. And finally, there is the voice control based on Alexa, to which one can give verbal instructions. It seems as if it's made for the feeble-minded - it won't understand you if you tell it to increase the temperature in the left climate zone, but will perfectly comprehend simple phrases like "I am hot", "I am hungry" or "I can't hear the music".

This is the first Golf with a head-up display. The electronic assistant can scan the road for you, pull over to the right and stop in an emergency. The Golf 8 is the first Volkswagen to employ the new Car2X system, which detects other vehicles within an 800-meter radius and can apply the brakes and turn on the hazard lights if the car in front decelerates quickly.

THERE IS ALSO ANOTHER REVOLUTION in the new Golf, which is invisible for the eye but easily felt. It's located under the hood. The eighth generation will have whole five hybrid versions. Two of them are the so called mild hybrids with a 48V system and starter generators. Three plug-in hybrids are expected next eyar with 13-kWh battery packs and an option to run solely on electricity while driving in the city.

In addition to this, there will be two 2.0-liter turbodiesel engines and two three-cylinder Miller Cycle gasoline engines. We focused on the model expected to dominate the market - the 1.5-litre turbo-charged gasoline engine with 150 hp. It is only offered with a manual transmission for now, while the seven-speed DSG automatic is installed on the soft hybrids and the diesel engines.

THE SOUPED-UP VERSIONS have adaptive suspension and a complicated electronic steering. The classical fans might find this strange, as the ride is unexpectedly soft, unless you turn on the sports mode. The steering, which the engineers claim to be much more responsive than before, seems to offer less feedback. It is much quicker, however, with the steering wheel requiring only two turns lock-to-lock.

There is a MacPherson strut front and multi-link rear suspension on the higher-end versions, while the base models have a rear torsion bar.

IT'S STILL TOO EARLY TO SAY ANYTHING about the most delicate matter - the price. If one judges by Germany, the 130 hp gasoline engine Golf 8 will start at close to 40,000 leva. The trim levels, however, have been changed completely and even the base model now comes standard with an 8-inch multimedia display, climate control, Bluetooth, LED lights, and the basic WeConnect package, which includes car diagnostics. The higher trim levels come with an air purification system (an attractive option for Sofia's residents), a 480-Watt audio system by Herman Kardon, massage seats, 30-color interior lighting... Overall, Golf offers everything we expected to come from high-end luxury cars until recently. How does this tie into the "people's car" name? We will leave it to you to decide. As for us, we believe the sales will not remain below the 35 million mark for long. ■

By KONSTANTIN TOMOV / Photography WHEELS

110 | ЛУНА НАД БЪРБЪН СТРИЙТ
A MOON OVER BOURBON STREET

100 | НА ДЪНОТО НА СВЕТА
ON THE BOTTOM OF THE WORLD

106 | ГОЛЯМОТО СИНЬО
THE BIG BLUE

АФИШ

Събитията и нещата, за които ще се говори през януари

ФЕСТИВАЛ

SOFIA MENAR // Дванадесетото издание на фестивала на киното от Близкия изток, Централна Азия и Северна Африка продължава две седмици с все така пищна програма. В нея е египетският хит „На края на света“, шведската емигрантска комедия „Аматьори“, новият филм на Мехди Гадери "Weightlessness", „Алжир отвисоко“ на Ян Артюс-Бертран, иранският „Кипарис под вода“, новият филм на Реза Миркарими „Приказният замък“.

14 – 30 януари, различни киносалони, София.

КИНО

МАЛКИ ЖЕНИ // Много са вълнуващите факти около филма. Първо – че на режисьорския стол е Грета Гъруик, която освен фантастична актриса, се оказа и много обещаващ режисьор. Второ – актьорският състав е събрал всички млади надежди на Холивуд в лицето на Тимъти Шаламе, Сирша Ронан, Ема Уотсън, Флорънс Пю, Елиза Сканлън, както и достолепните Мерил Стрийп и Лора Дърн. И последно – класическата книжка на Луиза Мей Олкът винаги ще е актуална.

От 24 януари по кината

КНИГА

ПОД РАЗЛИЧНИ НЕБЕСА // Норман Дейвис е един от най-уважаваните историци в Европа и автор на изследвания за Стария континент. Сега той тръгва от него – Франкфурт, за да обиколи света през Индия, Югоизточна Азия, Полинезия, САЩ и да се върне отново във Франкфурт. Целта му е да изследва как Европа е повлияла на света чрез колонизацията, да обогати собствените си познания, но и да установи общото минало на цялата човешка история.

Издателство Ciela

EN

FESTIVAL

SOFIA MENAR // The 20th edition of the Middle East, Central Asia and North Africa Film Festival continues for two weeks with a plentiful program as ever. It features the Egyptian hit At the End of the World, the Swedish immigrant comedy Amateur, the new movie by Mehdi Ghaderi Weightlessness, Algeria from above by Yann Arthus-Bertrand, the Iranian Underwater Cypress, the new film by Reza Mirkarimi Castle of Dreams.

14 - 30 January various theatres Sofia

MOVIE

LITTLE WOMEN // There are many exciting facts about the movie. First - that the director's chair is Greta Gerwik, who, in addition to being a fantastic actress, has proven to be a very promising director. Second, the cast has brought together all Hollywood's' young hopefuls in the person of Timothy Chalamet, Sirsha Ronan, Emma Watson, Florence Pugh, Eliza Scanlen, as well as the venerable Meryl Streep and Laura Dern. Lastly, the classic Louisa May Alcott booklet will always be up to date.

From 24 January at cinemas

BOOK

BENEATH ANOTHER SKY // Norman Davies is one of Europe's most respected historians and author of research on the Old Continent. Now he starts from it - Frankfurt to tour the world through India, Southeast Asia, Polynesia, the United States and back to Frankfurt. He aims to explore how Europe has impacted the world through colonisation, to enrich his own knowledge, but also to establish the common past of all human history.

Ciela Publishing House

Events and things that will be discussed in January

POSTER

КЛАСИКА

ИВО ПОГОРЕЛИЧ И СОФИЙСКА ФИЛХАРМОНИЯ // Хърватският пианист е едно от най-противоречивите имена на съвременната сцена за класически музика. Определян за гений от едни и обвиняван в излишна маниерност от други, Погорелич може да не е любимец на критиката, но затова пък публиката харесва ексцентричността му. На сцената на зала „България“ ще изпълни Концерт за пиано на Шуман и Симфония номер 7 на Бетовен под диригентството на Найден Тодоров.

26 януари, зала „България“, София

ТЕЛЕВИЗИЯ

МОМИЧЕТО ОТ БРЕСТ // Френска драма от 2016, която пожъна овации на кинофестивала в Торонто. Адаптирана по книгата на френския лекар-пулмолог Ирен Франшон, лентата проследява борбата ѝ да докаже, че едно от популярните лекарства срещу диабет всъщност има смъртоносни странични ефекти.
За главната роля датската актриса Сидсе Бабет Кнудсен бе номинирана за наградите "Сезар" и "Люмиер".

Телевизия Bulgaria ON AIR, 1 февруари

КОНЦЕРТ

THE BRAND NEW HEAVIES // Позабравили сме тази популярна през 90-те група, но е факт, че музиката ѝ оказа силно влияние на изпълнители, прочули се по-късно - Jamiroquai, Ерика Баду, Д'Анджело и Марк Ронсън. Последният участва в новия албум на The Brand New Heavies TBNH, посветен на 30-годишнината на групата. В София те пристигат с певицата Анджела Ричи и ще изпълнят не само песни от TBNH, но и хитовете си „Dream On Dreamer”, „Sometimes”, „You’ve Got A Friend”, „Apparently Nothing”, „Shelter”, „Never Stop”.

24 януари, Sofia Live Club, София

EN

CLASSICS

IVO POGORELIC AND THE SOFIA PHILHARMONIC // The Croatian pianist is one of the most controversial names on the contemporary ckassical music scene. Described as a genius by some and accused of superfluous mannerism by others, Pogorelic may not be a favourite of critics, but the audience likes his eccentricity. On stage of Bulgaria Hall he will perform Piano Concerto by Schumann and Beethoven's Symphony No. 7 under the baton of Nayden Todorov.

26 January, Bulgaria Hall, Sofia

TELEVISION

THE GIRL FROM BREST // This 2016 French drama, screened in North America as "150 Milligrams", is an adaptation of the book by the French pulmologist and researcher Irene Franchon. The film follows the true story on how Franchon investigated the serious side effects and deaths attributed to a very popular diabetes drug. For her depiction of Franchon, the Danish actress Sidse Babett Knudsen was nominated for the Cesar and Lumiere awards.

Bulgaria ON AIR TV, 1 February

CONCERT

THE BRAND NEW HEAVIES // We have forgotten this popular 90s band, but it is a fact that its music had a strong influence on artists that gained fame later - Jamiroquai, Erykah Badu, D’Angelo and Mark Ronson. The latter features in the the latest album of The Brand New Heavies, TBNH, dedicated to the band's 30th anniversary. They are arriving in Sofia with singer Angela Ritchie and will perform not only songs from TBNH, but also their hits Dream On Dreamer, Sometimes, You've Got A Friend, Apparently Nothing, Shelter and Never Stop.

24 January, Sofia Live Club, Sofia

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / By CRISTINA NIGOHOSIAN

ЗЛАТЕН ПОЯС 2019
GOLDEN BELT 2019

Най-добрите състезатели и треньори по бойни спортове на България бяха отличени в традиционните вече награди "Златен пояс", организирани от Националната асоциация на бойните спортове. Над 40 000 бойци, членуващи в 12-те федерации към асоциацията, участваха в подбора за наградите. През 2019 те са донесли на страната общо над 300 медала от световни и европейски първенства.

THE BEST MARTIAL athletes and coaches in Bulgaria were honored in the traditional Golden Belt awards, organized by the National Association of Martial Arts. More than 40,000 fighters, members of the 12 federations of the Association, participated in the selection for the awards. In 2019, they brought to the country more than 300 medals from World and European championships.

Кристиян Дойчев (киокушин) е спортист на годината при мъжете. Едва 23-годишен, той стана европейски шампион, световен вицешампион и спечели дебютното издание на Kyokushin World Super League в Сидни

Christian Doychev (Kyokushin) is the athlete of the year among men. Only 23 years old, he became European Champion, World Vice-Champion and won the first edition of the Kyokushin World Super League in Sydney

Най-добра при жените е световната и европейска шампионка по таекуондо и кикбокс Албена Ситнилска

The best among women is the World and European Taekwondo and Kickboxing Champion Albena Sitnils

Снимки ДИМИТЪР КЬОСЕМАРЛИЕВ
Photography DIMITAR KYOSSEMARLIEV

ЗИМНО СЛЪНЦЕ
WINTER SUN

Пет чудесни - и достъпни - начина да избягате от мрака и смога

Да се попечеш на плажа през зимата звучи като глезотия - но всъщност е дълг, пред собственото ви здраве и пред близките ви. Една седмица някъде далеч на юг не само ще ви набави нужния витамин D, но и трайно ще оправи настроението ви, което иначе често клони към най-ниската си точка след коледните празници. Ето пет удобни дестинации, където изобилната доза слънце ви е гарантирана дори през януари и февруари.

Five great and affordable ways to escape from the dark and the smog

Basking in the sun on the beach in winter sounds a bit conceited, but it is actually a duty to your own health and to your loved ones.
A week away to the south will not only get you the vitamin D you need, but will also permanently correct your mood, which often tends to drop to its lowest point after Christmas.
Here are five convenient destinations where plenty of sunshine is guaranteed, even in January and February.

ПУНТА КАНА
PUNTA CANA

Къде: Доминиканска република
Какво: Дълги години източният бряг на Доминиканската република се славеше както с ослепително сините си заливчета и прекрасни плажове, така и като бюджетна дестинация за масовия американски турист. Но в последното десетилетие нещата се промениха драстично: сега тази малка карибска държава предлага някои от най-добрите бутикови хотели в региона и сред редовните им гости се числят семейство Клинтън, Брад Пит и Анджелина Джоли (вече поотделно) и Бийонсе.
Сега е идеалното време да я посетите: пикът на дъждовния период е през октомври, сезонът на ураганите приключва в края на ноември и следващите месеци са кротък рай. През януари и февруари средната дневна температура е 25 градуса, нощем пада до около 21, а по пладне може и да се качи до 27. Цените на нощувките са по-умерени от тези в Гърция например - около 60 евро за нощувка в добър четиризвезден хотел.
Как: С "България Ер" и Condor, и трансфер във Франкфурт, което ви гарантира най-краткото време за пътуване от всички конкурентни авиокомпании - само 17 часа (от 686 евро в двете посоки)

Where: Dominican Republic
What: The eastern coast of the Dominican Republic had once been famous for its dazzling blue coves and beautiful beaches, as well as for being a budget destination for the average American tourists. But in the last decade, things have changed a lot: now this small Caribbean nation offers some of the best boutique hotels in the region and the Clintons, Brad Pitt and Angelina Jolie (now separately) and Beyoncè regularly visit them.
Now is the perfect time to visit it: the peak of the rainy season was in October, the hurricane season ended in late November and the coming months are a brief paradise. In January and February, the average daily temperature is 25 degrees Celsius, at night it drops to around 21 and at noon, it can go up to 27. Overnight prices are more moderate than Greece's, for example - about EUR 60 for a good four-star hotel.
How: With Bulgaria Air and Condor, and a transfer at Frankfurt, which guarantees the shortest travel time compared to all other airlines - only 17 hours (from EUR 686 return)

КАНКУН
CANCUN

Къде: Мексико
Какво: Канкун е основната дестинация в югоизточно Мексико, на северния бряг на полуостров Юкатан. В околностите на града ще откриете някои от най-обширните плажове в света - т. нар. "Ривиера на маите", както и огромни и изпълнени с удобства хотели. Но истинското очарование на идването тук е да изследване джунглите в дълбините на полуострова и безбройните останки от древната цивилизация на маите.
Колкото до климата, няма какво да ви тревожи: дъждовният сезон е приключил през октомври, средната дневна температура е 27 градуса по Целзий, а температурата на морската вода през януари и февруари рядко помръдва от постоянните 26 градуса.
Как: С "България Ер" и Condor, и трансфер във Франкфурт, което ви гарантира най-краткото време за пътуване от всички конкурентни авиокомпании - само 17 часа (от 741 евро в двете посоки)

Where: Mexico
What: Cancun is the main destination in southeastern Mexico, on the north coast of the Yucatan Peninsula. Close to the city, you will discover some of the widest beaches in the world - the so-called "Mayan Riviera", as well as big cosy hotels. But the real charm of coming here is to explore the jungle inland and the myriad remains of ancient Mayan civilization.
As for the climate, there is nothing to worry about. The rainy season was over in October, the average daytime temperature is 27 degrees Celsius, while the seawater temperature in January and February rarely moves below 26 degrees.
How: With Bulgaria Air and Condor, and a transfer at Frankfurt, which guarantees the shortest travel time from all other airlines - only 17 hours (from EUR 741 return)

МАЛЕ
MALE

Къде: Малдивите
Какво: Едва ли има нужда да ви обясняваме: този архипелаг от 26 основни атола и почти 1200 острова, разположен на около 1000 км южно от Индия, е световноизвестен с ослепително белите си плажове и морето, сякаш излязло от реклама на паста за зъби. Това си има и негативна ▶

страна: днес островите са задължителна дестинация за така наречените Instagram инфлуенсъри, и ще трябва да изберете някой по-трудно достъпен остров, за да избегнете гледката на абсурдно облечени хора, правещи си неуморно селфита.

За щастие има предостатъчно такива острови. Водите наоколо са пълни с екзотични видове, а климатът напълно съответства на представата ви за земния рай: средната дневна температура през "зимните" месеци е около 28 градуса. През януари дните с превалявания са не повече от 6, а през февруари - едва 3.

Как: С "България Ер" и Air Italy, и удобен трансфер в Милано (цени от 568 евро за двупосочен билет)

Where: The Maldives

What: We hardly need to say more: this archipelago of 26 major atolls and nearly 1,200 islets, located some 1,000 km south of India, is world-renowned for its dazzling white beaches and the sea that seems to have popped out of a toothpaste commercial. This has its downside too: today, the islands are a must-see destination for so-called Instagram influencers, and you will have to choose an islet that is more difficult to reach to avoid the sight of absurdly dressed people taking round-the-clock selfies. Luckily, there are plenty of islands around. The water boils with exotic species, and the climate is perfectly consistent with your idea of earthly paradise: the average daily temperature in the "winter" months is about 28 degrees. There are no more than six rainy days in January and barely three in February.

How: With Bulgaria Air and Air Italy, and a convenient transfer at Milan (prices from EUR 568 return)

ЗАНЗИБАР
ZANZIBAR

Къде: Танзания

Какво: На теория този архипелаг на трийсетина километра от африканския бряг се води територия на Танзания, но всъщност се ползва с доста висока степен на автономия. Някога ключова спирка по основните търговски пътища, Занзибар е бил владян от португалците, арабите и

британците, преди да се сдобие с независимост през 1964. Всички тези влияния, както и богатствата, трупани навремето от търговията с подправки и роби, си личат най-вече в прословутия Каменен град - сърцето на днешния Занзибар Сити, обявено за паметник на световната култура от ЮНЕСКО.

Днес Занзибар е привлекателна туристическа дестинация, далеч по-спокойна и сигурна от съседите си в континентална Африка. Януари и февруари са идеалното време за посещение - температурите се колебаят между 24 и 32 градуса по Целзий. От средата на март вече започва дъждовният сезон.

Как: С "България Ер" и Air Italy, и удобен трансфер в Милано. Можете да комбинирате дестинацията така, че с едно пътуване да видите и Кения, през Момбаса.

Where: Tanzania

What: In theory, this archipelago thirty km from the African coast is Tanzanian territory, but actually enjoys a very high degree of autonomy. Once a key stopover along the major trade routes, Zanzibar was ruled by the Portuguese, the Arabs and the British before gaining independence in 1964. All these influences, as well as the riches gained from the trade in spices and slaves, are mostly visible in the famous Stone Town, the heart of present-day Zanzibar City, declared a UNESCO World Cultural Monument.

Today, Zanzibar is an attractive tourist destination, far more peaceful and secure than its mainland neighbours. January and February are the perfect time to visit - temperatures vary between 24 and 32 degrees Celsius. The rainy season starts in mid-March.

How: With Bulgaria Air and Air Italy, and a convenient transfer at Milan. You can combine the destination with a trip to Kenya, via Mombasa.

МОМБАСА
MOMBASA

Къде: Кения

Какво: Вторият най-голям град на Кения, и в продължение на векове столица на най-различни държави в региона. Някои от сградите и джамиите тук са на повече от шест столетия. Момбаса може да предложи интересна кухня, красиви плажове (на север и на юг от града) и доста по-дружелюбно отношение, отколкото бихте получили в днешната столица Найроби. Но главната причина да е такава туристическа атракция е, че оттук е най-логичната отправна точка към прочутите кенийски природни резервати - Серенгети, Нгоронгоро, Тарангире. Ако в главата ви изплуват сцени от "Извън Африка", не ви упрекваме. Оттук бихте могли да си организирате и екскурзия до Килиманджаро, най-високата планина в Африка.

Колкото до зимното слънце, смятайте го за гарантирано - по това време на годината температурите се колебаят между 22 и 33 градуса (рекордно най-ниската измерена е 16.8 градуса, и то преди половин век). Януари и февруари са и най-сухият период в годината, съответно с 3 и 1 ден превалявания средно.

Как: С "България Ер" и Air Italy, и удобен трансфер в Милано. Можете да комбинирате дестинацията така, че с едно пътуване да видите и Занзибар.

Where: Kenya

What: Kenya's second largest city, and for centuries the capital of various state formations in the region. Some of the buildings and mosques here have been around for more than six centuries. Mombasa can offer interesting cuisine, beautiful beaches (north and south of the city) and a much friendlier attitude than you would have in the capital Nairobi. But the main reason for such a tourist attraction is that it is the most logical starting point for the famous nature preserves of Serengeti, Ngorongoro and Tarangire. If scenes from Out of Africa pop up in your head, we will not blame you. From here, you can also arrange a trip to Kilimanjaro, Africa's highest mountain.

As for the winter sun, consider it guaranteed - at this time of the year temperatures vary between 22 and 33 degrees the record low being 16.8 degrees, half a century ago. January and February are also the driest period of the year, with 3 and 1 days of rainfall respectively.

How: With Bulgaria Air and Air Italy, and a convenient transfer at Milan. You can combine the destination with a trip to see Zanzibar. ■

НА ДЪНОТО НА СВЕТА

Мъртво море, най-ниската точка на повърхността на планетата, е също отлична зимна дестинация

Какво си представяте, щом чуете "400 метра под морското равнище"? Непрогледни дълбини? Зловещи океански чудовища? Нищо подобно. В Ейн Бокек на тази дълбочина сервират първокласни коктейли.
Ейн Бокек е оазис и популярен курорт на израелския бряг на Мъртво море - един от най-любопитните природни феномени на планетата. Бреговете на това езеро, захранвано от река Йордан, са всъщност най-ниската точка на земната суша - на 427 метра под морското равнище.

НО В ОСНОВАТА на туристическата му привлекателност е друго качество: солеността на водите му. Мъртво море е десет пъти по-солено от Атлантическия океан; солта прави водата тук толкова плътна, че човек на практика не плува, а се носи по нея. Спокойно можете да се отпуснете по гръб върху водата и да си четете вестник - всеки втори турист си прави такава снимка. За сметка на това е направо опасно да плувате по корем - краката ви през цялото време ще се стремят нагоре към повърхността и може да натопите глава. Солената вода предизвиква остро парене, ако попадне в очите или носа, а на вкус е отвратителна. Всъщност дори усещането върху кожата е различно - сякаш се къпете не във вода, а в олио.

ВСЕ ПАК МЪРТВО МОРЕ предлага и компенсации за неудобствата. Първо, заради по-дебелия слой атмосфера над главите ви тук ултравиолетовите лъчи са по-малко и можете да се припичате на слънце по-дълго. Второ, дори през декември и януари дневните температури не падат под 21 градуса, а водата е дори по-топла. И трето, няма шанс дъждове да ви съсипят ваканцията - тук падат едва 50 мм валежи годишно (срещу 587 мм за София).
Ако това ви звучи привлекателно, добре е да не отлагате много разходката, защото Мъртво море изчезва. Заради интензивното напояване четири пети от водите на река Йордан изобщо не стигат до него, затова езерото бързо се свива. Всъщност то дори вече не е едно езеро, а две, с ивица суша между тях. Обсъждат се планове за захранване с тръбопроводи от Червено море, но ние ви съветваме да заложите на сигурно и да не отлагате.

БИЗНЕС С КАЛ. Богатите на всевъзможни соли почви край Мъртво море са в основата на внушителна козметична индустрия. Продуктите ѝ са популярни по цял свят. Ако си ги купите на място, ще ви излязат двойно по-евтини, отколкото в Тел Авив. И тройно в сравнение с Европа. ■

ON THE BOTTOM OF THE WORLD

The Dead Sea, the lowest place on our planet's surface, is also an excellent winter sun destination

What do you imagine when you hear "400 metres below sea level"? Pitch-dark depths? Evil ocean monsters? Or perhaps nothing of the sort - at this depth in Ein Bokek they serve first-class cocktails.

Ein Bokek is an oasis and a popular resort on the Israeli coast of the Dead Sea – one of the most curious natural phenomena on the planet. The shores of this lake, fed by the Jordan River, are actually the lowest point on the Earth's surface at 427 metres below sea level.

HOWEVER, ANOTHER FEATURE is at the root of its attractiveness: the salinity of its waters. The Dead Sea is ten times saltier than the Atlantic Ocean; the salt makes the water so dense that one actually cannot swim, but floats. You can easily relax on your back and read a newspaper (every other tourist has a photo doing this). On the other hand it is dangerous to swim on your stomach because your legs will constantly go to the surface and your head will go underwater. The salty water causes severe stinging if it gets into your eyes or nose and it tastes disgusting. Even the feeling of the water on the skin is different and feels as if you are swimming not in water, but in oil.

NEVERTHELESS, THE DEAD SEA has more positives than negatives. Firstly, due to the thick layer of atmosphere above your head there are less ultraviolet, so you can sunbathe longer. Secondly, even in December and January the temperatures during the day do not fall below 21 degrees and the water is even warmer. Finally, there is no chance that rain would ruin your holiday because there are only 50mm annually (compared to 587mm in Sofia).

If all this sounds attractive, you should not postpone the trip for too long as the Dead Sea is disappearing. Due to intensive irrigation, four fifths of the water from the Jordan River does not reach the Sea and is shrinking fast. It is not even one lake anymore, but two lakes with a strip of land between them. There are discussions about feeding the water through pipelines from the Red Sea but take our advice, visit now.

MUD BUSINESS. The soil near the Dead Sea is rich with all kinds of minerals and is the root of a remarkable cosmetic industry. Its products are popular all over the world. If you buy them there the products will be half the price than in Tel Aviv and three times less expensive than in Europe. ■

VILLA CHINKA

ASTOR GARDEN HOTEL
Sts. Constantine and Helena Resort

ROMANTIC DINNER & WEEKEND

@villachinka | #VillaChinka | +359 52817760 | #VillaChinkaRestaurant | +359 882 002 003 | Sts. Constantine & Helena Resort

*ЛЮКСОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО *ДВУХ- И ТРЕХКОМНАТНЫЕ КВАРТИРЫ С ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ПЛАНИРОВКОЙ *ОТЛИЧНАЯ ИНВЕСТИЦИЯ *ИНВЕСТИЦИОННО-СТРОИТЕЛЬНАЯ КОМПАНИЯ С БОЛЬШИМ ОПЫТОМ И ОТЛИЧНОЙ РЕПУТАЦИЕЙ

*LUXURY CONSTRUCTION *ONE - AND TWO - BEDROOM APARTMENTS WITH FUNCTIONAL DISPOSITION *EXCELLENT INVESTMENT *INVESTMENT CONSTRUCTION COMPANY WITH EXPERIENCE AND A GREAT REPUTATION

MY-HOME.BG **+359 888 323432**

В куфара на Донка Илиева

Донка Илиева е Ръководител Бранд развитие в „Еконт“ от 2018 г. Предишните седем години от кариерата си също прекарва в компанията за куриерски услуги. Нещата, без които не тръгва на път:

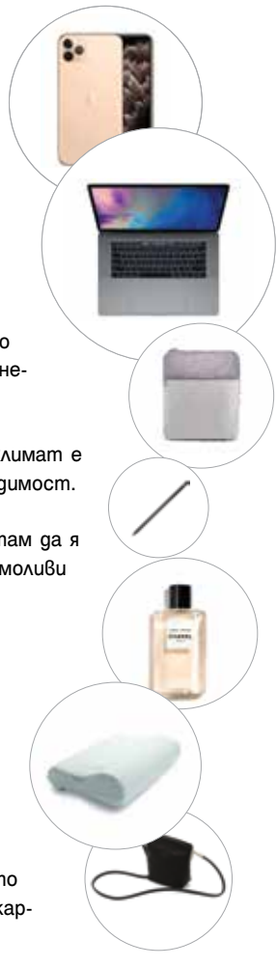

Телефон iPhone 11: освен за работа, за учене и четене, за слушане на любима музика, той е мой помощник за откриване на нови идеи, за снимки и вълнуващи открития, запечатани в сторита.

Лаптоп Macbook Pro: докато пътувам в самолета обичам да си подредя мислите и да сортирам имейлите.

Органайзер за дрехи: помощникът за лесно и бързо откриване на всяко нещо, което си взел за пътуването. И дрехите не се мачкат.

Хранителни добавки и лекарства: при смяна на климат е добре да имам под ръка лекарства от първа необходимост.

Молив и листи: когато ми хрумне идея, предпочитам да я опиша на лист хартия с молив. Любимата ми марка моливи е Fabriano.

Парфюм Paris-Venise на Chanel: любим и траен.

Възглавничка Tempur: за пътуване, защото добрият сън е в основата на доброто утро и целия прекрасен ден.

Чанта Rick Owens: когато се разхождам и опознавам дадено място, предпочитам ръцете ми да са свободни и да ми е леко. Затова търся с чанта, която да събере най-важното - телефон, разплащателна карта и документ за самоличност. ■

In the Suitcase of Donka Ilieva

Donka Ilieva has been Head of Brand Development at Econt since 2018. She also spent the previous seven years of her career at the courier company. Things she does not travel without:

IPhone 11: Apart from work, learning and reading, listening to your favourite music, it is my assistant for discovering new ideas, for photos and exciting discoveries sealed in stories.

Macbook Pro Laptop: When flying, I like to sort my thoughts and emails.

Closet Organiser: The assistant to easily and quickly find everything you take on a trip. And the clothes aren't wrinkled.

Nutritional Supplements and Medicines: When it comes to changing the latitude, it is a good idea to have essential medicines on hand.

Pencil and sheets: When an idea comes up to my mind, I prefer to pencil it down on a piece of pa-per. My favourite brand of pencils is Fabriano.

Perfume Paris-Venise of Chanel: beloved and lasting.

Tempur pillow: while travelling, because good sleep is at the heart of the good morning and the entire lovely day.

Rick Owens Bag: When walking and exploring a place, I prefer to keep my hands free and feel at ease. So I am looking for a bag to collect the most important thing - a phone, a credit card and the ID card. ■

Samsonite

BY YOUR SIDE

НЯМА СТРАШНО, ПРОГОНИХМЕ ЛИХВАТА

Кредитна карта Mastercard® от ЦКБ

СЕГА

- **без лихва за първите 6 месеца**
- **без годишна такса за първата година**
- **гратисен период за всички транзакции**

Промоционалните условия важат за нови кредитни карти Mastercard® от ЦКБ, издадени в периода до 29.02.2020 г. и активирани до 16.03.2020

mastercard

Годишният процент на разходите при карта с кредитен лимит 1000 лв. и лихвен процент 15.00% е 4.12% за първата година и 25.44% за всяка следваща(при годишна такса 40 лв.).
При изчисляването на ГПР е взет предвид промоционалният период за първите шест месеца; приема се, че целият размер на кредитния лимит е усвоен незабавно и изцяло, предоставен е за срок от 1 година и се погасява на 12 равни месечни вноски.

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050
www.ccbank.bg

1.

2.

3.

ГОЛЯМОТО СИНЬО

Цветът на 2020 според института Pantone е класическо, традиционно и малко скучно синьо, което обаче трябва да ни донесе оптимизъм

19-4052 – с тези цифри института Pantone определи новата 2020 година. Зад тях се крие едно едно добре познато елегантно и семпло синьо, на което едва ли бихме обърнали особено внимание, ако не бяха хората от Pantone. Те обаче имат ясно обяснение за избора си.
„Живеем във времена, в които имаме нужда от доверие и вяра. PANTONE 19-4052 Classic Blue изразява постоянство и увереност, плътен и устойчив цвят, на който можем да разчитаме," казва изпълнителният директор на института Литрис Айзмън. „Класическото синьо ни подканя да погледнем отвъд очевидното и да отворим мисълта си. Да помислим по-дълбоко, да променим перспективата и да бъдем отворени за комуникация."
Така погледнато изборът за цвят на 2020 г. е логичен. С бясната скорост, с която се развиват технологиите и лети информацията, всеки човек има нужда от нещо частно и сигурно, на което да разчита. Изборът на института се базира на дълги проучвания на глобалните тенденции във всякакви сфери – от мода и дизайн до политика и кулинария. И явно светът жадува за стабилност, приятелска среда и по-познати ценности, защото класическото синьо се появи в много от пролетно-летните колекции на дизайнерите.
Добрата новина е, че този оптимистичен цвят е лесен за комбиниране и дори може да мине за отчасти неутрален. Което значи, че може да го ползваме като основен цветен акцент, но и да го комбинираме с други по-ярки цветове като шафран, алено или бискайско зелено – някои от другите цветове, предложени от Pantone в палитрата за 2020 година. ■

4.

1. ADAM LIPPES
2 PRADA
3 NINA RICCI
4 STUART WEITZMAN

5.

6.

8.

THE BIG BLUE

Pantone Color Institute's 2020 colour is the classic, conventional and a little boring blue, but that should bring us optimism

19-4052 - With these figures, the Pantone Institute has identified the new 2020 year. Behind them lies a well-known elegant and simple blue that we would hardly have paid particular attention to had it not been for the Pantone people . However, they have a clear explanation for their choices.

"We live in times where we need trust and faith. The PANTONE 19-4052 Classic Blue expresses perseverance and confidence, a solid and lasting colour that we can count on, ”says Institute CEO Leatrice Eiseman. "The classic blue invites us to look beyond the obvious and opens our minds. To think more deeply, change our perspective and be open to communica-tion."

Thus, the colour choice of 2020 is logical. With the outrageous page at which technol-ogy, flight and information are evolving , every person needs some-thing private and secure to rely on.

The choice of the institute is based on lengthy studies of global trends in all spheres - from fashion and design to politics and cooking. And apparently the world craves stability, a friendly environment and more familiar values, be-cause classic blue has appeared in many of the designers' spring collections.

The good news is that this salient colour is easy to combine and can even go for some neutral. Which means we can use it as a pri-mary colour accent, but also combine it with other brighter colours such as saffron, scarlet or bisque green - some of the other colours offered by Pantone in the 2020 palette. ■

7.

5 BALENCIAGA
6 ORLEBAR BROWN
7 BUSCEMI
8 ADIDAS ORIGINALS

gol.bg
ВСЕКИ ДЕН
СПОРТНИ
РЕПОРТАЖИ
И ВСИЧКО ЗА
СВЕТОВНИЯ И
БЪЛГАРСКИЯ ФУТБОЛ

ЕКЗОТИКА В 3 ДУМИ: ЗАНЗИБАР, МОМБАСА И МАЛДИВИ. ПОСЕТИ ГИ С BULGARIA AIR И AIR ITALY.

Удобни полети с трансфер в Милано.
Включен 1 бр. ръчен багаж до 10 кг
+ 1 бр. регистриран багаж до 20 кг
Различни опции за престой според предпочитанията на клиента.

С включена опция за групови пътувания за над 10 човека.

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ ЕМОЦИИ

www.air.bg

BigBelly
SOLAR

ЛУНА НАД БЪРБЪН СТРИЙТ

"Тлъстият вторник" е идеалното време да се запознаете с родината на джаза и коктейлите

By МАРГАРИТА СПАСОВА / Photography SHUTTERSTOCK

Някои удоволствия задължително изискват планиране. Такъв е случаят с Mardi Gras, емблематичния празник на Ню Орлиънс и идеалното време да се запознаете с най-малко американския град в цяла Америка.

Mardi Gras, буквално „Тлъстият вторник", е денят преди Пепеляна сряда, когато за католиците започват 46-дневните великденски пости. По улиците се вие един безспирен, пищен и темпераментен карнавал, различен от всеки друг по света.

ТОВА Е ЕДНО СЪВЪРШЕНО КООРДИНИРАНО БЕЗУМИЕ: с много джаз, с полуголи мулатки по Бърбън Стрийт, с комбинация от френски, креолски и хаитянски традиции. Участниците в процесията, възкачени върху движещи се платформи, хвърлят на тълпата монети, дребни сладкиши и всевъзможни подаръчета. Най-голям късметлия е този, който успее да хване блестяща пантофка с високо токче. От кокетните пекарни се носи божествено ухание на трицветен канелен козунак, известен като „Сладкишът на трите крале" (трите ▶

▶ влъхви). В сърцето на пухкавото лакомство се крие мъничка фигура на младенеца Иисус. Онзи, на когото се падне фигурката, ще бъде домакин на карнавалното угощение догодина.
В кулинарно отношение Ню Орлиънс е разделен от една невидима демаркационна линия между Cajun (кадиенската) и креолската традиция в кухнята.

CAJUN КУХНЯТА Е СМЕСИЦА е смесица от различни култури, традиции и продукти, своеобразен кулинарен диксиленд, събрал опита и вкусовете на три континента. И също като джаза, нейната основна функция е импровизацията. Корените на тази традиция трябва да се търсят в Седемгодишната война, която Англия и Франция водят в периферията на Новия свят в средата на XVIII век. Cajun-ите са френски изселници от Канада, които се заселват в тогава френската Луизиана, из блатистите местности на юг, водейки живот на ръба на оскъдицата, с което си спечелват презрението на богатите креоли. Но тъкмо от тях произлиза кейджън кухнята, прочута по цял свят с вкусотии като джамбалая и гъмбо.
Гъмбото представлява пикантна гъста супа или яхния с бамя, ориз, скариди, птиче месо, пушена наденица и ру - сос от препечено брашно и масло. Всичко това се разбърква постоянно с тел в дълбок, задължително чугунен тиган. Друга особеност е, че съставките (основа, ру, бульон, месо и т.н.) се готвят отделно, след това се смесват и оставят да покъкрят заедно. Класическите сгъстители са бамя или стрити на прах листа от американско лаврово дърво (филѐ). Местните се шегуват, че „Светата Троица" на тяхната кухня е целина, зелена чушка и лук.

МАКАР И ПО-ИЗВЕСТНА (вероятно заради мелодичното си име), джамбалаята всъщност не се различава особено от

гъмбото, освен по доминиращото присъствие на ориза и гъстотата си. Далеч по-вълнуващо кулинарно предизвикателство е бискът. Това е гъста супа, обикновено от миди. Ястието е характерно за южнофренската, каталонската и корсиканската кухня, като се приготвя от морски дарове – миди, омари, раци и скариди, сварени в смес от масло и зеленчуци със сухо бяло вино и девет подправки (лук, праз, целина, мащерка, риган, дафинов лист, босилек, черен пипер).

КРЕОЛСКАТА КУХНЯ Е СЪВЪРШЕНО различна история: аристократична, изискана и недотам популярна. По отношение на сладкишите обаче е ненадмината. През летните месеци прочутите креолски сладкари приготвят стотици sotelties - скулптури от захар и шоколад в най-различни чудновати форми. На витрините можете да видите кошници от захарен памук, пълни с цветя от кристализирана захар, шоколадови мишки в реален ръст, гризящи парчета истинско сирене, и миниатюрни колибри от цветен марципан, които кръжат над препечени кокосови гнезда. Кафето и горещият шоколад с разбито яйце, индийско орехче и бадеми, също не са за изпускане.

Местните хора се шегуват, че „Светата Троица" на тяхната кухня е целина, зелена чушка и лук

А ВЕЧЕР... Мине ли полунощ, кореняците с рядката си креолска кръв излизат по улиците на Френския квартал, за да се шмугнат в любимите си капанчета, където климатикът е последна грижа, но музиката е чиста магия, а бутилките зъзнат, затънали в лед. Местните знаят, че комбинацията от свестен джаз квартет и една студена бира е в състояние да компенсира почти всяка несгода. От централната Бърбън стрийт се спускат десетки криволичещи улички с порочна репутация (алелуя!). Влажната нощ ви прегръща и ви наляга с ухания на цъфтящи бугенвилеи и кубински пури, запраща ви сред калдъръмени улички, стари къщи и тераси от ковано желязо, на които се изтягат лениво прекрасни мулатки. А в бара царува истинският джаз, с безспорното право на първородството.
Непременно си поръчайте „Ураган": под божествените звуци на джаза барман-магьосник материализира чаша с натрошен лед, гренадин, портокал и сок от ананас и долива първо светъл ром, после тъмен, а накрая убийствен 75-градусов Bacardi.
Разправят, че именно в Ню Орлиънс е сътворен първият коктейл в Америка. В началото на XIX век креолският аптекар Антоан Пейшо (Antoine Peychaud) лекувал своите пациенти с убийствен балсам Sazerac и съживявал полумъртви картоиграчи след дуели със злочест изход. В чаша с натрошен лед аптекарят добавял супена лъжица кафява захар, няколко капки горчив билков ликьор, щедро доливал с уиски и накрая добавял три лъжици абсент. За вас не знам, но аз само като си го представя, и започвам да плета език...

ПРЕЗ 2020 година Mardi Gras се пада на 25 февруари, първите паради из града започват още на 1 февруари. ■

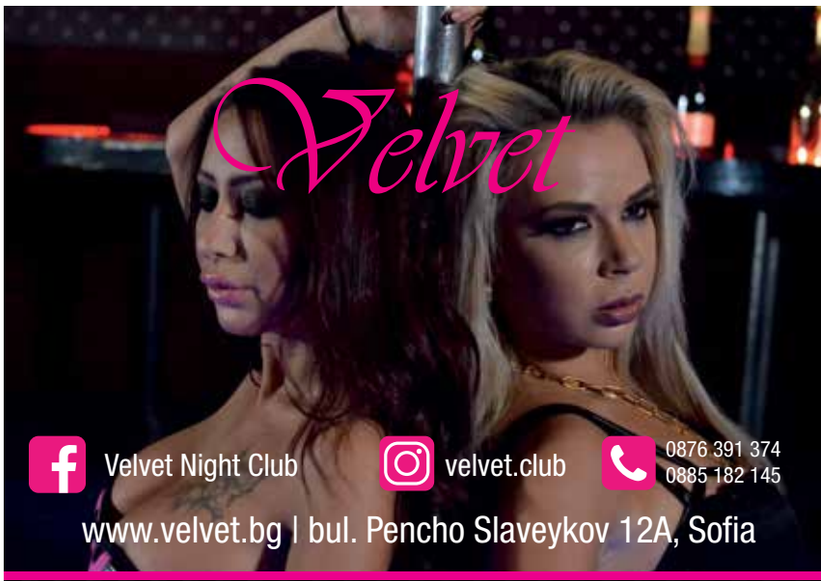

Бъди различен, дори в сферата на забавленията! Излез от стереотипите! Стани част от проекта стриптийз клуб VELVET... Еротични вечери с красиви и запомнящи се момичета! Нощен клуб и стриптийз бар VELVET София е мястото, където удоволствието никога не свършва. Сам избираш как да продължи партито! Нашите момичета ще осъществят всичките Ви идеи. Забавлението при нас е от най-висок клас. Посетителите ще се насладят на танците на някои от най-красивите стриптизьорки и танцьорки в София. За Вашето добро настроение ще се погрижат 30 красиви, артистични и предизвикателни момичета. Всяка от тях е ангел с адски пламък в очите, способна да завладее вниманието Ви с индивидуална програма и зашеметяващи танци.

Be different, even in the field of entertainment! Get out of stereotypes! Become part of Strip Club Project VELVET... Erotic nights with beautiful and memorable girls! Night club and Strip bar VELVET Sofia is a place where pleasure never ends. You choose how the party goes on! Our girls will make all your dreams come true. We offer high class entertainment. The visitors will enjoy the dances of some of the most beautiful, artistic and seductive dancers. We have 30 girls with angelic look and flame in their eyes, capable of capturing your attention with an individual program and amazing dances, they will take care of your well-being.

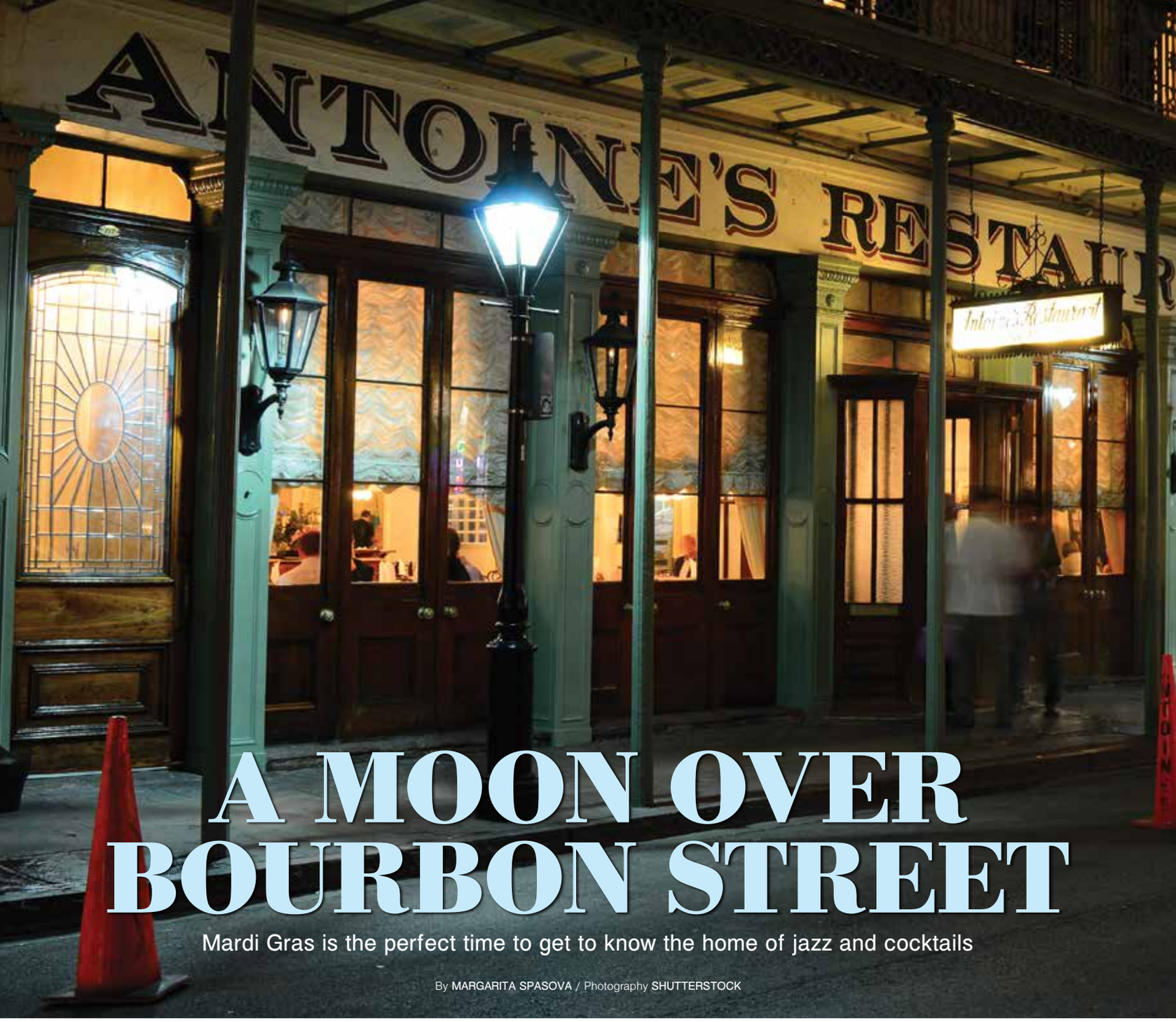

A MOON OVER BOURBON STREET

Mardi Gras is the perfect time to get to know the home of jazz and cocktails

By MARGARITA SPASOVA / Photography SHUTTERSTOCK

Some pleasures definitely require planning. That is just the case with Mardi Gras, the iconic festival in New Orleans, Louisiana and the perfect time to get to know the least 'American' city in all of America.

Mardi Gras, literally Fat Tuesday, is the day before Ash Wednesday when Catholics begin the 46-day Lent. It is an endless, dazzling and temperamental carnival like no other on earth.

THIS IS PERFECTLY COORDINATED MADNESS: with lots of jazz music, half-naked women on Bourbon Street, all with a combination of French, Creole and Haitian traditions. The participants in the parade stand on moving platforms, while throwing coins, small cakes and various trinkets to the crowd. You are considered lucky if you manage to catch a glittering high-heeled slipper. The divine aroma of a tricoloured cinnamon cake, known as King Cake or Three Kings Cake, wafts from fancy bakeries. Inside the fluffy cake is a small figurine of the Baby Jesus. The person who gets the figurine in their piece of cake hosts next year's carnival feast.

New Orleans cuisine is divided by an invisible line between Cajun (Cadienne) and Creole.

CAJUN CUISINE IS A MIXTURE of different cultures, traditions and products, a peculiar culinary mixture that brings together the experience and flavours of three continents. Just like jazz, its main function is improvisation. This tradition is rooted in the Seven Years' War where Britain and France fought on the fringes of the New World in the mid-18th century. The Cajuns are French emigrants from Canada who settled in the then French Louisiana, in the wetlands to the south, leading a life of poverty that earned them the contempt of the rich Creoles. But it is from them that Cajun cuisine originates, known throughout the world with treats like jambalaya and gumbo.

Gumbo is a spicy thick soup or stew with okra, rice, shrimp, chicken meat, smoked sausage and roux (a sauce made of flour and fat). Everything is stirred continuously with a whisk in a deep, cast iron skillet. Another characteristic feature is that the ingredients (base, roux, stock, meat, etc.) are cooked separately before being mixed and left to simmer together. The traditional thickeners are okra or the ground sassafras leaves, known as filè. The locals joke that celery, bell peppers and on-

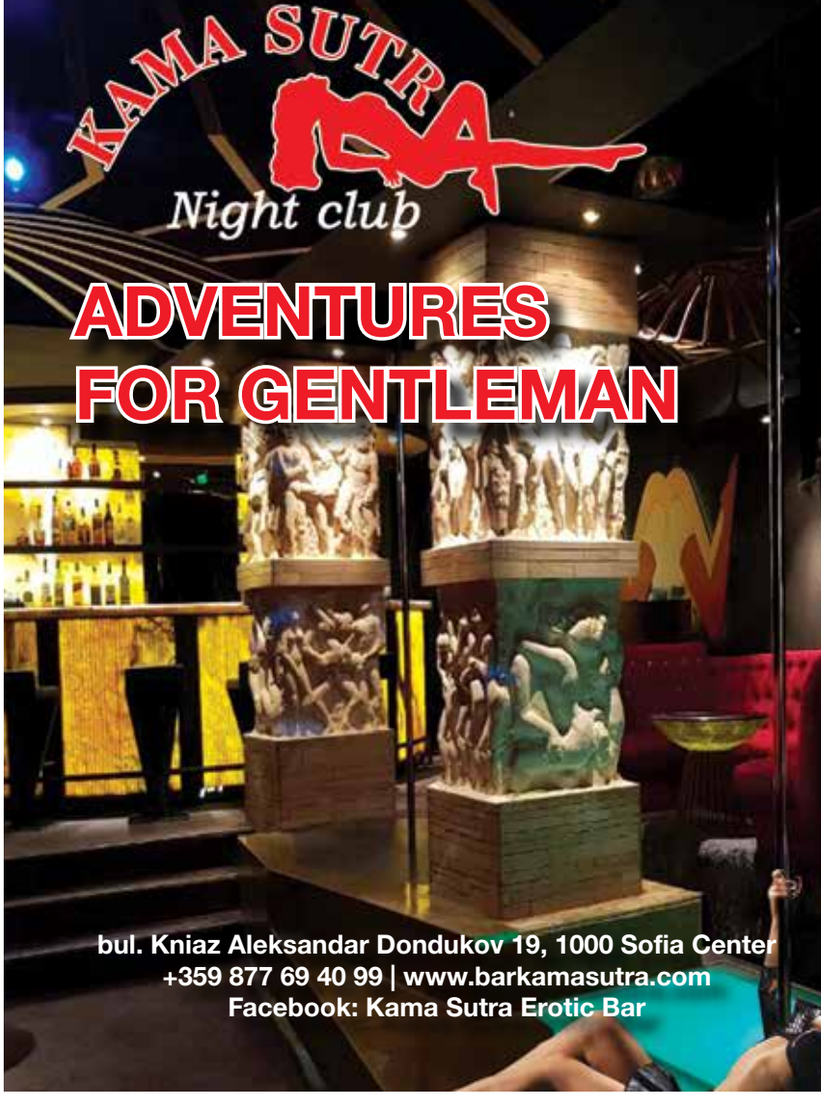

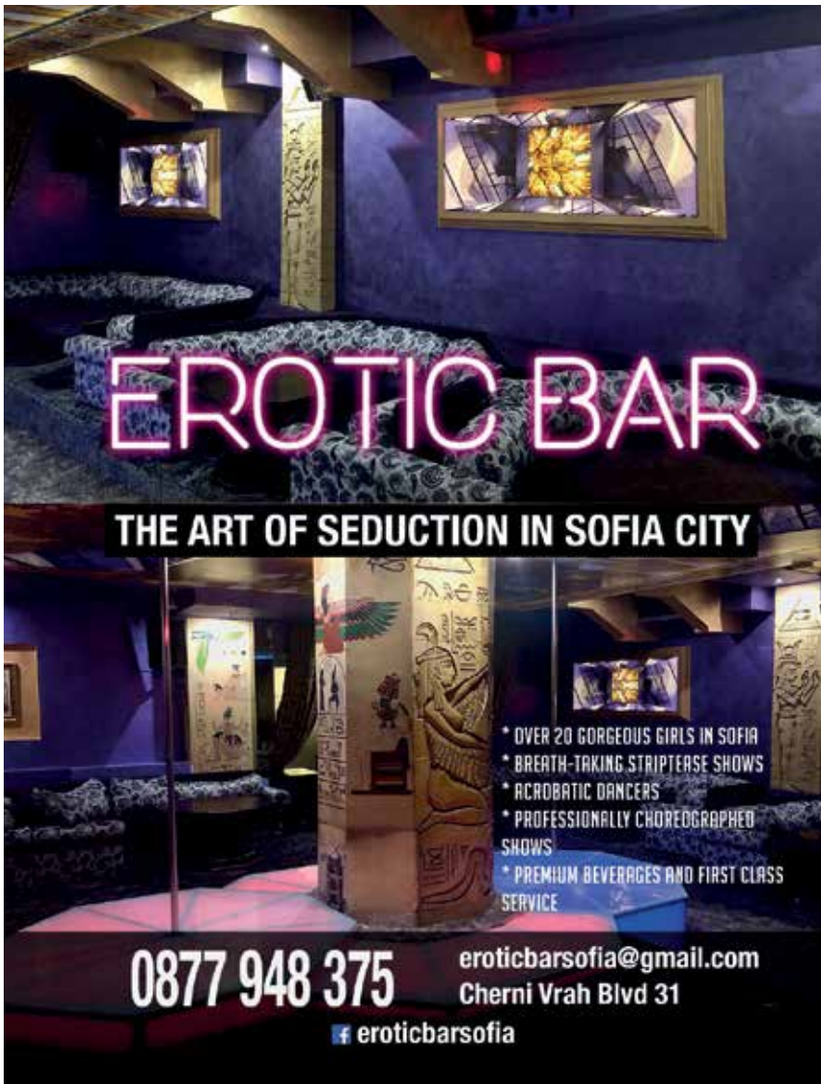

ions are the Holy Trinity of their cuisine.

ALTHOUGH BETTER KNOWN (probably due to its catchy name), jambalaya does not differ much from gumbo, except for the dominant presence of rice and its thickness. A far more exciting culinary challenge is Bisque - a thick soup usually made from mussels. The dish is typical of Southern French, Catalan and Corsican cuisine, and is made from seafood – mussels, lobsters, crab and shrimp, boiled in a mixture of butter and vegetables with dry white wine and nine spices (onions, leeks, celery, thyme, oregano, laurel-leaves, basil, salt, black pepper).

CREOLE CUISINE IS A COMPLETELY DIFFERENT STORY: aristocratic, refined and not all that popular. When it comes to sweets, however, it is unsurpassed. During the summer months the famous Creole confectioners make hundreds of sotelties – sugar and chocolate sculptures in a variety of bizarre shapes. In the shop windows you can see cotton candy baskets full of crystallized sugar flowers, life-size chocolate mice nibbling pieces of real cheese and tiny hummingbirds made of coloured marzipan hovering above baked coconut nests. The coffee ▶

▶ and hot chocolate with a beaten egg, nutmeg and almonds should not to be missed either.

AND AT NIGHT... After midnight the natives with their Creole blood pour out into the streets of the French Quarter in order to pop into their favourite spots where air conditioning is of little concern, but where the music is pure magic and the bottles are covered in ice. The locals know that the combination of a good jazz quartet and a cold beer is capable of compensating for almost any misfortune. Dozens of winding streets with a wicked reputation (hallelujah!) run from central Bourbon Street. The humid night embraces and smothers you with fragrances of blossoming bougainvilleas and cigars, leads you down cobbled streets to old houses and wrought iron terraces, on which beautiful Creole women lazily lounge. In the bars true jazz reigns, with the indisputable right of the firstborn.
Be sure to order a Hurricane, which is a glass with crushed ice, grenadine, orange and pineapple juice, then light and dark rum are added, and finally the deadly 75 proof Bacardi.
It is said that the first cocktail in America was created in New Orleans. In the beginning of the 19th century the Creole apothecary Antoine Peychaud treated his patients with his deadly Sazerac concoction and revived half dead gamblers after unfortunate duels. The apothecary added a spoonful of brown sugar, a few drops of bitter herbal liqueur, a generous amount of whiskey and finally three spoonfuls of absinthe to a glass with crushed ice. I do not know about you, but it makes my head swim just thinking about it…

In 2020 Mardi Gras falls on 25 February, the first parades in the city start as early as 1 February. ■

Spaghetti Kitchen*Bar

София, площад Св. Неделя 3
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
тел.: 089 304 66 66

SPAGHETTI KITCHEN★BAR
EAT • DRINK • SOCIALIZE

Spaghetti Kitchen*Bar

3, Sveta Nedelya Square, Sofia
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
phone: +359 89 304 66 66

Ако трябва да забодем карфица в центъра на София, ще бъде точно тук – на площад Света Неделя 3, при чисто новият Spaghetti Kitchen*Bar. Отправяйки се към парадния вход, виждаме едно съвсем различно място - интериор на няколко нива и съвсем различни зони с много акценти и детайли, живеещи в пълна хармония.
Вкусната обиколка на мястото започва с това, с което обикновено свършваме – десерта. На входа ни посреща витрина с авторски десерти, приготвени на място от майстор сладкарите на Spaghetti Kitchen.
Ако си решил да преоткриеш италианската храна, просто се отдай на прясна паста и добре препечена по ръбчетата пица в Morello фурната. Разбира се, Италия не е самотна на вкусната карта, която стои пред нас. Тръгваме на околосветско пътешествие с японското патешко, норвежка сьомга, октопод от Санторини, както и няколко предложения от българската кухня. Зоната с прошуто бара пък е прекрасно място за вино и тапаси. Новаторските коктейли, които се предлагат, са истинско произведение на алкохолното изкуство.
Накратко – Spaghetti Kitchen*Bar е мястото, на което можеш да се срещнеш с приятели, да хапнеш хубава храна или да пиеш любимия си коктейл в приятна атмосфера.

If we need to put a pin in downtown Sofia, it will be right here – at 3 Sveta Nedelya Square, at the brand new Spaghetti Kitchen*Bar. Heading for the front door, we see a completely different place – interior on several levels and completely different zones with a lot of highlights and details, living in perfect harmony.
The delicious tour of the place begins with what we usually end with – dessert. A window with original desserts, prepared here by Spaghetti Kitchen's pastry chefs, welcomes us at the entrance.
If you've decided to rediscover Italian food, just indulge in fresh pasta and crispy pizza round the edges in the Morello oven. Italy, of course, is not alone on the delicious map we have in front of us. We set off on a round-the-world trip with Japanese duck, Norwegian salmon, Santorini octopus, as well as a few offers from the Bulgarian cuisine. What's more, the prosciutto bar zone is a great place for vino and tapas. The innovative cocktails they offer are a real work of the alcoholic art.
In a nutshell – Spaghetti Kitchen*Bar is the place where you can meet friends, eat good food or have your favorite cocktail in a pleasant atmosphere.

Медицински комплекс „Доверие”

1632 София ж.к. Овча Купел 2, ул. Фридрих Грюнангер 2
1756 София, ж.к. Изток, ул. Лъчезар Станчев 5
тел.: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www. mbal.doverie.bg, info@mbal.doverie.bg

МК „Доверие” е модерен медицински комплекс, разделен функционално на диагностично-консултативен център и многопрофилна болница за активно лечение.
От скоро в МБАЛ “Доверие” се извършва хидроколонтерапия – един от най-съвременните методи за апаратно почистване на чревния тракт. Процедурата оказва благоприятно въздействие върху целия организъм, като спомага за премахването на токсините. Тя се е превърнала в една от най-разпространените терапевтични процедури в Европа и сред нейните поддръжници са световно известни актьори. Причината за това е, че в комбинация с подходяща диета, хидроколонтерапията спомага за намаляване на теглото, пречистване на организма и засилване на имунната система.

Болница „Доверие” е една от първите частни болници в България. Създадена е в края на 2005 г. и вече над 10 години е част от „Доверие Обединен холдинг” АД. Тя е модерна европейска болница, различна от стандартните български болници във всяко отношение, като предлага много по-съвременно обслужване, апаратура и леглова база.
На разположение на пациентите на МК “Доверие” са:
- Медицински център, разполагащ със собствени лаборатории и високотехнологично диагностично оборудване;
- Многопрофилна болница за активно лечение с 8 специализирани отделения за болнична помощ;
- 4 операционни зали и стационар от над 100 легла.

Освен високотехнологично оборудване и специализирани отделения, Медицински комплекс „Доверие” може да предложи на своите пациенти оперативно лечение с единствената в София,система за роботизирана хирургия „Да Винчи”. Над 80% от всички диагностични и лечебни процедури се извършват чрез прилагане на минимално инвазивен (безкръвен) метод от висококвалифицирани екипи чрез съвременна ендоскопска апаратура.

Doverie Medical Complex

1632 Sofia, Ovcha Kupel 2 district, 2,Friedrich Grünanger Str.
1756 Sofia, Iztok district, 5, Lachezar Stanchev Str.
Tel. 02 40 36 100; 02 40 36 143
www. mbal.doverie.bg, info@mbal.doverie.bg

MC "Doverie" is a modern medical complex functionally divided into a diagnostic-consulting center and a multiprofile hospital for active treatment. Recently, at Doverie Hospital, is performed hydrocolonotherapy – one of the most modern methods for machine cleaning of the intestinal tract. The procedure has a beneficial effect on the whole organism by helping to eliminate toxins. She has become one of Europe’s most successful procedures in Europe and among her supporters are world famous actors.

The reason for this is that, in combination with an appropriate diet, hydrocolonotherapy helps reduce weight, purify the body and enhance the immune system.
Doverie Hospital is one of the first private hospitals in Bulgaria. It was established at the end of 2005 and has been part of Doverie United Holding AD for more than 10 years. It is a modern, European hospital, different from the standard Bulgarian hospitals in every respect, offering much more modern service, equipment and bed base.
The patients of MC "Doverie" are at the disposal of:
A medical center with its own laboratories and high-tech diagnostic equipment
Multi-profile Active Treatment Hospital with 8 specialized hospital care units
4 operating halls and more than 100 beds
In addition to high-tech equipment and specialized departments, Doverie Medical Complex can offer its patients an operative treatment with the only Da Vinci robotic surgery system in Sofia. Over 80% of all diagnostic and treatment procedures are performed by applying a minimally invasive (bloodless) method by highly qualified teams using modern endoscopic equipment.

Bedroom Premium Club

София, ул. Леге 2
телефон: 0888 764 422, 0888 860 666
e-mail: reservation@bedroom.bg
www.bedroom.bg

Bedroom Premium Club е емблема на нощния живот в България с 13-годишна история. Това е мястото с най-доброто авангардно шоу и еуфорична атмосфера в София. Клубът налага забавление от ново измерение с неповторимият си дизайн и изявите на световноизвестни диджеи.
Bedroom Premium Club отговаря на най-високите европейски стандарти – първокласно обслужване, перфектен звук, мултимедийно шоу, екстравагантни танцови спектакли, VIP зона, служители, паркиращи автомобилите.

Bedroom Premium Club е ненадминат по своя интериорен дизайн - античен храм, в който бъдещето е добавено към миналото с нови архитектурни елементи в синтетичен модерен растер, екрани с 3D video mapping, метални перфорирани пана. Използвани са над 6 вида висококачествени материали - дърво, метал, камък, стъкло, естествена кожа, натурален текстил. Акцент в интериора е таванът на клуба - уголемена проекция на картината “Shhh”, в която са събрани забранени образци от еротичното изкуство.
Клубът притежава динамично осветена сцена с интегриран catwalk, който дава възможност за разгръщане на мащабна балетна хореография. Традиционно в програмата участват над 15 артисти, които превръщат всяка вечер в неповторимо изживяване.
Bedroom Premium Club създаде собствена публика и издигна нощния живот в България до най-високи стандарти!

Bedroom Premium Club

2, Lege Street, Sofia, Bulgaria
Phone: +359 888 764 422, +359 888 860 666
e-mail: reservation@bedroom.bg
www.bedroom.bg

Bedroom Premium Club is an emblem of nightlife in Bulgaria with a 13-year history. This is the place with the best avant-garde show and euphoric atmosphere in Sofia. The club establishes itself with amusement of a new dimension with its unique design and the appearances of world-famous DJs.
Bedroom Premium Club complies with the highest European standards - first class service, perfect sound, multimedia show, extravagant dance spectacles, VIP zone, employees who are parking the automobiles.
Bedroom Premium Club is unmatched in its interior design - an ancient temple, in which the future is added to the past with new architectural elements in a synthetic modern raster, screens with 3D video mapping, metal perforated panels. Over 6 types of high quality materials have been used - wood, metal, stone, glass, leather, natural textiles. An accent in the interior is the ceiling of the club - a magnified projection of the “Shhh” painting, in which forbidden specimens of erotic art have been brought together.
The club has a dynamically lit stage with an integrated catwalk, which provides an opportunity for the implementation of large-scale ballet choreography. Over 15 artists are traditionally participating in the programme, who are transforming each night into a unique experience.
Bedroom Premium Club created a public of its own and raised the nightlife in Bulgaria to the highest standards!

ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА БАГАЖ ПО ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР

Всички пътници на „България Ер“ имат право на превоз на безплатен ръчен багаж 10 кг + дамска чанта/лаптоп в салона, а в зависимост от избраната класа и тарифа и на регистриран багаж (в багажника на самолета). Превозът на багаж по редовните линии е съобразен и с някои общи правила и политиката на „България Ер“ които трябва да имате предвид. Авиокомпания „България Ер“ спазва системата PIECE CONCEPT, базирана на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

BAGGAGE ALLOWANCE ON BULGARIA AIR FLIGHTS

All passengers of Bulgaria Air are entitled to free carriage of cabin baggage 10 kg + personal item/laptop, as well depending on the chosen class of service and fare to a checked baggage (in the luggage compartment of the airplane). Baggage transportation on regular flights is based on some general rules and the policy of Bulgaria Air, which you should consider. Bulgaria Air baggage policy complies with the PIECE CONCEPT system based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

ТАРИФИ БЕЗ РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен само ръчен багаж, има право да превози в кабината на самолета безплатен багаж, както следва:

ИКОНОМИЧНА КЛАСА

1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина* до 118 см) + дамска чанта/лаптоп

ТАКСИ ЗА РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Първи брой регистриран багаж до 23 кг и до 158 см*:

- Вътрешни полети – 15 евро на посока;
- Международни полети – 20 евро на посока**.

> В случай на по-тежък, по-обемен или допълнителен чекиран багаж, се прилагат стандартните условия на „България Ер“.

> Регистриран багаж може да бъде закупен преди полет на летище или чрез издателя на билета.

> Притежанието на карти CCB Club, карта Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и „България Ер“, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен чекиран багаж по тарифа без багаж.

***** Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l+h+w/.

****** За пътуване от Лондон – 20.00 GBP, от Цюрих – 20 CHF, от Тел Авив – 20 USD.

ТАРИФИ С РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен регистриран багаж, има право да превози в багажника на самолета безплатен багаж, както следва:

По международни и вътрешни линии:

БИЗНЕС КЛАСА

- 2 броя ръчен багаж с общо тегло до 15 кг (размери до 55x40x23 см всеки) + 1 дамска чанта/лаптоп;
- 2 броя регистриран багаж до 32 кг и до 158 см* всеки.

ИКОНОМИЧНА КЛАСА

- 1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55x40x23 см (сумарна дължина* до 118 см) + 1 дамска чанта/лаптоп;
- 1 брой регистриран багаж до 23 кг и до 158 см*.

Изключения

- ***ЗЛАТНА КАРТА FLY MORE***
- ***БИЛЕТИ, ЗАПЛАТЕНИ С КАРТА VISA PLATINUM ОТ ЦКБ***
- ***БИЛЕТИ, ЗАПЛАТЕНИ С КОБРАНДИРАНА КАРТА „БЪЛГАРИЯ ЕР И ЦКБ“***
- ***ЧЛЕНОВЕ НА ПРОГРАМАТА CCB CLUB***
- ***МОРЯЦИ******

  2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки, за полети, при които опериращ превозвач е авиокомпания „България Ер“.
- ***БЕБЕТА ОТ 0-2 ГОДИНИ***

В случай че тарифата, по която е издаден билетът на възрастния, придружаващ бебето, позволява 1 брой чекиран багаж до 23 кг, то бебето има право на 1 брой чекиран багаж до 10 кг. Превозът на бебешки колички се извършва безплатно, но те следва задължително да се предават и получават непосредствено при качване/слизане на/от самолета. Авиокомпанията не носи отговорност за щети в резултат на транспортиране по багажните ленти, в случай че количката не е предадена/получена на/от самолета.

***** Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l+h+w/. Пътникът може да превозва и повече от безплатната норма багаж срещу допълнително заплащане. Трети багаж се таксува по таксата за трети свръхбагаж.

****** Ако билетите Ви са заплатени в сайта на компанията, както и в случаите на: притежание на златна карта FLY MORE, членство в програмата CCB Club или за билети, заплатени с кобрандирана карта от ЦКБ и „България Ер“ или карта Visa Platinum от ЦКБ, е необходимо да се свържете с нас на тел.: +359 2 4020 400 или на e-mail: callfb@air.bg за преиздаване на билета с право на 2 броя безплатен багаж.

TARIFFS WITHOUT CHECKED BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes only a hand baggage carriage, is allowed to transport in the cabin free baggage allowance as follows:

ECONOMY CLASS

1 piece of hand baggage up to 10 kg and with dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)*
+ 1 personal item / laptop bag

FEES FOR CHECKED BAGGAGE CARRIAGE

First piece of checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm*:

- Domestic flights – EUR 15 per direction;
- International flights – EUR 20 per direction**.

> In case of heavier, above volumes or additional piece of checked baggage, the standard conditions of Bulgaria Air apply.

> Checked baggage can be purchased before the flight at the airport or through the issuer of the ticket.

> Possession of CCB Club card, Visa Platinum card from CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and FLY MORE gold card does not entitle free checked baggage on tariff without baggage.

***** The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage /l+h+w/.

****** For travel from London – 20.00 GBP, from Zurich – 20 CHF, from Tel Aviv – 20 USD.

TARIFFS WITH CHECKED-IN BAGGAGE

Each passenger with a ticket purchased in a tariff that includes checked baggage is allowed to transport in the luggage compartment of the airplane free baggage allowance as follows:

International and Domestic flights

BUSINESS CLASS

- 1 piece of hand baggage up to 10 kg and with dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* + 1 personal item / laptop bag;
- 2 pieces of checked baggage up to 23 kg or 1 piece up to 32 kg, up to 158 cm* each.

ECONOMY CLASS

- 1 piece of hand baggage up to 10 kg and with dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* + 1 personal item / laptop bag;
- 1 piece of checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm*.

Exceptions

- ***GOLD CARD FLY MORE***
- ***TICKETS PAID WITH VISA PLATINUM CARD BY CCBANK***
- ***TICKETS PAID WITH CO-BRANDED CARD BULGARIA AIR / CCBANK***
- ***MEMBERS OF THE CCB CLUB PROGRAM***
- ***SEAMEN******

  2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each* for flights operated by Bulgaria Air.
- ***INFANTS 0-2 YEARS OF AGE***

If the fare of the ticket of the adult who is accompanying the baby allows 1 piece checked baggage up to 23 kg, the baby is entitled to 1 piece checked baggage up to 10 kg. Transportation of baby carriages is free of charge, but it is mandatory to hand them over / to receive them immediately before embarkation / disembarkation of the aircraft. The aviation company shall not be responsible for damages resulting from transportation on baggage belts, in case the carriage has not been handed over / received at the aircraft.

***** The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage /l+h+w/. The passenger may carry more than the free of charge baggage allowance for an additional fee. Third piece is charged as third excess baggage.

****** If your tickets are paid in the company's website, as well as in the cases of: possession of gold card FLY MORE, membership in CCB Club, or tickets paid with co-branded card from CCB and Bulgaria Air or Visa Platinum card from CCB you need to contact us by phone +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg to reissue the ticket entitled to free 2 pieces of luggage.

Притежанието на карти CCB Club, Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и „България Ер“, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен допълнителен чекиран багаж по тарифа без багаж.

******* За да се възползвате от условията ни за превоз на моряци, е необходимо билетът да бъде издаден в по-специална моряшка тарифа. За повече информация и резервация можете да се обърнете към Центъра за обслужване на клиенти на тел.: +359 2 4020 400 или на e-mail callfb@air.bg, бюрата на авиокомпанията в страната и чужбина, както и чрез агентската мрежа.

ПЪТНИКЪТ МОЖЕ ДА ПРЕВОЗВА И ПОВЕЧЕ ОТ БЕЗПЛАТНАТА НОРМА БАГАЖ СРЕЩУ ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАПЛАЩАНЕ *

Такси за свръхбагаж

МЕЖДУНАРОДНИ ЛИНИИ
За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг * – 50 евро;
За големина на багажа между 158 см и 203 см – 70 евро;
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до и 158 см – 50 евро;
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг до и 158 см – 100 евро.

ВЪТРЕШНИ ЛИНИИ
За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг * – 20 евро;
За големина на багажа между 158 см и 203 см – 30 евро;
Допълнителна бройка – втори багаж до 23 кг до и 158 см – 20 евро;
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг до и 158 см – 50 евро;
*Багаж с тегло над 32 кг може да се превозва само като карго.

Специални категории багаж

СПОРТНА ЕКИПИРОВКА
Превозът на спортна екипировка не влиза в нормата на безплатния чекиран багаж. Таксува се 50 евро в посока, като допълнително парче чекиран багаж. Максимални размери до 23 кг и до 203 см сумарна дължина.
Изключение: За всички директни полети, оперирани от „България Ер“:
• Безплатен превоз на един чифт ски/сноуборд екипировка

ВЕЛОСИПЕДИ
Приемат се за превоз в специална опаковка (картон или специален калъф). Максимални размери на опаковката 160 x 90 x 25 см. Изисква се предварително потвърждение на услугата в резервацията.
Международни линии: 70 евро в посока. **Вътрешни линии:** 30 евро в посока.

ОРЪЖИЕ
Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси се извършва съгласно изискванията на Международната асоциация за въздушен транспорт /IATA/. Не се потвърждава на codeshare полетите на „България Ер“. Превозът на огнестрелни оръжия не може да бъде потвърден в случаите, когато авиокомпания „България Ер“ е партньор по полет. Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси, различни от спортно оръжие и боеприпаси, е забранен. В някои случаи превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси за ловни и спортни цели може да бъде разрешен. Пътникът трябва да се свърже с „България Ер“ и да предостави информация за вида на оръжието, серийния му номер и припасите, които се внасят в резервационната система. Всички огнестрелни оръжия и боеприпаси се приемат само като багаж за транспортиране в багажниците на самолета и в никакъв случай в салона с пътниците. Трябва да са разделно и подходящо опаковани, като теглото на мунициите не бива да надвишава 5 кг. Пътникът трябва да има всички документи, изисквани от закона и подзаконовите актове, приложими за превоз за съответната държава. „България Ер“ си запазва правото да откаже превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси.

• Ловни пушки и патрони – комплект до 15 кг: такса 50 евро в посока;
• Ловни пушки и патрони – при общо тегло над 15 кг: такса 70 евро в посока;
• Късо огнестрелно оръжие (пистолет): такса 20 евро в посока.
Ловната пушка и патроните се считат за едно парче регистриран багаж и се таксуват с еднократна такса за обслужване. Този вид багаж не се включва в безплатната норма и таксата се прилага независимо от това дали пътникът има друг чекиран багаж.

ДОМАШНИ ЛЮБИМЦИ В ПЪТНИЧЕСКАТА КАБИНА /PETC/
• Максимално тегло на животното и клетката – до 8 кг*;
• Максимални размери на клетката – 48 x 35 x 22 см;
• Не се включва в безплатната норма багаж и се заплаща такса от 50 евро в посока.

ДОМАШНИ ЛЮБИМЦИ В БАГАЖНИКА /AVIH/
• Без ограничение в теглото на животното;
• Максимални размери на клетката – 110 x 65 x 70 см;
• Не се включва в безплатната норма багаж, заплаща се такса:
при тегло на животното и контейнера до 32 кг - 80 евро в посока
при тегло на животното и контейнера над 32 кг - 120 евро в посока**

Важни уточнения за превоза на домашни любимци:
• Превозът на домашни любимци задължително подлежи на потвърждение от Авиокомпанията. За потвърждение е необходимо да се свържете с Центъра ни за обслужване на клиенти на телефон: +359 2 402 0400 или по e-mail callfb@air.bg;
• Приемат се за превоз само кучета и котки;
• „България Ер“ не приема за превоз животни до и от Великобритания;
• Бойните и опасни породи се приемат за превоз само като карго (напр. Американски питбул териер, Стафордширски бултериер, Американски стафордширски териер, Бултериер, Американски булдог, Дого Аржентино, Кангал (Анатолийска овчарка), Кавказка овчарка, Ротвайлер, Родезийски риджбек, Доберман, Кане Корсо и др.)

*за полети FB1431/1432 до и от Париж, където оперираща превозвач е Air France, максималното тегло за превоз на PETC е 6 кг.

** Животни с тегло с контейнера над 32 кг не се приемат за превоз до/от Брюксел.

*** За смесени превози с участието на „България Ер“ и други партньорски авиокомпании в маршрута могат да бъдат прилагани други условия за багаж**

Possession of card CCB Club, Visa Platinum CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and Gold Card FLY MORE does not entitle the additional free checked baggage on tariff without luggage.

*** In order to take advantage of our conditions for the transportation of seamen, the ticket must be issued at a special seaman fare. For more information and reservations, please contact the Customer Service Center at +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg, any of the Bulgaria Air offices or through the travel agent network.

THE PASSENGER MAY CARRY MORE THAN THE FREE BAGGAGE ALLOWANCE AT ADDITIONAL COST *

Excess baggage fees

INTERNATIONAL FLIGHTS
Baggage weight between 23 kg and 32 kg* – EUR 50;
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm – EUR 70;
Extra piece – second bag up to 23 kg x 158 cm – EUR 50;
Extra piece – third bag up to 23 kg x 158 cm – EUR 100.

DOMESTIC FLIGHTS
Baggage weight between 23 kg and 32 kg* – EUR 20;
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm – EUR 30;
Extra piece – second bag up to 23 kg up to 158 cm – EUR 20;
Extra piece – third bag up to 23 kg up to 158 cm – EUR 50;
***** Baggage with weight over 32 kg may only be carried as cargo.

Special categories of baggage

SPORT EQUIPMENT
Transportation of sport equipment is not included in the quota of checked baggage. It is charged as an extra piece of checked baggage – EUR 50 in direction.
The equipment must be of maximum weight and total dimensions 23 kg and 203 cm.
Exception: for all flights operated by Bulgaria Air:
• Free carriage of 1 piece of ski / snowboard equipment.

BICYCLES
Accepted for carriage in special packaging (cardboard or a special case). Maximum size of package 160 x 90 x 25 cm. This service requires pre-confirmation in the reservation.
International flights: EUR 70 per direction. **Domestic flights**: EUR 30 per direction.

FIREARMS
Carriage of firearms and ammunition is carried out according to the requirements of the International Air Transport Association /IATA/. It is not confirmed on codeshare flights of Bulgaria Air. Carriage of firearms and ammunition other than sport weapons and ammunition is prohibited. In some cases, carriage of firearms and ammunition for hunting and sporting purposes may be permitted. The passenger should contact Bulgaria Air and provide information on the type of weapon, its serial number and the ammunition, which will be entered into the reservation system. All firearms and ammunition will be accepted only as baggage and must be transported in the luggage compartment of the airplane and under no circumstances in the passenger cabin. They must be suitably packed separately and the weight of the ammunition should not exceed 5 kg. The passenger should have all documents required by law and regulations applicable to carriage for the particular state. Bulgaria Air reserves the right to deny carriage of firearms and ammunition.

• Hunting rifles and cartridges – total weight up to 15 kg: fee EUR 50 per direction;
• Hunting rifles and cartridges – total weight over 15 kg: fee EUR 70 per direction;
• Short-barrel firearms (pistol): fee EUR 20 per direction.
Hunting rifles and cartridges are regarded as one piece of registered baggage and are charged with one-time fee for service. This type of baggage is not included in the free allowance and the fee is applied regardless of whether the passenger has other checked-in baggage.

PETS IN THE PASSENGER CABIN /PETC/
• Maximum weight of the animal and the cage – up to 8 kg*;
• Maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm;
• The pet is not included in the free baggage allowance, and a fee of EUR 50 per direction applies.

PETS IN THE HOLD /AVIH/
• No limitation in the weight of the animal;
• Maximum dimensions of the container – 110 x 65 x 70 cm;
• The pet is not included in the free baggage allowance, and the following fees apply:
At the weight of the animal and container up to 32 kg – EUR 80 per direction;
At the weight of the animal and container over 32 kg – EUR 120 per direction.

Important information for live animal transportation:
• Pets transportation (both PETC and AVIH) is a subject to compulsory confirmation from the Airline. For confirmation please contact our Customer Service Centre at +359 2 402 0400 or by e-mail: callfb@air.bg;
• Only dogs and cats are accepted for transport;
• Bulgaria Air does not accept animals to and from Great Britain;
• Fightng and dangerous breeds are accepted for carriage only as cargo (example: American Pit Bull Terrier, American Staffordshire Terrier, Staffordshire Bull Terrier, Bull Terrier, American Bulldog, Dogo Argentino, Karabash (Kangal), Anatolian Shepherd Dog, Caucasian Ovcharka (Caucasian Shepherd Dog), Rottweiler, Rhodesian Ridgeback, Doberman, Cane Corso, etc.).

* For flights FB1431/1432 to and from Paris where operating carrier is Air France, the maximum weight of PETC is 6 kg.

** Animals weighing over 32 kg together with the container are not accepted for carriage to / from Brussels.

*** For partner flights involving Bulgaria Air and other partner airlines, other luggage conditions may apply.**

ГОТОВИ ЗА ПОЛЕТ

Предлагаме ви няколко полезни съвета за това как да се чувствате добре по време на полета и след него. Изпълнявайте упражненията бавно и дишайте равномерно.

FIT TO FLY

These handy exercises enable you to stay in top form – both during and after the flight. Perform each move with steady, even breathing.

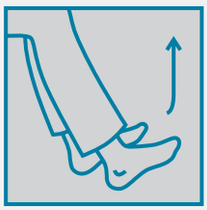

ХОДИЛА
10 пъти
Поставете петите на пода и повдигнете нагоре пръстите на краката. После опрете пода с пръсти и повдигнете петите.

ГЛЕЗЕНИ
15 пъти
Правете кръгови движения първо с единия крак, а после с другия.

КОЛЕНЕ
30 пъти
Повдигнете единия крак, докато не усетите напрежение в бедрото.

РАМЕНЕ
5 пъти
Поставете ръцете на бедрата и започнете да описвате кръгови движения с раменете.

КРАКА
10 пъти
Наведете се леко напред. Обгърнете с ръце коленете и ги повдигнете на нивото на гърдите. Задръжте така 15 секунди.

ГРЪБ И РЪЦЕ
15 пъти
Поставете и двете стъпала на пода и стегнете корема. Навеждайте се напред, докато ръцете Ви не опрат пръстите на краката.

FEET
10 times
Placing your heels on the floor, stretch your toes upwards. Then, keeping your toes on the floor, raise your heels upwards.

ANKLES
15 times
Rotate your foot – first in one direction and then the other.

KNEES
30 times
Raise your legs, tensing the muscles in your thighs.

SHOULDERS
5 times
With your hands on your thighs, rotate your shoulders in a circular motion.

LEGS
10 times
Bend forward slightly. Wrap your hands around one knee and raise it to your chest. Hold for 15 seconds. Repeat with the other knee.

BACK AND ARMS
15 times
Place both feet flat to the floor and hold your stomach in. Bend forward, moving your hands down your legs.

ДА СЕ ЛЕТИ НЕ Е СТРАШНО

Статистиката сочи, че летенето със самолет е далеч по-безопасно от много други дейности. Екипажът на Вашия самолет е висококвалифициран и с богат опит. Самолетите на „България Ер“ са с безупречна поддръжка и могат да устоят на всякаква турболенция.

Опитайте да се отпуснете – вдишвайте дълбоко през носа и задържайте въздуха няколко секунди, преди да го издишате.

RELAX!

Statistics show that flying is much safer than many situations in daily lives. The crew in control of the plane is highly trained and experienced. Bulgaria Air aircrafts are thoroughly maintained and designed to withstand various forms of turbulence

Try to relax – breathe in deeply through your nose, hold for three seconds before exhaling slowly.

ПО ВРЕМЕ НА ПОЛЕТ

Усещате болка в ушите? Запушете носа, затворете устата и започнете да преглъщате или да се опитвате да изкарате въздуха, без да отваряте уста. Дъвченето на дъвка също помага.

Стимулирайте кръвообращението си, като се разходите по пътеката в самолета. Избягвайте да седите с кръстосани крака, защото това може да ограничи кръвообращението. Може да се почувствате по-удобно, ако свалите обувките. Пийте повече вода и по-малко алкохол, чай или кафе.

DURING THE FLIGHT

Ear pain? Pinch your nose shut, close your mouth and swallow or blow out against your closed mouth. Alternatively, chew some gum.

Stimulate your circulation by walking around the cabin and stretching. Avoid sitting with your legs crossed as this restricts circulation. Removing your shoes may provide you with more comfort. Drink plenty of water and not too much alcohol, tea or coffee.

КАК ДА СЕ ПРИСПОСОБИМ ПО-БЪРЗО КЪМ ЧАСОВИТЕ РАЗЛИКИ

Опитайте се да настроите биологичния си часовник към времевата зона на бъдещата Ви дестинация, като вечерта преди полета си легнете един час по-рано или по-късно.

Не прекалявайте с тежката храна и не пийте твърде много алкохол или кафе вечерта преди полета. Яжте богати на протеин храни в подходящи за новата часова зона отрязъци от денонощието.

Когато пристигнете на избраната от Вас дестинация, направете си кратка разходка. Прекарайте поне 30 минути на дневна светлина.

REDUCING JETLAG

Begin adjusting your body clock to the time zone of your destination the night before departure by going to bed earlier or later.

Don’t consume too much food the night before you leave, or drink too much coffee or alcohol. Eat protein-rich meals at times that are normal for your new time zone.

At your destination, take light exercise – such as a walk. Spend at least 30 minutes in daylight.

УДОБСТВО И БЕЗОПАСНОСТ ВЪВ ВЪЗДУХА

„България Ер“ Ви желае безопасен и удобен полет. Висококвалифицираните ни летци, стюардеси и стюарди са обучени да осигурят безопасността Ви. Ето някои основни моменти от безопасността, с които може да се запознаете, докато почивате и се наслаждавате на полета с „България Ер“.

ВАШЕТО ЗДРАВЕ

Ако имате притеснения за здравето си, свързани с пътуването, и особено ако страдате от дихателни или сърдечно-съдови заболявания, посетете лекаря си преди заминаване. Аптеките могат да Ви предложат лекар- ства без рецепта, но нашият съвет е винаги да се консултирате с лекар кои са най-подходящи за Вас

ВАШИЯТ БАГАЖ

Избягвайте тежкия ръчен багаж. Носенето му може да претовари организма Ви. Да седнеш в креслото уморен и задъхан, означава да започнеш пътуването си зле. В ръчния багаж носете само основното, което ще Ви трябва по време на полета.

СРОКЪТ ЗА ЯВЯВАНЕ НА ЛЕТИЩЕТО

Опитайте се да пристигнете на летището рано. Оставете си достатъчно време за формалности, пазаруване и отвеждане към самолета. Времето за регистриране на пътниците е различно на различните летища и може да варира според дестинацията. Добре е да се информирате предварително за часа, в който трябва да сте на летището.

ВАШАТА СИГУРНОСТ

Запознайте се с изискванията за сигурност и ги спазвайте. Не се съгласявайте да пренасяте чужд багаж. Не оставяйте багажа си без надзор.Слагайте ножове, ножици и остри предмети в куфара, който предавате за транспортиране в багажника на самолета. Ако са в ръчния Ви багаж, летищните служби за сигурност ще Ви забранят да ги качите в самолета.

ВАШИЯТ РЪЧЕН БАГАЖ

Сложете тежките предмети под седалката пред Вас, а леките – в багажните отделения над седалките. Не блокирайте с багаж пътя към аварийните изходи и пътеките между креслата. Отваряйте багажниците над седалките внимателно – ако съдържанието им е разместено по време на полета, при отваряне от тях може да паднат предмети.

ПУШЕНЕТО

Пушенето в самолета е опасно. Забранено е на всички полети на „България Ер“. На кабинния екипаж е наредено да следи за изпълнението на забраната. Не пушете в тоалетните, които са оборудвани с датчици за дим.

УПЪТВАНИЯТА ЗА БЕЗОПАСНОСТ

Преди заминаване и пристигане кабинният състав на „България Ер“ ще Ви запознае с правилата за безопасност в самолета. Упътването включва сведения за предпазните колани, кислородните маски, изходите, аварийното напускане на самолета, спасителните жилетки. Молим за Вашето внимание по време на демонстрацията. Разгледайте инструкцията за безопасност в самолета, която е в джоба на седалката пред Вас.

КАБИНЕН ЕКИПАЖ

Кабинният екипаж на „България Ер“ се грижи да Ви обслужва отлично и да осигурява безопасността по всяко време. Не се притеснявайте да повикате стюардесите и стюардите, като използвате разположения над креслото Ви бутон, да споделяте коментарите си с тях и да ги уведомявате за потребностите си.

ПРИ ПРИСТИГАНЕ

Пазете багажните си купони, за да намерите лесно багажа си. Отделете малко време, за да се аклиматизирате след пристигането си.

YOUR COMFORT AND SAFETY IN THE AIR

Bulgaria Air wishes you a safe and comfortable journey. Our highly trained flight deck and cabin crews are here to take care of your safety. While relaxing and enjoying Bulgaria Air's inflight service, you may consider the basic points that follow.

YOUR HEALTH

If you have any medical concerns about making a journey, or if you suffer from a respiratory or heart condition, see your doctor before traveling. There are over-the-counter medicines available, but we recommended always to consult a doctor to determine which are suitable for you.

YOUR LUGGAGE

Try to travel light. Carrying heavy bags can cause considerable stress you may not be used to. Arriving at your sit exhausted and perspiring is not a good start to your journey. In your hand luggage, carry only essential items which you will genuinely need during the flight.

YOUR CHECK IN DEADLINE

Arrive early at the airport. Give yourself plenty of time to check-in, shop and board. Check-in times vary from airport to airport and from destination to destination. Please, inform yourself well in advance to avoid delays/cancellations.

YOUR SECURITY

Do read and follow the security requirements. Do not agree to carry other people's items with you. Never leave your luggage unattended. Store personal knives, scissors and other sharp objects safely inside your suitcase or hold luggage. If you do not, airport security staff will stop you taking them aboard in your cabin luggage.

YOUR HAND LUGGAGE

Please store heavy items underneath the seat in front of you. Stow lighter items in the overhead luggage racks. Please ensure you do not block access to the emergency exits, and do not block the aisle. Please open the overhead lockers with caution: items there may have become disturbed and may fall onto the seats below.

SMOKING

Smoking onboard is dangerous. All Bulgaria Air flights are non-smoking and cabin crew are under strict instructions to monitor observance. Please do not smoke in the lavatories; they are equipped with smoke sensors.

THE SAFETY BRIEFING

Before departure and on approach, Bulgaria Air cabin crew will demonstrate the rules of safety on board our aircraft. The briefing includes information on your seatbelt, how to use your oxygen mask, how to locate exits, how to leave the aircraft in an emergency, and how to use your lifejacket. Please spare a moment to watch their demonstration. Please also consult the illustrated Safety on Board leaflet in the seat pocket in front of you.

YOUR CABIN CREW

The Bulgaria Air flight attendants are on board to provide you with top class inflight service and ensure your safety at all times. Please do not hesitate to use the overhead attendant call button and share comments or request service from your flight attendant.

AT THE DESTINATION AIRPORT

Have your luggage identification tags ready to help you find your luggage. Give yourself some time for initial acclimatisation with the weather and environment of your destination.

От 6 ноември 2006 г. в Европейския съюз са в сила нови мерки за сигурност, които ограничават количеството течности в ръчния багаж. Те трябва да са в самостоятелни опаковки до 100 мл всяка и общо до 1 л, поставени в самозапечатващ се прозрачен плик, който подлежи на проверка от служителите по сигурността. Ограниченията се отнасят за следните течности: вода, напитки, супи, сиропи, гримове, кремове, лосиони, гелове, парфюми, дезодоранти, спрейове, паста за зъби, пяна за бръснене и не включват медикаменти и бебешки храни за ползване по време на пътуването, но те подлежат на проверка.

Списъкът посочва някои от забранените за пренос предмети, без да бъде изчерпателен. Моля, консултирайте се с летищния персонал за по-пълна информация.

Уважаеми пътници,

В съответствие с директива на Европейската комисия 68/2004 от 15 януари 2004 г., в охраняемите зони на летищата и в ръчния багаж не бива да се слагат предмети, с които е възможно или изглежда възможно да се причини нараняване. Сред забранените предмети са:

всякакви видове огнестрелно оръжие / катапулти и харпуни / имитации на огнестрелно оръжие, в това число детски играчки /оръжейни части, с изключение на уреди за телескопично виждане / пожарогасители / електрошокови уреди / брадви, секири, сатъри, томахавки / лъкове, къси копия / всякакви заострени метални предмети, които могат да послужат за нараняване / ножове, независимо от предназначението им /саби, мечове / бръсначи, скалпели / ножици, с режеща част, по-дълга от 6 см / бормашини, отвертки, клещи, чукове / кънки за лед / всички видове спортни стикове, бухалки, щеки и тояги / всички видове оборудване за бойни спортове / амуниции, гранати, мини, военни експлозиви / детонатори / газ и газови контейнери / всякакви пиротехнически средства / хлор, парализиращи спрейове, сълзотворен газ / терпентин, разредител и аерозолна боя / напитки с над 70% съдържание на алкохол.

From November 6, 2006 the European Union adopted new security rules that restrict the amount of liquids you can take through security checkpoints, in addition to other prohibited articles. These liquids must be in individual containers with a maximum capacity of 100 ml each, packed in one transparent, resealable plastic bag (with a capacity of no more than one litre). The restrictions apply to liquids such as water, drinks, soups, syrups, make-up, creams, lotions, gels, perfumes, deodorants, sprays, tooth paste and shaving foam. Liquid foods for babies and any medication a passenger may need during a flight are exempt from the above restrictions but must be presented at security checkpoints.

This is not an exhaustive list. If in doubt, please, consult the airport staff who will be happy to provide you with more detailed information.

Dear passengers,

In keeping with European Commission Regulation № 68/2004 of 15 January 2004, any object capable, or appearing capable of causing injury should not be carried into the security restricted areas of the airports and into the aircraft's cabins. These include, but are not limited to:

all types of firearms / catapults and harpoons / replica or imitation firearms, toy guns /component parts of firearms (excluding telescopic sighting devices) / fire extinguishers / stun or shocking devices / axes, hatc ets, meat cleavers; machetes / arrows and darts / any type of sharpened metal objects, which could cause injury / all types of knives / sabers, swords / open razors and blades, scalpels / scissors with blades more than 6 cm in length / drills, screwdrivers, crowbars, hammers / ice skates / any type of sport bats, clubs, / sticks or paddles / any martial arts equipment / ammunition, grenades, mines, explosives and explosive devices / detonators / gas and gas containers / any pyrotechnics / chlorine, disabling or incapacitating sprays, tear gas / turpentine and paint thinner, aerosol spray paint / alcoholic beverages exceeding 70% by volume.

ДОМАШНИ ЛЮБИМЦИ | FLYING WITH PETS

Защото знаем, че те са част от Вашето семейство – възползвайте се от услугата ни за превоз на домашни любимци!

При превоза на домашни любимци в пътническата кабина /PETC/ максималното допустимо тегло на животното и клетката е 8 кг, а размерите на клетката 48 x 35 x 22 см. За услугата се заплаща такса от 50 евро в посока.

При превоз на домашни любимци в багажното отделение /AVIH/ няма ограничение в теглото на животното, а максималните размери на клетката са 110 x 65 x 70 см. При общо тегло до 32 кг се заплаща такса 80 евро, а над 32 кг – 120 евро в посока.

Превозът на домашни любимци задължително подлежи на потвърждение от Авиокомпанията.

Могат да бъдат превозвани само кучета и котки, като единствено до и от Великобритания не се предлага услугата превоз на животни.

Бойните и опасни породи се приемат запревоз само като карго.

Because we know they are part of your family – take advantage of our service for animal transportation!

When transporting pets in the passenger cabin /PETC/ the maximum weight of the animal and the cage is up to 8 kg and the maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm. A fee of EUR 50 per direction applies.

When transporting pets in the luggage compartment /AVIH/ there are no limitations in the weight of the animal.
The maximum dimensions of the container are 110 x 65 x 70 cm.

At the weight of the animal and container up to 32 kg, a fee of EUR 80 per direction applies, if the weight is over 32 kg – EUR 120 per direction applies.

Pets' transportation is a subject to compulsory confirmation from the Airline.

Only dogs and cats are acceptedfor transport. Animal transportation to and from Great Britain is not allowed.

The fighting and dangerous breeds are accepted for carriage only as cargo.

UPGRADE TO BUSINESS CLASS | UPGADE ДО БИЗНЕС КЛАСА

Upgrade до бизнес класа, за да е перфектно

„България Ер" Ви дава възможност да повишите комфорта на своето пътуване благодарение на услугата Upgrade до бизнес класа.

Upgrade може да бъде закупен от 24 часа до 40 минути преди излитане, при наличие на свободни места. Освен удобство и комфорт, услугата Ви носи още редица предимства като приоритетни чекиране и качване в самолета, допълнителен багаж, достъп до бизнес салоните на летищата и бизнес класа кетъринг. Ако сте член на програма FLY MORE, печелите и повече точки.

Важно е да се отбележи, че при полет с прекачване трябва да се спази разрешението за превоз на багаж и на другия превозвач. Съветваме Ви да заявите UPGRADE минимум 2 часа преди излитане на полета от София, за да се насладите и на кетъринга като част от всичките предимства.
Таксата за услугата Upgrade е 50 евро* в посока по вътрешни линии и 100 евро* в посока по международни линии.

Можете да закупите Upgrade чрез Центъра за обслужване на клиенти на тел.: +(359) 2 40 20 400 или по e-mail на callfb@air.bg, както и в офисите на „България Ер", чрез издателя на билета или на летището преди полет.

*За отсечката Лондон – София таксата е 100 паунда.

Upgrade to business class to be perfect

Bulgaria Air gives you the opportunity to increase the comfort of your trip with the Upgrade to the business class service.

The Upgrade may be purchased from 24 hours to 40 minutes before scheduled departure in case of availability.

By choosing it you get not only comfort and convenience, but also priority check-in and boarding in the airplane, additional baggage, access to airport business lounges and business class catering. If you are a member of our frequent flyer program FLY MORE, you earn more points as well.

Please note that in case of a connecting flight, the luggage permit of the other carrier must be checked and observed with.

We also advise you to request UPGRADE at least 2 hours before the departure from Sofia in order to enjoy catering as part of all the benefits of the service.
The Upgrade fee is EUR 50 in direction for domestic flights and EUR 100 in direction for all international flights.

Upgrade can be purchased at our Customer Service Center: +(359) 2 40 20 400 or via e-mail: callFB@air.bg, and also in the Bulgaria Air offices, through the ticket issuer or at the airport before the flight.

SKY SHOP | SKY SHOP

Удоволствието да пазаруваш във въздуха

Спестете време и разнообразете пътуването си. Само на борда на нашите самолети ще откриете любимите си аромати, модни артикули, както и специални подаръци за своите близки, а за колекционерите предлагаме и специални брандирани артикули.

Sky Shop Ви предлага и една наистина ексклузивна услуга: можете да направите поръчка на даден артикул предварително, за да сте сигурни, че той ще бъде доставен на борда и запазен единствено за Вас! За целта направете своята заявка online на сайта ни www.air.bg или на e-mail: dutyfree@air.bg. Услугата не изисква предварително заплащане и е безплатна, като е желателно поръчката да бъде направена до 24 часа преди полета.

The pleasure of shopping in the air

Save time and diversify your trip. Only on board of our aircrafts you will find your favourite fragrances, fashion items and special gifts for your beloved ones from world-famous brands.

For collectors we also offer special branded items.

Sky Shop also offers you an exclusive service: you can order an item in advance to make sure it will be delivered n board and reserved only for you! Just order it online at www.air.bg or via e-mail at dutyfree@air.bg. The service does not require a prepayment and is free of charge. It is preferable to make the order up to 24 hours before the flight.

ПОВЕЧЕ КОМФОРТ | MORE COMFORT

Добавете повече удобство към Вашето пътуване!

Как? Като запазите своето място с допълнително пространство и повече комфорт – срещу такса от **20 евро** на посока*.

Можете да заявите и заплатите своето предпочитано място чрез Центъра за обслужване на клиенти на тел.: +(359) 2 40 20 400 или по e-mail на callfb@air.bg, както и в офисите на „България Ер", чрез издателя на билета и на летището преди полета. Съветваме Ви да заявите услугата предварително, за да си гарантирате налично място и да спестите време на летището.
Следва да се има предвид, че има пътници, които не могат да бъдат настанявани на аварийни изходи (някои от местата с повече пространство се намират до тях), например хора с физически, психически и слухови увреждания, възрастни хора, деца и бебета (със или без придружител) и пътници с наднормено тегло.

**** За Тел Авив таксата е 20 щатски долара в посока, за Лондон – 20 паунда, за Цюрих – 20 швейцарски франка.***

Travel even more comfortable

Bulgaria Air gives you the opportunity to guarantee more in-flight comfort!

How? Just book your seat with extra leg space and more comfort – for a fee of **EUR 20** per direction*.

You can request and prepay your preferred seat by contacting our Customer Service Center at +(359) 2 40 20 400 or via e-mail: callfb@air.bg, as well as in the Bulgaria Air's offices, through the ticket issuer and at the airport prior the flight. We recommend you to request the service in advance to make sure we have an available seat for you and to save time at the airport.

It should be considered that here are passengers who cannot be seated in an emergency exit row (some of the seats with extra leg space are situated next to these exits) such as people with physical, mental and hearing impairments and limitations, elderly people, children and babies (including unaccompanied minors (UMNR) and overweight passengers.

**** For Tel Aviv the fee is USD 20 per direction, for London – GBP 20, for Zurich – CHF 20.***

ПРЕВОЗ НА НЕПРЕДРУЖЕНО ДЕТЕ | UNACCOMPANIED MINOR

Пътуване на деца без придружител

Доверете се на услугата на „България Ер" за превоз на непридружени деца и бъдете спокойни за своето дете по време на полет!

• За деца на възраст между 3 и 5 г. осигуряваме ескорт – стюард, който да посрещне детето от изпращача на отправното летище, да го придружи по време на всички летищни процедури до качване в самолета, да се погрижи лично за спокойното му пътуване и да го предаде на посрещача при пристигане. За детето се заплаща пълната тарифа без детско намаление, плюс 50% от еднопосочната тарифа в М класа и двупосочни летищни такси за стюарда-придружител.

• За деца между 5 и 11 г. се осигурява служител, който да посрещне детето от изпращача на отправното летище, както и такъв, който да го предаде на посрещача при пристигане. За детето се заплаща пълната тарифа без детско намаление, плюс UM такса в размер на 40 евро на отсечка за международни полети и 20 евро за вътрешни полети. За София – Лондон таксата е 50 евро, а за Лондон – София е 50 паунда.

• По желание на родителите, деца от 12 до 18 г. могат също да се възползват от услугата срещу заплащане на UM таксата. На тях се предоставя същата услуга като за деца между 5 и 11 г. За да се възползвате от услугата, е необходимо да отправите запитването си поне 2 седмици преди полета на callfb@air.bg.

Детето Ви задължително трябва да носи със себе си валиден паспорт.

Една стюардеса може да придружава две деца от едно семейство – братя и сестри, които пътуват заедно. За тях се заплаща една UM такса.

Unaccompanied minors flying

Trust the Bulgaria Air service for unaccompanied minors and let them flying without any worries!

• For children between 3 and 5 years old we provide an escort – flight attendant who will pick up the child from the person who is escorting him/her at the departure airport, will be next to the child during all airport procedures until boarding the plane, personally take care of the child's safe journey during the flight and will hand him/her over to the welcoming person at the arrival airport. The full ticket fare is payable for the child (without a child's discount), plus 50% of the one-way fare in the M class and two-way airport taxes for the escort flight attendant.

• For children between 5 and 11 years old a staff member is provided to welcome the child from the escorting person at the departure airport, as well as a person to hand him over to the welcoming person at the arrival airport. The full ticket fare is payable for the child (without a child's discount), plus a UM fee of EUR 40 in direction for international flights and EUR 20 in direction for domestic flights. For Sofia – London the fee is EUR 50 and for London – Sofia is GBP 50.

• Per parents request, children between 12 and 18 years old could also take advantage of the service, against payment of the UM fee. They are provided the same service as for children between 5 and 11 years of age.

In order to take advantage of the service, you should make your inquiry at least two weeks prior the flight at callfb@air.bg

Your child must carry a valid passport with him/her. One flight attendant can accompany two children from the same family – brothers and sisters who travel together. For them is paid a single UM fee.

THE FACE OF Bulgaria Air

National Carrier www.air.bg

Airbus A320-214

Airbus A319-112
Airbus A319-111

Boeing 737-300

Embraer 190-100

CODESHARE PARTNERS

Co-operative and marketing abetments with other airlines are an integral part of Bulgaria Air operating policy. Code sharing agreements enable travelers to take advantage of a greatly enhanced spectrum of global destinations with the minimum of procedural inconvenience.

АЭРОФЛОТ Российские авиалинии

SOFIA – MOSCOW
Both airlines operate codeshare flights between Bulgaria and Russia.

VARNA/BOURGAS – MOSCOW
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

AIRFRANCE

SOFIA – PARIS
Both parties operate and have a seat exchange programme.

Alitalia SKYTEAM

SOFIA – ROME
Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – MILAN
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

IBERIA

SOFIA – MADRID, MADRID – LAS PALMAS, MADRID – TENERIFE
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

KLM

SOFIA – AMSTERDAM
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

TAROM ROMANIAN AIR TRANSPORT

SOFIA – BUCHAREST
Jointly operated services using Tarom aircraft and crew.

CSA CZECH AIRLINES

SOFIA – PRAGUE, PRAGUE – BUDAPEST
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

AirSERBIA

SOFIA – BELGRADE
Jointly operated services using Air Serbia aircraft and crew.

AEGEAN A STAR ALLIANCE MEMBER

SOFIA – ATHENS
Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – VARNA, SOFIA – BURGAS, SOFIA – LARNACA
Jointly operated services using Bulgaria air aircraft and crew.

ATHENS – LARNACA , ATHENS – BEIRUT, ATHENS – TEL AVIV, ATHENS – EREVAN, ATHENS – NICE, LARNACA - TEL AVIV
Jointly operated services using Aegean aircraft and crew.

AIRITALY IMAGINE THE WORLD DIFFERENTLY

SOFIA – MILAN
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

Дестинации
Destinations

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

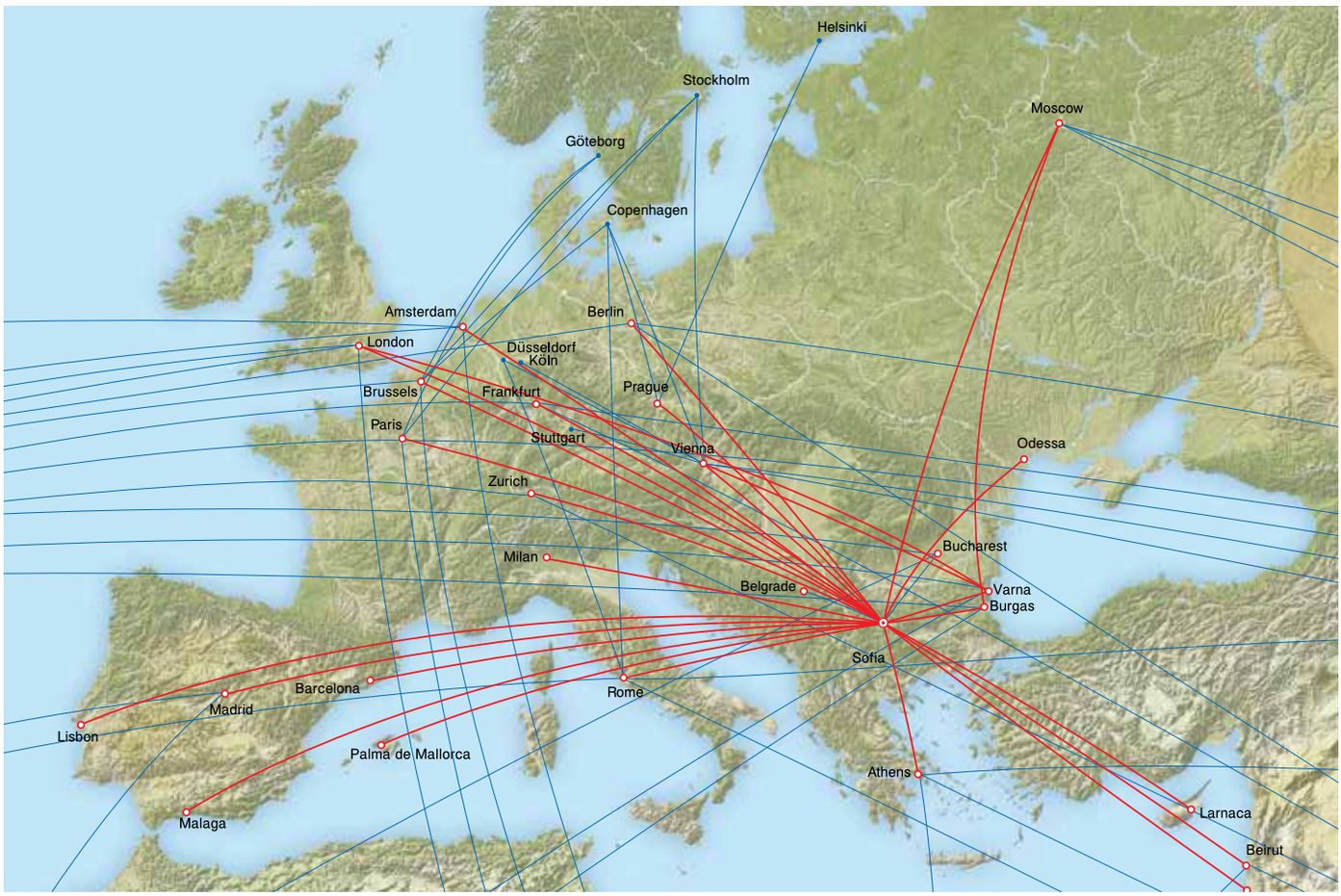

CODESHARE PARTNERS

Code share партньорството позволява на авиокомпаниите да предлагат на своите пътници повече полети до дадената дестинация при облекчена процедура за резервация, както на собствените полети, така и на полетите на партньора по маршрута.

The Code share partnership enables airlines to provide for their valuable customers more frequencies to each particular destination at facilitating booking procedure, on every own operated or marketing flight en route.

SPA PARTNERS

Special prorate agreement е сред основните търговски договори, предоставящ на партньорските авиокомпании изключителната възможност да увеличат броя на предлаганите дестинации през даден пункт и да отговорят на търсенето на клиентите с приемливи цени.

The Special prorate agreement is among the basic commercial agreements, giving partner airlines a significant opportunity to enlarge number of global beyond destinations offered in response to customer demands at reasonable prices.

INTERLINE PARTNERS:

Interline agreement позволява взаимното признаване на билетите и по този начин съществено допринася за това двете авиокомпании да могат да предлагат продукта на партньора по редовни линии.

The Interline agreement permits the acceptance of each other's airtickets and that way contributes significantly both airlines to be able to offer customers reciprocally their product on schedule services.

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.
Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

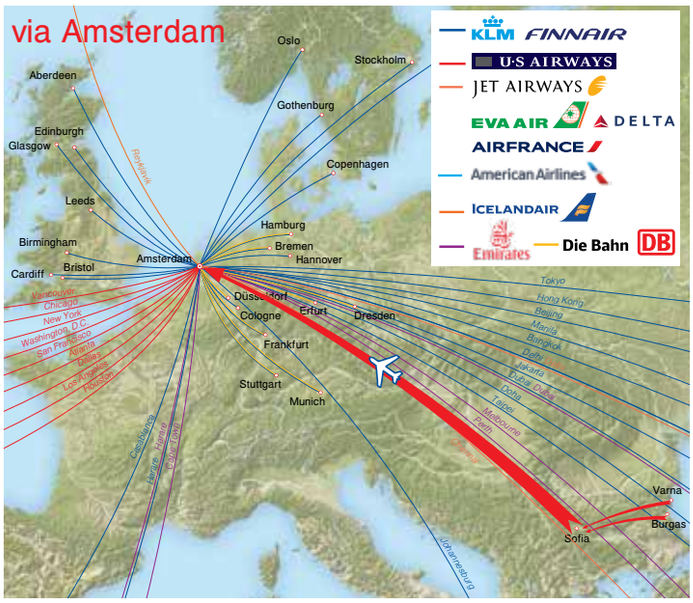

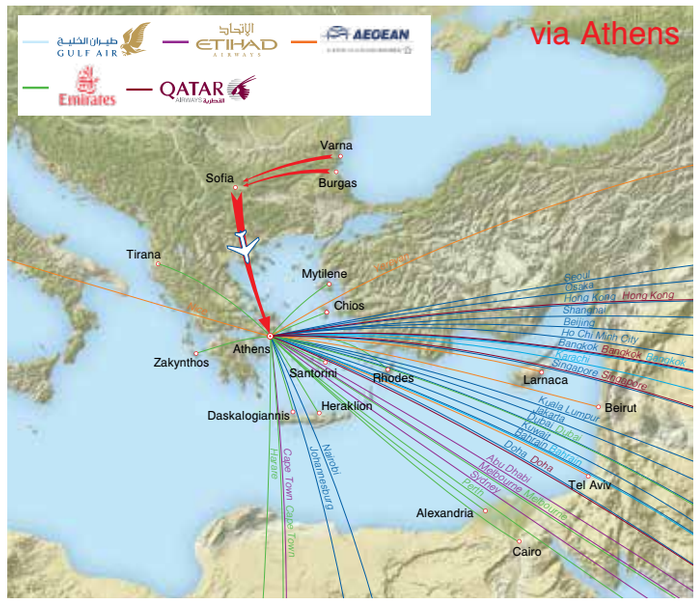

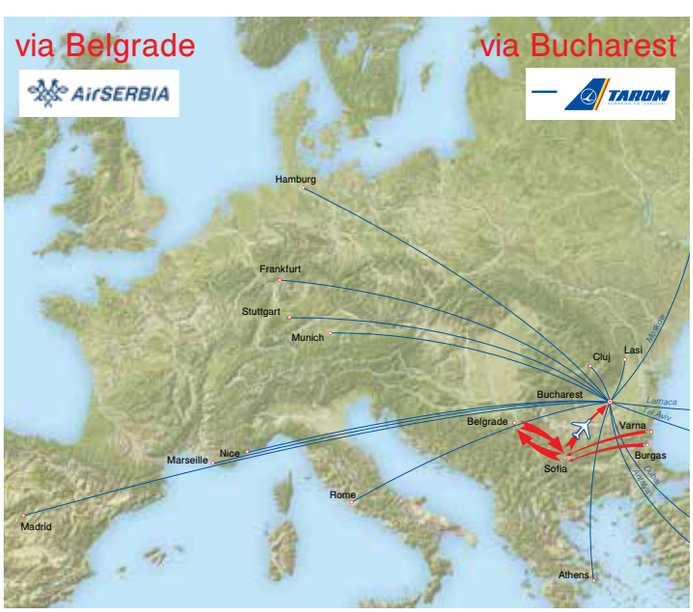

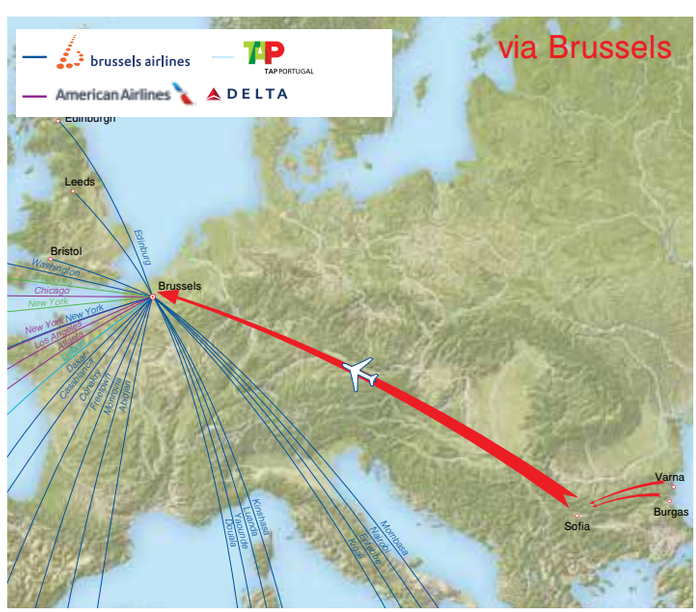

Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.

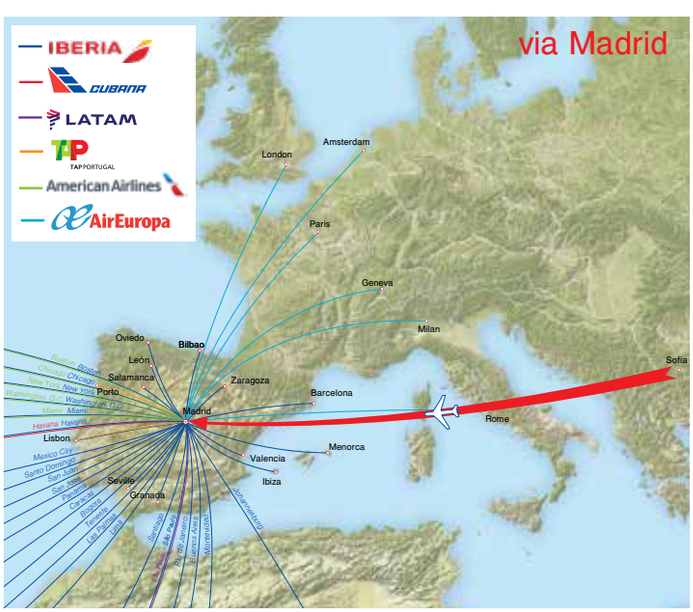

Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

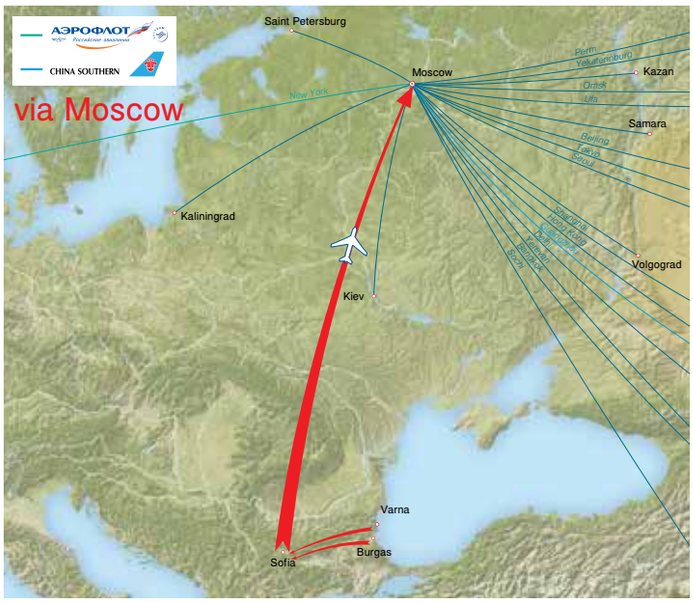

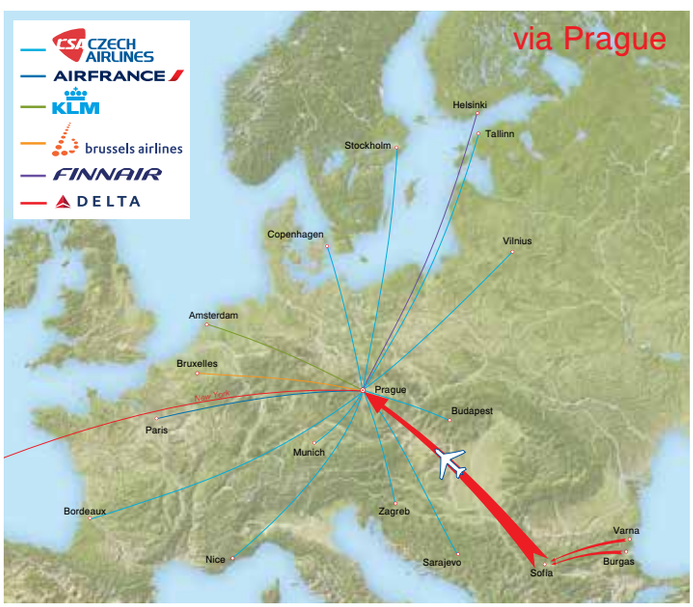

БЪЛГАРИЯ ЕР: Къде да ни намерите?
BULGARIA AIR: Where to find us?

SOF BOJ VAR	**Customer Service Center** 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 *Working Hours:* *Every day 08:00-22:00 Local Time*	phone: +359 2 402 04 00 e-mail: callFB@air.bg www.air.bg
	Head office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 *Working Hours:* *Monday - Friday* *09:00-17:30 Local Time*	fax: +359 2 984 02 03 e-mail: office@air.bg www.air.bg
	Sofia City Office 2 Ivan Vazov Street *Working hours:* *Monday - Friday* *9:00-12:00/12:30-17:30 Local Time*	e-mail: tickets1@air.bg www.air.bg
	FLY MORE Office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 *Working hours:* *Every day: 10:00 - 19:00* *Lunch time: 13:00 - 14:00 Local Time*	phone.: +359 888 903 943 +359 2 984 02 96 e-mail: flymore@air.bg www.air.bg
	Varna Airport Office Varna Airport Terminal 2, Departures *Monday – Friday and Sunday:* *07:00-21:00 Local Time* *Saturday:* *03:00-18:00 Local Time*	phone: +359 52 573 321 fax: +359 52 501 039 e-mail: varna@air.bg www.air.bg
	Varna City Office 55, 8-mi primorski polk blvd *Working Hours:* *Monday - Friday 09:00-20:00 Local Time* *Saturday 10:00-18:00 Local Time*	phone: +359 52 651 101 e-mail: varna_city@air.bg www.air.bg
	Bourgas Airport Office Bourgas airport, Terminal 2 Departures, floor 2 *Working Hours:* *Monday - Friday* *09:00-17:30 Local Time* *(between June and September)*	phone: +359 56 900 155 fax: +359 56 870 132 e-mail: boj@air.bg www.air.bg
BRU	**Belgium, Brussels** *Working hours:* *Monday - Friday* *10:00–19:00 Local Time*	phone: +32 470 401 260 e-mail: brussels@air.bg www.air.bg

LCA	**Cyprus, Nicosia** "Louis Aviation" – 11 Lemesos Avenue, 2112 Nicosia, P.O. Box 21301, 1506 Nicosia, Cyprus.	phone: +357 225 88 182 fax: +357 223 76 606 e-mail: bulgariaair@louisgroup.com www.air.bg
BER	**Germany, Berlin** Bulgarian Air Tour Leipziger str 114-115, 10117 Berlin, Germany *Working hours:* *Monday - Friday* *09:00-18:00 Local Time*	phone.: +49 30 2514405 +49 30 2514460 fax: +49 30 2513330 e-mail: info@berlin-bat.de www.air.bg
LON	**United Kingdom, London** Airport office Heathrow Ticket Pod 3 (Zone G) Terminal 4 Heathrow Airport TW6 3FB *Working hours:* *Monday - Friday* 09:30 - 17:30 *Local Time*	phone: +44 208 745 9833 +44 788 966 4174 e-mail: LHR@bulgaria-air.co.uk www.air.bg
MOW	**Russia, Moscow** **City Office** 3 Kuznetzkiy Most Str., Moscow, 125009, Russia *Working hours:* *Monday - Friday:* *09:00-13:00/14:00-18:00 Local Time* *Saturday: 10:00-14:00* *(between June and September)*	phone: +7 49 5789 9607 e-mail: ticketmow@air.bg moscow@air.bg www.air.bg
	Airport office Sheremetyevo airport, Terminal F, fl. 2, ticket desks 10 and 14 *Working hours:* *Opens 2 hours before flight*	e-mail: svoapfb@mail.ru www.air.bg
TLV	**Israel - Tel Aviv** Open Sky LTD 25 Ben Yehuda Str. Israel 63806, Tel Aviv *Working hours:* *Sunday - Thursday:* *09:00-17:00 Local Time*	phone: +972 379 51 355 fax: +972 379 51 354 e-mail: annie@open-sky.co.il www.air.bg
USA	Mailing Address: 1819 Polk St #401 San Francisco, CA 94109 *Working Hours:* *Monday - Friday 9am - 5pm,* *Saturday - Sunday 9am -1pm (EST)*	phone: 1-855-FLY-TO-BG (359-8624) e-mail: tickets@bulgariaairusa.com www.air.bg
VIE	**Austria, Vienna** Intervega Reisen Tiefer Graben 9, A-1010 Wien, Austria *Working Hours:* *Monday - Thursday* *09:00-17:30 Local Time* *Friday* *09:00-17:00 Local Time*	phone: +43 1 5352550 0 900 220013 (domestic line) fax: +431 5352552 e-mail: intervegareisen@aon.at office@intervega.at www.air.bg